

BTSO
BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

2020 YILI

250

BÜYÜK FİRMA ARAŞTIRMASI

**BURSA
BÜYÜRSE
TÜRKİYE
BÜYÜR**

Bursa

İlk 250
Büyük Firma
Araştırması
2020

Bursa

İlk 250
Büyük Firma
Araştırması
2020

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası

tarafından geleneksel hale gelen 'İlk 250
Büyük Firma Araştırması' 1997 yılından bu
yana aralıksız olarak gerçekleştiriliyor.

Önemli bir veri kaynağı oluşturan
araştırmayla; Türkiye ekonomisine yön
veren en önemli kentlerden biri olan
Bursa'da her yıl, cirolarına göre 250
büyük firma belirleniyor. Kent ekonomisine
ilişkin en önemli saha araştırmalarından
biri olan Araştırma, Bursa'da firmaların
ciro, ihracat, istihdam, katma değer,
kârlılık, öz sermaye ve net aktiflerini
ortaya koyarken, kent ve ülke ekonomisi
için de önemli bulgular içeriyor.

İçindekiler

Sunuş	06
İlk 250 Büyük Firma Araştırması - Genel Bakış	08
Kârlılık Göstergeleri	09
Temel Göstergeler ve Değerlendirme	18
2020 Yılı Verilerine Göre Değerlendirmeler	24
2020 Yılı İlk 250 Büyük Firma Sıralama Tablosu	36
Seçilmiş Kategorilerde İlk 10 Sıralamaları	60
En Fazla Artış Gösterenler	64
Yazar Değerlendirmeleri	69
Sektörel Sıralamalar	105

İLK 250 BÜYÜK FİRMA ARAŞTIRMASI

SUNUŞ

DeğerliDostlarım

Küresel ölçekte İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en derin resesyona neden olan koronavirüs salgını, toplumsal yaşamda olduğu gibi, yatırımdan üretime, ihracattan istihdama kadar ekonominin bütününe etkileyen yeni koşullar ortaya çıkardı.

Ülke olarak 2020 yılının Mart ayından itibaren geniş kapsamlı karantina uygulamaları, seyahat kısıtlamaları ve fiziksel izolasyona uzanan önlemlerle bu hassas süreci atlarmaya çalışırken, başta turizm ve hizmetler alanında olmak üzere birçok sektörümüz olağanüstü koşullar karşısında ayakta kalma mücadelesi verdi.

Bu süreçte bizler de Bursa Ticaret ve Sanayi Odası olarak üyelerimizle kurduğumuz güçlü iletişimle, dijital platformda ve yüz yüze gerçekleştirdiğimiz yüzlerce toplantıyla her zaman olduğu gibi yine firmalarımızın yanında yer aldık. Pandemi döneminde, çatı kuruluşumuz TOBB ve devlet kurumlarımıza Bursa iş dünyamızın beklentileri doğrultusunda aktardığımız talepler, büyük oranda karşılık bulurken, firmalarımızın ihtiyaçlarıyla şekillenen destekler sayesinde krizin daha da derinleşmesi önlenmiş oldu.

Türkiye ekonomisinin lokomotif kenti Bursa'da ülkemizin en kapsamlı saha çalışmalarından biri olarak hazırladığımız "İlk 250 Büyük Firma Araştırması" da firmalarımızın olağanüstü koşullar karşısında göstermiş oldukları performansı yansıtmaktadır. Yakın tarihimizin en önemli kırılımlarından birine tanık olduğumuz 2020 yılında firmalarımızın kentimizin ve ülkemizin kalkınma hedefleri doğrultusunda güçlü bir mücadele sergileyen tüm firmalarımızı yürekten kutluyorum. BİTSO olarak üretimi, ticareti, istihdamı geliştirmeye ve tüm firmalarımızı desteklemeye devam edeceğiz.

İbrahim BURKAY

BİTSO Yönetim Kurulu Başkanı

Bursa İlk 250 Firma Araştırması'nın tüm taraflar için faydalı olmasını dilerken, verilerin hazırlanmasında emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

İLK 250 BÜYÜK FİRMA ARAŞTIRMASINA

GENEL BAKIŞ

Bursa'nın İlk 250 Büyük Firma Araştırması;

Bursa'nın ciroları itibariyle büyük firmalarını belirlemek amacıyla düzenlenen bu çalışma yirmi dördüncü kez gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma Bursa il genelinde yapılmış, ilçelerdeki firmalar da ankete dâhil edilmiştir.

Ankete katılarak cevap veren firmalar arasında yapılan sıralamada İlk 250 Büyük Firma içerisinde yer alan firmaların verileri değerlendirilmeye alınmıştır.

Bu 250 firmadan, 216'sı Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'na, 34'ü Bursa'nın ilçelerindeki ticaret ve sanayi odalarına kayıtlıdır.

İlk 250 Büyük Firma sıralaması, 2020 yılı içinde yaptıkları net satış tutarları esas alınarak oluşturulmuştur. Bu firmalar katma değerleri, özkaynakları, aktif toplamı, vergi öncesi dönem kârları/zararları, ihracatları, ücretle çalışanları, üretimden satışları ve FAVÖK hesaplarına göre kendi aralarında ayrıca sıralamaya tabi tutulmuştur.

İlk 250 Büyük Firmayı tespit amacıyla gerçekleştirilen anket çalışmasında firmalardan, 2020 yılındaki net satış tutarları, üretimden satış tutarı, ihracatları, çalışanlara ödenen maaşlar ve ücret toplamı, ödedikleri faizler, kiralara, vergi öncesi dönem kârları/zararları, aktif toplamı, özkaynakları, maaş ve ücretle çalıştırdıkları ortalama kişi sayısı, brüt satış kâr/zararı ile FAVÖK verileri hesaplanarak analizler yapılmıştır. Anket vasıtasıyla alınan bilgiler, firmaların 2020 yılı kurumlar beyannamesi ile yeminli mali müşavir onaylı bilanço ve gelir tablolarından kontrol edilmiştir.

Yapılan çalışmada, 250 firmanın;

- Net satışları, 189 milyar 73 milyon 976 bin 286 Türk Lirası,
- Katma değerleri, 30 milyar 639 milyon 759 bin 689 Türk Lirası,
- Özkaynakları, 49 milyar 900 milyon 318 bin 701 Türk Lirası,
- Aktifleri, 145 milyar 743 milyon 957 bin 817 Türk Lirası,
- Vergi öncesi dönem kârları/zararları, 12 milyar 637 milyon 359 bin 659 Türk Lirası,
- FAVÖK (faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr/zarar), 20 milyar 289 milyon 750 bin 460 Türk Lirası,

*2020 yılı için 12 aylık ortalama dolar kuru 7,02 TL olarak hesaplanmıştır.

*Sıralamaya giren firmalardan 21'i isminin açıklanmasını istememiştir.

- İhracatları, 9 milyar 885 milyon 455 bin 893 Dolar,
- Ücretli çalışanları, 149 bin 22 kişi,
- Üretimden satışları, 139 milyar 457 milyon 778 bin 079 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir.
- Sıralamada yer alan firmalardan 68'i otomotiv yan sanayi, 43'ü tekstil, 30'u gıda, tarım ve hayvancılık, 22'si perakende ticareti, 17'si makine ve teçhizat, 13'ü metal, 7'si hazır giyim, 7'si ağaç orman ürünleri ve mobilya, 6'sı plastik, 5'i çimento toprak ürünleri ve madencilik, 5'i enerji, 5'i çevre ve geri dönüşüm, 3'ü hizmet eğitim ve danışmanlık, 4'ü inşaat, 4'ü otomotiv ana sanayi, 3'ü kimya, 3'ü ekonomik ilişkiler ve finans, 3'ü lojistik, 1'i elektrik-elektronik, 1'i de sağlık alanında faaliyet göstermektedir. Geçen yıl 2 firma ile sıralamaya giren Turizm sektörü bu yıl listede yer almamaktadır.

Sıralamada yer alan ve otomotiv yan sanayi alanında faaliyet gösteren 68 firmanın toplamı; net satış tutarları 29 milyar 972 milyon Türk Lirası, katma değerleri 7 milyar 684 milyon Türk Lirası, özkaynakları 12 milyar 057 milyon Türk Lirası, aktifleri 27 milyar 632 milyon Türk Lirası, vergi öncesi dönem kârları/zararları 3 milyar 483 milyon Türk Lirası, FAVÖK tutarları 4 milyar 397 milyon Türk Lirası, ihracatları 1 milyar 479 milyon dolar, ücretli çalışanları 39 bin 400 kişi ve üretimden satışları 24 milyar 333 milyon Türk Lirası olarak hesaplanmıştır.

Sıralamada yer alan tekstil alanında faaliyet gösteren 43 firmanın toplamı; net satış tutarları 16 milyar 69 milyon Türk Lirası, katma değerleri 4 milyar 990 milyon Türk Lirası, özkaynakları 7 milyar 500 milyon Türk Lirası, aktifleri 19 milyar 40 milyon Türk Lirası, vergi öncesi dönem kârları/zararları 1 milyar 741 milyon Türk Lirası, FAVÖK tutarları 3 milyar 151 milyon Türk Lirası, ihracatları 781 milyon dolar, ücretli çalışanları 24 bin 412 kişi ve üretimden satışları 11 milyar 878 milyon Türk Lirası olarak hesaplanmıştır.

Sıralamada yer alan gıda, tarım ve hayvancılık alanında faaliyet gösteren 30 firmanın toplamı; net satış tutarları 20 milyar 774 milyon Türk Lirası, katma değerleri 3 milyar 259 milyon Türk Lirası, özkaynakları 6 milyar 511 milyon Türk Lirası, aktifleri 15 milyar 687 milyon Türk Lirası, vergi öncesi dönem kârları/zararları 1 milyar 228 milyon Türk Lirası, FAVÖK tutarları 1 milyar 927 milyon Türk Lirası, ihracatları 327 milyon dolar, ücretli çalışanları 21 bin 179 kişi, üretimden satışları 15 milyar 836 milyon Türk Lirası olarak hesaplanmıştır.

KÂRLILIK GÖSTERGELERİ

Kâr eden firmaların kâr toplamlarında %38,5 artış görüldü.

Kâr, firmaların faaliyet performansının değerlendirilmesi, kredibilitésinin saptanması gibi kavramlar çerçevesinde değerlendirildiğinde önemli bir gösterge olarak ele alınmaktadır.

İlk 250 Büyük Firma araştırmasına katılan firmaların vergi öncesi dönem kâr ve zarar toplamı incelendiğinde; 2020 yılında 224 firmanın toplam 13,5 milyar Türk Lirası net kâr yarattığı görülmüştür. Tüm dünyada baş gösteren salgın hastalık nedeniyle işletmelerin birçoğu işletmelerini kapamış veya yarı zamanlı çalışma sistemine geçmiştir. Pandemi koşulları dikkate alındığında, 2019 yılına göre kâr eden firma sayısı 2020 yılında 4 firma artarak kâr eden firma sayısında bir önceki yıla göre yüzde 1,8'lik artış yaşanmıştır.

Firma kârlılıklarının son üç yıldaki yüzdelik değişimler karşılaştırıldığında bir önceki yıla göre en fazla artışın 2017 yılında yaşandığı görülmüştür. Firmaların 2018 yılında yüzde 40,8 oranında artan dönem kâr toplamı 2019 yılında yüzde 0,5 oranında azalmıştır. 2020 yılında ise yukarı doğru artış eğilimi göstererek yüzde 38,5'a ulaşmıştır.

224 firma yılı kâr ile kapattı.

Kâr eden firma sayılarına bakıldığında 2018 yılında 208 olan firma sayısının yüzde 5,8 oranında artış göstererek 2019 yılında 220 firmaya ulaştığı görülmüştür. Bununla birlikte zarar eden firma sayısında da düşüş yaşanmış ve 2018 yılında 38 olan firma sayısının, yüzde 31,6 oranına gerileyerek 2019 yılında 26 firmaya inmiştir.

2020 yılında 224 firma kâr ederken zarar eden firma sayısındaki azalışın devam etmesi sürmüş ve 23 firma yılı zarar ile kapatmıştır. Pandemi koşullarına rağmen zarar eden firma sayısında gerileme gözlenmesi firmaların zorlu koşullarda bile toparlanma eğilimine girdiklerini göstermekte ve devlet tarafından verilen desteklerin işletmelere kolaylık sağladığı açıkça görülmüştür.

2020 yılı dönem kâr ve zarar toplamı değerlendirilmesi 247 firma üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yer alan 3 firmanın şube verileri ile yer alması nedeniyle kârlılık değerlendirmelerinde rakamlarına yer verilmemiştir.

KÂRLILIK

Yıllar	Kâr Eden Firma Sayısı	Yüzde Değişim	Kâr Toplamları TL	Yüzde Değişim
2010	222	4,7	2.318.397.144	41,8
2011	203	-8,6	2.594.881.634	11,9
2012	222	9,4	3.114.941.938	20,0
2013	210	-5,4	2.936.287.571	-5,7
2014	220	4,8	3.826.394.836	30,3
2015	229	4,1	4.793.382.308	25,3
2016	211	-7,9	4.426.854.488	-7,6
2017	222	5,2	6.977.489.684	57,6
2018	208	-6,3	9.826.903.268	40,8
2019	220	5,8	9.774.450.196	-0,5
2020	224	1,8	13.538.438.960	38,5

KÂRLILIK ORANLARI

Kârlılık oranları, yatırımcıların, ortakların veya firmalara ortak olmayı düşünen diğer kişi veya kişilerin özellikle takibe aldıkları bir oran olması nedeniyle önemli bir analiz kalemidir. İlk 250 Firma araştırmasında kârlılık oranı değerlendirmeleri kapsamında satışların kârlılığı, aktif kârlılığı ve özkaynaklar kârlılığı oranlarına yer verilmiştir.

Satışların kârlılığı %6,68'e ulaştı.

Kâr ile satışlar arasındaki ilişkileri gösteren bu oran işletme faaliyetlerinin net verimliliği ile uygulanan çeşitli yönetim politikaları ve kararlarının sonuçları konusunda bilgi vermektedir.

İlk 250 Büyük Firma araştırmasında yer alan firmaların kârlılıkları incelendiğinde 2010 yılında yüzde 4,48 olan satış kârlılığının yıllar itibarıyla artış sergilediği 2019 yılında bir önceki yıla göre 0,69 puan düşüşle yüzde 5,38 olarak gerçekleştiği görülmektedir. 2020 yılında ise satışların kârlılığı 1,30 puan artış göstererek yüzde 6,68'e ulaşmıştır. **Pandemi döneminde firmaların yaşadıkları finansal sorunlar maliyetlerde artışa sebebiyet vermesine rağmen ilk 250 firmanın ticari faaliyetlerinin artarak devam ettiği gözlenmiştir. Zorlu ekonomik koşullara rağmen 2020 yılında net satışlar yüzde 14,7 ve dönem kâr/zarar toplamında yüzde 42,5 artış gerçekleşmiştir. Böylece satışların kârlılığı da yüzde 24,2 yükselerek yüzde 5,38'den yüzde 6,68'e çıkmıştır.**

SATIŞ KÂRLILIĞI

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dönem kâr/zarar (V.Ö.) TL	1.819.658.766	2.340.202.531	2.741.925.597	2.465.933.963	3.424.562.760	4.793.382.308	4.426.854.488	6.977.489.684	9.000.956.662	8.865.539.410	12.637.359.659
Net satışlar TL	40.594.091.290	51.488.475.135	54.214.163.116	58.576.446.711	65.822.266.953	79.278.325.702	87.220.544.969	116.659.786.722	148.369.156.254	164.858.226.900	189.073.976.286
Satışların Kârlılığı Oranı (%)	4,48	4,55	5,06	4,21	5,20	6,05	5,08	5,98	6,07	5,38	6,68

Satışların Kârlılığı Oranı = Dönem Kâr/Zarar (V.Ö.) / Net Satışla*100

Aktif kârlılığı %8,67 ile son on yılın en yüksek ikinci seviyesine ulaştı.

Aktif toplamı bir firmanın toplam varlıklarının tutarını göstermektedir. Aktif kârlılığı ise dönem kâr (zararının) toplam aktiflere oranı ile hesaplanmaktadır. Aktif kârlılığı oranının yüksek olması işletmelerin sahip olduğu mevcut varlıklar ile yarattığı kârı ortaya koymaktadır. İlk 250 Büyük Firma araştırmasında yer alan firmaların aktif kârlılıkları incelendiğinde 2010 yılında yüzde 6,47 olan aktif kârlılığının yıllar itibarıyla pozitif bir artış sergilediği 2018 yılında ise en yüksek seviyeye eriştiği gözlenmektedir. 2018 yılında yüzde 8,85 olan aktif kârlılığının 2019 yılında 1,22 puan düşüşle yüzde 7,63 olarak gerçekleştiği görülmektedir. 2020 yılında aktif kârlılığı bir önceki yıla göre yüzde 25,4 artış göstermiş, kârlılık oranı 1,04 puan yükselmiş ve yüzde 8,67 olmuştur. **2020 yılında pandemi sürecinde yaşanan zorlu koşullara rağmen işletmeler sahip oldukları varlıklar ile elde ettikleri kârlarını artırmışlardır.**

AKTİF KÂRLILIĞI

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dönem Kâr/Zarar (V.Ö.) TL	1.819.658.766	2.340.202.531	2.741.925.597	2.465.933.963	3.424.562.760	4.793.382.308	4.426.854.488	6.977.489.684	9.000.956.662	8.865.539.410	12.637.359.659
Aktif Toplamı TL	28.124.781.760	36.470.573.186	38.851.435.016	45.454.385.429	49.037.664.422	59.458.230.067	65.959.831.820	81.145.736.730	101.733.045.598	116.131.284.220	145.743.957.817
Aktif Kârlılığı Oranı (%)	6,47	6,42	7,06	5,43	6,98	8,06	6,71	8,60	8,85	7,63	8,67

Aktif Kârlılığı Oranı = Dönem Kâr/Zarar (V.Ö.) / Aktif Toplamı*100

Özkaynakların kârlılığı %25,33 seviyesine yükseldi.

Özkaynak kârlılığı işletmelerin faaliyetleri için koydukları özkaynaklar ile ne kadar kâr elde ettiklerini göstermektedir. Özkaynak kârlılığı, firmanın faaliyetlerinin finansmanında kullandıkları özkaynaklar ile ne ölçüde kâr olduklarını gösteren bir orandır.

İlk 250 Büyük Firma araştırmasında yer alan firmaların özkaynaklar üzerinden kârlılıkları incelendiğinde 2010 yılında yüzde 16,37 olan özkaynak kârlılığının yıllar itibarıyla pozitif bir artış sergilediği 2017 yılında ise en yüksek seviyeye çıktığı gözlenmektedir. 2019 yılında 4,38 puan düşüşle yüzde 21,73 olan özkaynak kârlılığının 2020 yılında 3,60 puan artış ile yüzde 25,33'e yükseldiği görülmüştür. Bir önceki yıla göre **2020 yılında yaşanan yüzde 16,5'luk artış, işletmelerin koydukları özkaynakları ile kârlarını artırdıklarını pozitif yönlü artış etkisinin özkaynak verimliliklerine olumlu yansıdığını göstermektedir.**

ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dönem Kâr/Zarar (V.Ö.) TL	1.819.658.766	2.340.202.531	2.741.925.597	2.465.933.963	3.424.562.760	4.793.382.308	4.426.854.488	6.977.489.684	9.000.956.662	8.865.539.410	12.637.359.659
Özkaynaklar TL	11.119.031.044	13.575.669.592	15.260.772.268	16.433.904.921	17.715.542.200	20.120.633.623	20.642.765.536	26.508.890.198	34.471.423.159	40.805.963.676	49.900.318.701
Özkaynak Kârlılığı Oranı (%)	16,37	17,24	17,97	15,01	19,33	23,82	21,45	26,32	26,11	21,73	25,33

Özkaynak Kârlılığı Oranı = Dönem Kâr/Zarar (V.Ö.) / Özkaynaklar*100

SEKTÖREL KÂRLILIKLAR

Şirketler en fazla kârlılığı özkaynakları ile sağlamaya devam etti.

2020 yılı İlk 250 Büyük Firma çalışmasında sektörlerin kârlılıkları incelendiğinde en yüksek kârlılık oranı yüzde 25,33 ile özkaynak ile sağlanmıştır. Buradaki kârlılığın temel nedeni sağlık ile otomotiv ana ve yan sanayi sektörlerindeki özkaynak kârlılığının yüksek olmasıdır. 2020 yılında firmaların satış kârlılıklarının yüzde 6,68 olarak gerçekleştiği, aktif kârlılıklarının ise yüzde 8,67 olduğu görülmektedir.

İlk 250 Büyük Firma çalışmasında sektörel olarak satış kârlılıklarına bakıldığında yüzde 27,56 ile sağlık sektörünün en yüksek satış kârlılığına sahiptir. Bir önceki yıl olduğu gibi bu yılda ikinci sırada ise yüzde 20,68 ile lojistik sektörü yer almıştır. Negatif eğilim gösteren firmaların ise çimento, toprak ürünleri ve madencilik ile hizmet, eğitim ve danışmanlık sektörlerinde yer aldığı görülmüştür.

2020 yılında en yüksek aktif kârlılığı sağlayan sektörün yüzde 55,29 ile sağlık sektörü olduğu görülmüştür. Bununla birlikte ikinci sırada yüzde 16,72 ile kimya sektörünün yer aldığı ardından ise ağaç, orman ürünleri ve mobilya sektörünün geldiği görülmüştür. En düşük aktif kârlılığı oranı ise eksi 11,73 ile hizmet, eğitim ve danışmanlık sektöründe gerçekleşmiştir.

Özkaynak kârlılığı incelendiğinde en yüksek kârlılığı sağlayan sektörün yüzde 113 ile sağlık sektörü olduğu görülmüştür. İkinci sırada ise yüzde 42,49 ile otomotiv ana sanayi sektörü yer almaktadır. Özkaynak kârlılığı en düşük sektör ise eksi yüzde 51,05 ile çimento, toprak ürünleri ve madencilik sektörüdür.

SEKTÖREL KÂRLILIKLAR 2020 (%) DEĞİŞİMLER

Sektörler	Satışların Kârlılığı	Aktif Kârlılığı	Özkaynak Kârlılığı
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	12,08	16,32	35,41
Çevre ve Geri Dönüşüm	5,00	7,87	22,19
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-18,80	-9,42	-51,05
Ekonomik İlişkiler ve Finans	0,07	1,67	2,17
Elektrik-Elektronik	4,21	6,87	20,96
Enerji	6,71	4,31	20,05
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	5,91	7,83	18,87
Hazır Giyim	3,78	5,33	35,18
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-15,35	-11,73	-22,48
İnşaat	9,01	6,53	18,64
Kimya	15,92	16,72	36,61
Lojistik	20,68	14,63	33,43
Makine ve Teçhizat	4,49	5,01	13,10
Metal	7,77	10,98	36,63
Otomotiv Ana Sanayi	4,56	10,32	42,49
Otomotiv Yan Sanayi	11,62	12,61	28,89
Perakende Ticareti	3,49	7,60	24,87
Plastik	10,31	13,58	37,24
Sağlık	27,56	55,29	113,00
Tekstil	10,84	9,14	23,21
2020 YILI TOPLAM TL	6,68	8,67	25,33

- Satışların Kârlılığı Oranı = Dönem kâr/zarar (V.Ö.) / Net Satışlar*100
- Aktif Kârlılığı Oranı = Dönem kâr/zarar (V.Ö.) / Aktif toplamı*100
- Özkaynak Kârlılığı Oranı = Dönem kâr/zarar (V.Ö.) / Özkaynaklar*100

FAVÖK DEĞERLENDİRMELERİ

EBITDA veya Türkçe kısaltılmışı ile FAVÖK faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr/zararı temel alınarak yapılan bir kârlılık hesaplaması olup firmaların asli işlerinden elde ettikleri kârı veya zararını göstermektedir.

Bu kapsamda ilk 250 firma araştırması 2019 yılı anket çalışmasında ilk kez FAVÖK hesaplamasına yer verilmeye başlanmıştır. FAVÖK oranı (şirketlerin faiz, amortisman ve vergi öncesi yarattığı kârın/zararın net satışlara oranı) şirketlerin finansal performansının ölçülmesinde kullanılan en önemli mali oranlardan biridir.

2020 yılı itibarıyla değerlendirilen faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr eden firma sayısı 237 olarak gerçekleşmiştir. Zarar eden firma sayısı 6 ve hesaplamada yer almayan 7 firma olmuştur.

FAVÖK büyüklüğü 20,2 milyar TL gerçekleşti

FAVÖK büyüklüğünün net satışlara oranı FAVÖK oranını vermektedir. 2020 yılında hesaplama katılan firmaların FAVÖK büyüklüğü 20,2 milyar TL olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında FAVÖK/Net Satışlar (FAVÖK oranı) yüzde 10,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran firmaların zorlu 2020 yılı koşullarında asli işlerindeki etkinliklerini göstermektedir.

FAVÖK/Aktifler oranı ise 2020 yılında yüzde 13,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran firmaların sahip oldukları toplam aktifler ile asli işlerinden elde ettikleri kâr/zarar etkinliğini göstermektedir.

FAVÖK/Öz kaynaklar oranı da firmaların sahip oldukları toplam öz kaynaklar ile asli işlerinden elde ettikleri kâr/zarar etkinliğini göstermektedir. 2020 yılında FAVÖK/Öz kaynaklar oranı yüzde 40,7 olarak gerçekleşmiştir. Firmaların öz kaynakları ile çekirdek işlerinden yüksek FAVÖK elde ettikleri gözlenmiştir.

En fazla FAVÖK büyüklüğü otomotiv sektöründe görüldü.

2020 yılında 4,3 milyar TL ile en fazla FAVÖK büyüklüğü otomotiv yan sanayi sektöründe yaşanmış ve akabinde otomotiv ana sanayi sektörü takip etmiştir. FAVÖK büyüklüklerine bakıldığında sektörleri sırasıyla 3,1 milyar TL ile tekstil, 2,3 milyar TL ile metal sektörü, 1,9 milyar TL ile de gıda, tarım ve hayvancılık sektörü takip etmiştir. En düşük FAVÖK büyüklüğü ise hizmet, eğitim ve danışmanlık sektöründe gerçekleşmiştir.

Sektörler	FAVÖK (TL)	Net Satışlar (TL)	FAVÖK / Net Satışlar (%) Oranı	Aktif Toplamı (TL)	FAVÖK / Aktif Toplamı (%) Oranı	Özkaynaklar (TL)	FAVÖK / Özkaynaklar (%) Oranı
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	220.777.873	1.633.751.533	13,5	1.209.597.808	18,3	557.369.869	39,6
Çevre ve Geri Dönüşüm	58.258.263	947.376.184	6,1	601.844.882	9,7	213.572.891	27,3
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	126.318	-	0,01	2.455.820.478	0,0	453.101.219	0,0
Ekonomik İlişkiler ve Finans	1.640.530	1.161.206.755	0,1	49.751.148	3,3	38.203.198	4,3
Elektrik-Elektronik	91.275.504	1.837.002.836	5,0	1.126.119.396	8,1	369.169.700	24,7
Enerji	-	-	9,3	-	5,9	-	27,7
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	1.927.988.177	20.774.738.893	9,3	15.687.314.448	12,3	6.511.445.021	29,6
Hazır Giyim	316.611.508	3.637.854.502	8,7	2.582.084.166	12,3	390.912.181	81,0
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-79.445.136	1.025.586.589	-7,7	1.342.562.196	-5,9	700.547.938	-11,3
İnşaat	119.709.355	-	11,0	-	7,9	-	22,7
Kimya	-	1.318.616.911	14,9	1.255.889.008	15,6	573.482.080	34,2
Lojistik	307.311.048	-	35,8	1.215.052.741	25,3	531.807.837	57,8
Makine ve Teçhizat	1.592.817.910	14.943.549.127	10,7	13.391.762.033	11,9	5.124.536.019	31,1
Metal	2.316.151.043	14.521.045.133	16,0	10.274.527.013	22,5	3.078.798.462	75,2
Otomotiv Ana Sanayi	3.933.219.525	57.523.621.793	6,8	-	15,5	-	63,8
Otomotiv Yan Sanayi	4.397.365.320	29.972.220.449	14,7	27.632.274.766	15,9	12.057.036.867	36,5
Perakende Ticareti	474.729.786	8.427.439.204	5,6	3.868.732.155	12,3	1.181.923.958	40,2
Plastik	299.591.606	-	14,9	1.532.163.664	19,6	558.647.294	53,6
Sağlık	-	-	31,3	-	62,7	-	128,2
Tekstil	3.151.703.844	16.069.159.484	19,6	19.040.864.083	16,6	7.500.836.723	42,0
2020 YILI TOPLAM TL	20.289.750.460	189.073.976.286	10,7	145.743.957.817	13,9	49.900.318.701	40,7

Söz konusu firmalar ilgili sektörlerde yer alan verilerinin açıklanmasını istememektedir. İlgili sektörlerle ilişkin verilere genel toplamda yer verilmektedir.

FAALİYET KÂRI DEĞERLENDİRMELERİ

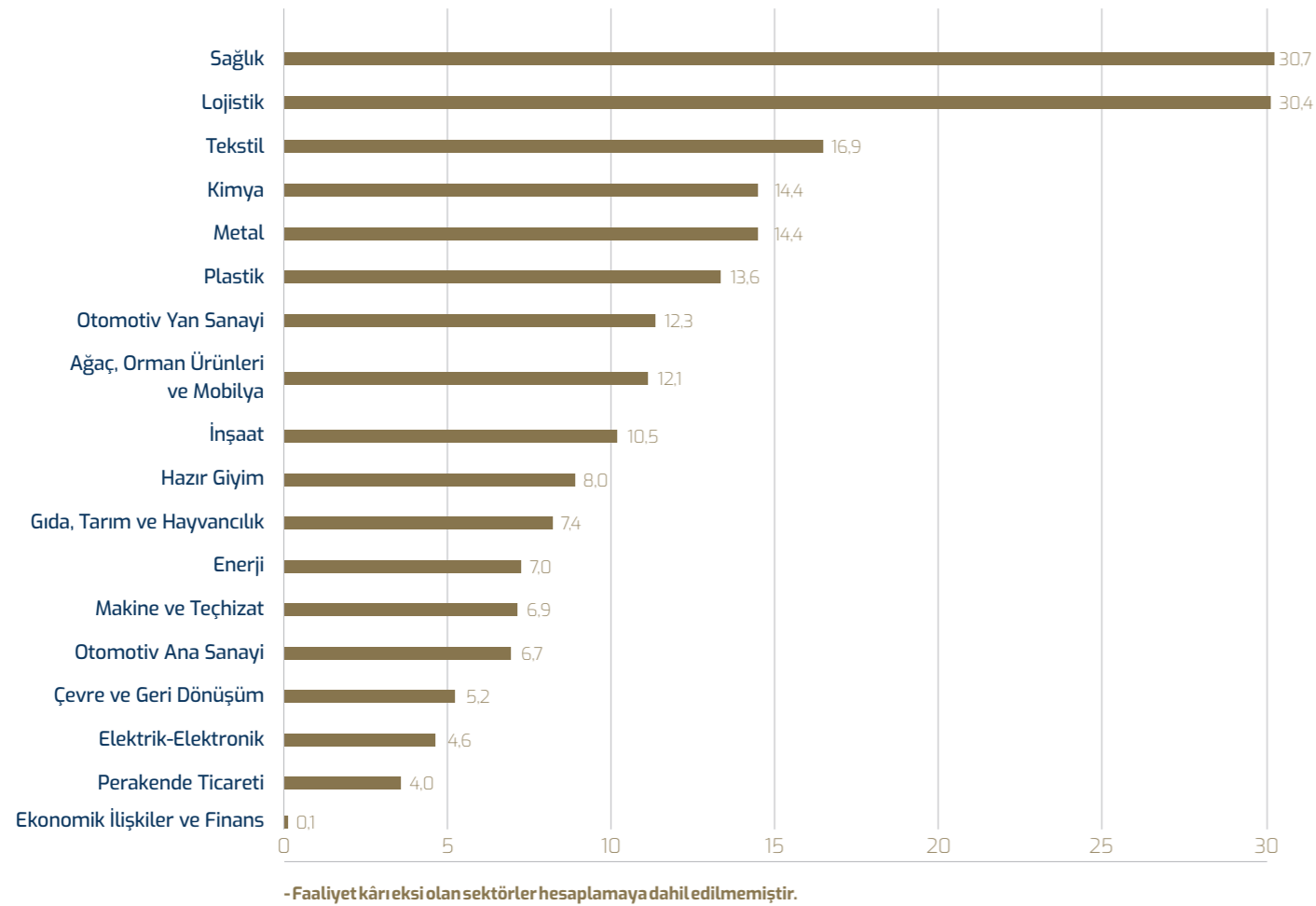
Firmaların finansal performansı ele alınırken, kârlılık, satış hacmi, kaynaklarını verimli kullanma becerisi gibi göstergeler farklı oranlar yardımıyla incelenmektedir. Bu kapsamda ilk 250 çalışmada yer alan firmaların kârlılık performansının değerlendirilmesi ve sektörler arasındaki değişkenlerin incelenmesi amacıyla faaliyet kârları ele alınmıştır.

Faaliyet kârı, firmanın brüt satış kârı veya zararı ile faaliyet giderleri arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır. Faaliyet kârı, firmanın gerçek nakit yaratma gücü olup firmanın faaliyetlerinden elde ettiği kazancı gösteren kâr rakamıdır.

Faaliyet kârlılığı oranı ise faaliyet kârının, net satışlara bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Firmanın esas faaliyetlerinden ne ölçüde kâr yarattığını ve net satışlarının yüzde kaçını esas faaliyetlerinden elde ettiğini göstermektedir. Oranın yükselme eğiliminde olması firmaların lehine yorumlanmaktadır.

İlk 250 Büyük Firma çalışmada sıralamaya giren firmaların sektörel olarak faaliyet kârlılığı oranları incelendiğinde en yüksek faaliyet kârının yüzde 30,7 ile sağlık sektöründe yaşandığı ikinci sırada ise yüzde 30,4 ile lojistik sektörünün yer aldığı görülmüştür.

SEKTÖREL FAALİYET KÂR ORANLARI (%)

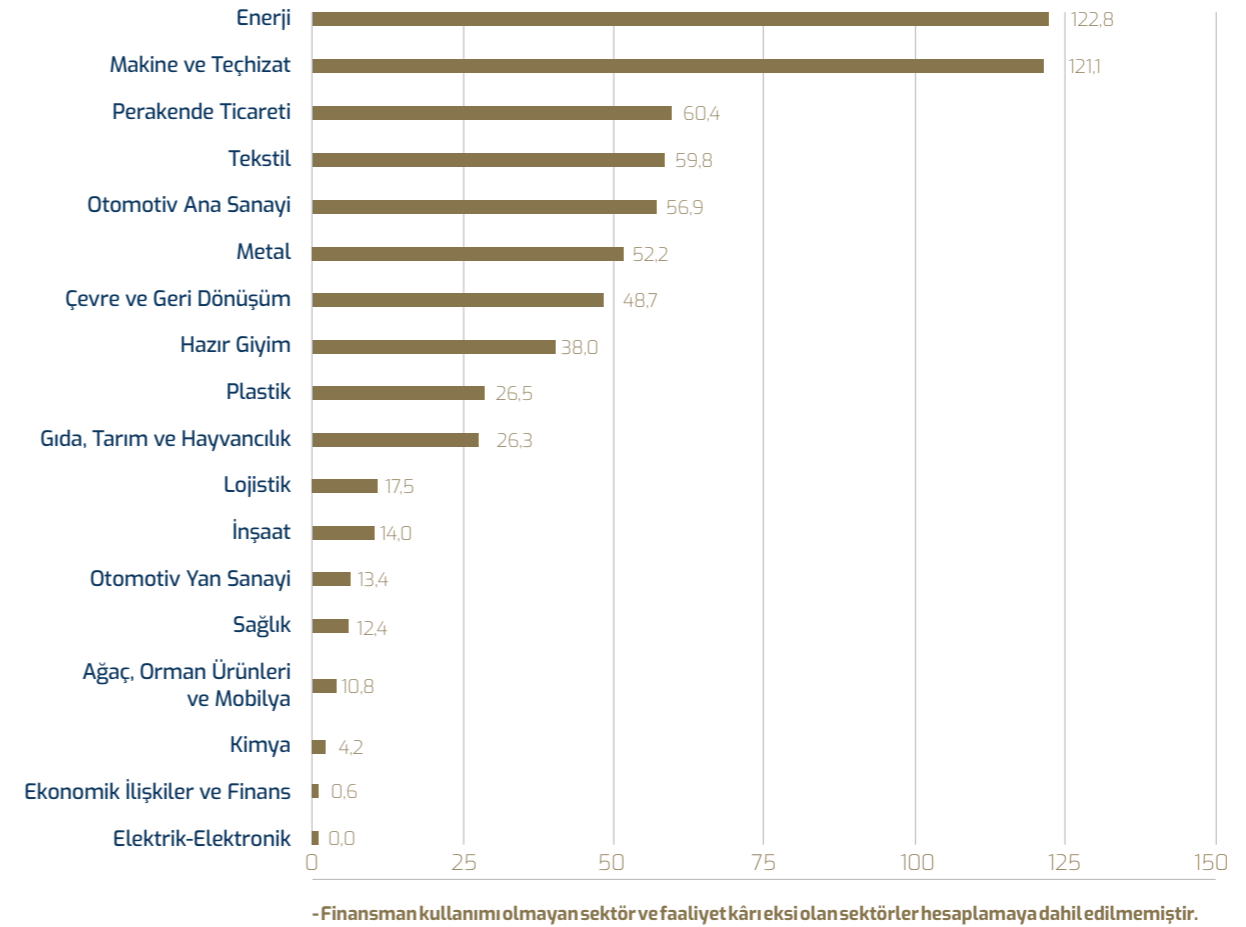
FİNANSMAN GİDERİ DEĞERLENDİRMELERİ

Firmalar faaliyetlerini öz kaynakları yanı sıra mali kaynaklar ile de finanse etmektedirler. Mali kaynaklar büyük ölçüde başta bankalar olmak üzere finansal kuruluşlardan sağlanmaktadır. Faaliyetlerin finansmanı için kullanılan öz kaynak dışındaki mali kaynaklar karşılığında firmalar için finansman giderleri oluşmaktadır. Finansman giderleri aynı zamanda firmaların kârlılıklarını da etkileyen önemli bir maliyet kalemi olmaktadır. İlk 250 Büyük Firma çalışmada yer alan firmaların finansman giderleri incelendiğinde firmaların mali kaynak kullanımının faaliyetlerin finansmanında önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Birçok sektörde faaliyetlerin yürütülmesinde finansman kullanımının önemi dikkat çekicidir.

2020 yılında finansman giderlerinin faaliyet kârı oranlarına bölünerek firmaların faaliyetlerini gerçekleştirirken ne kadar finansman maliyeti ile karşılaştıkları hesaplanmıştır. Buna göre en fazla enerji sektörünün finansman maliyeti ile karşılaştığı göze çarpmaktadır. Bursa ekonomisine katkı sağlayan otomobil ve tekstil gibi sektörlerde faaliyetlerin gerçekleşmesinde daha az finansman maliyeti ile karşılaşmışlardır.

Makro olarak küçük sektörlerde faaliyetlerin daha çok dış finansman ile sağlanırken, mutlak büyüklük içerisinde yer alan ve işletme sayılarının yoğun olduğu sektörlerde faaliyetlerin çok fazla dış finansman ile sağlanmadan veya daha düşük finansman giderleri ile karşılandığı görülmektedir.

SEKTÖREL FİNANSMAN GİDERLERİ / FAALİYET KÂRI ORANLARI (%)

TEMEL GÖSTERGELER VE DEĞERLENDİRME

Sektörler	Firma Sayısı	Net Satışlar (TL)	Katma Değer (TL)	Özkaynaklar (TL)	Aktif Toplamı (TL)	Dönem Kârı/Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	7	1.633.751.533	351.269.268	557.369.869	1.209.597.808	197.369.954	220.777.873	-	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	5	947.376.184	99.062.742	213.572.891	601.844.882	47.383.680	58.258.263	-	560	486.302.789
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	5	-	-85.567.707	453.101.219	2.455.820.478	-231.318.735	126.318	29.884.562	-	1.041.937.599
Ekonomik İlişkiler ve Finans	3	1.161.206.755	8.298.933	38.203.198	49.751.148	829.096	1.640.530	-	138	-
Elektrik-Elektronik	1	1.837.002.836	160.845.649	369.169.700	1.126.119.396	77.370.722	91.275.504	92.753.882	520	1.653.748.499
Enerji	5	-	1.657.468.089	-	-	-	-	-	881	1.613.733.714
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	30	20.774.738.893	3.259.989.852	6.511.445.021	15.687.314.448	1.228.690.499	1.927.988.177	327.992.983	21.179	15.836.693.112
Hazır Giyim	7	3.637.854.502	397.017.865	390.912.181	2.582.084.166	137.505.635	316.611.508	-	2.444	1.379.830.284
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	3	1.025.586.589	527.837.557	700.547.938	1.342.562.196	-157.463.227	-79.445.136	-	7.852	-
İnşaat	4	-	180.705.157	-	-	-	119.709.355	-	985	1.085.272.238
Kimya	3	1.318.616.911	-	573.482.080	1.255.889.008	209.963.097	-	-	504	455.500.584
Lojistik	3	-	285.955.357	531.807.837	1.215.052.741	177.780.808	307.311.048	25.420.972	-	-
Makine ve Teçhizat	17	14.943.549.127	3.597.407.774	5.124.536.019	13.391.762.033	671.089.163	1.592.817.910	1.383.611.145	13.822	10.770.579.981
Metal	13	14.521.045.133	2.963.146.691	3.078.798.462	10.274.527.013	1.127.885.653	2.316.151.043	528.503.422	6.704	12.780.730.019
Otomotiv Ana Sanayi	4	57.523.621.793	-	-	-	2.621.255.098	3.933.219.525	4.713.933.042	15.155	53.384.161.409
Otomotiv Yan Sanayi	68	29.972.220.449	7.684.848.416	12.057.036.867	27.632.274.766	3.483.313.521	4.397.365.320	1.479.258.078	39.400	24.333.760.849
Perakende Ticareti	22	8.427.439.204	1.021.361.920	1.181.923.958	3.868.732.155	293.921.289	474.729.786	51.111.865	9.785	125.015.186
Plastik	6	-	355.037.353	558.647.294	1.532.163.664	208.047.953	299.591.606	82.014.960	881	-
Sağlık	1	-	53.646.191	-	-	-	-	134.055	157	-
Tekstil	43	16.069.159.484	4.990.394.856	7.500.836.723	19.040.864.083	1.741.225.027	3.151.703.844	781.574.172	24.412	11.878.144.314
2020 YILI TOPLAM TL	250	189.073.976.286	30.639.759.689	49.900.318.701	145.743.957.817	12.637.359.659	20.289.750.460	9.885.455.893	149.022	139.457.778.079

Söz konusu firmalar ilgili sektörlerde yer alan verilerinin açıklanmasını istememektedir. İlgili sektörlere ilişkin verilere genel toplamda yer verilmektedir.

Satışlar 2020 Yılında Yüzde 14,7 Büyüdü

İlk 250 Büyük Firma araştırmasına katılan firmaların iç ve dış satışları 2020 yılında yüzde 14,7 oranında artmıştır. 2018'deki yüzde 11,1'lik artış ile karşılaştırıldığında iç ve dış satışlarda artış eğiliminin 2020 yılında 3,6 puan arttığı görülmüştür.

2020 yılı sektörler ve firmaların faaliyetleri için olağanüstü bir yıl olmuştur. Dünya genelinde yaşanan pandemi iktisadi ve sosyal faaliyetleri önemli ölçüde etkilemiştir. Pandemi ilk çeyrekte Çin'de başlamış, ikinci çeyrekte tüm dünya geneline yayılmış ve yıl sonuna kadar yeni dalgaları ile etkili olmuştur. Pandemi nedeniyle 2020 yılının ikinci çeyreğinde dünya genelinde iktisadi ve sosyal faaliyetlerin büyük bölümü kapalı kalmıştır. Alınan önlemler ile birlikte üçüncü ve dördüncü çeyrekte iktisadi ve sosyal faaliyetlere kademeli ve kontrollü bir geri dönüş olmuştur. Sektörler ve firmalar yılın ikinci yarısında pandeminin yarattığı koşullar altında yeni normale uyum sağlamaya çalışarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Hükümetler ve merkez bankaları firmalara yönelik destek programları uygulamaya koymuştur. İstihdam ve çalışma koşullarına ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır.

2020 yılında yaşanan tüm bu gelişmeler ilk 250 büyük firmanın satış gelirlerini de şekillendiren ana unsur olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde satışlarda sert düşüşler yaşanmıştır. Üçüncü çeyrekte satışlarda toparlanma başlamıştır. Dördüncü çeyrekte ise salgının yeni dalgası satışlardaki toparlanmayı yavaşlatmıştır. Bu gelişmeler ile 250 büyük firmanın satışları enflasyonun hemen altında bir büyüme göstermiştir.

Panelin ana kısmına baktığımızda iç ve dış satışların yüzde 46'sını otomotiv ana ve yan sanayilerinin oluşturduğunu görmekteyiz. Bir önceki yıla göre yüzde 20,7'lik artış sağlayan otomotiv sektörünün 2019 yılında büyüme oranı yüzde 35,2 olarak kaydedildi.

Katma değer 2020 Yılında Yüzde 21 Büyüme Kaydetti

Son 4 yılı incelediğimizde, 2017 yılında 19 milyar Türk lirası olan katma değer toplamları 2020 yılında yüzde 61 oranında artarak 30,6 milyar Türk lirası seviyesine ulaştığı görülmektedir.

2019 yılına göre ciddi artış gösteren sektörler arasında elektrik elektronik ve plastik sektörleri yer almaktadır. Elektrik elektronik sektöründe 2019 yılındaki eksi yüzde 25,2'lik daralmaya karşı 2020'da yüzde 99,9 oranında büyüme göstermiştir. Bir önceki yıla göre katma değer büyümeleri arasında yüzde 53 ve 71'lik artış ile ağaç ve orman ürünleri ile çevre sektörleri dikkat çekmektedir.

Otomotiv ana ve yan sanayi sektörünü analiz ettiğimizde, 2019 yılındaki yüzde 32,2'lik küçülme oranına karşı, 2020 büyüme oranı yüzde 25,8 olmuştur. Temel artış yan sanayide gözlenmiştir.

Sektörlerin ve firmaların yarattığı katma değeri üretim faktörlerine yaptıkları ödemelerin toplamı oluşturmaktadır. Kâr, ücret, faiz ve kira ödemeleri bu ödemelerdir. 2020 yılında İlk 250 büyük firmanın yarattığı katma değer yüzde 21,0 artış göstermiştir. Böylece yaratılan katma değerde reel olarak da artış gerçekleşmiştir. 2020 yılı çok özel bir yıl olmuştur. Firmalar ortaya çıkan pandeminin yarattığı koşullar içinde çekirdek işlerine ağırlık vermiştir, faaliyet harcamalarında tasarrufa gitmiştir, verimliliğe ayrı bir önem verilmiştir, nakit ve likidite yönetimi kritik olmuştur.

2020 yılında pandeminin yarattığı olumsuz koşullar nedeniyle kamunun firmalara yönelik önemli destekleri olmuştur. Bu destekler firmaları desteklemiş ve firmaların kârlılık ve katma değerlerinin artmasında rol oynamıştır.

2020'de Net Aktif Büyümesi Öz Sermaye Büyümesi Büyümesini Aşmıştır

İlk 250 Büyük Firma araştırmasına katılan firmaların öz sermayelerinde reel büyüme yaşanmıştır. 2019 yılında yüzde 18,4 büyüyen öz sermaye 2020 yılında yüzde 22,3 artarken net aktiflerde de 2020 yılında yüzde 25,5 büyüme yaşandığı görülmektedir. Aktif büyümesi öz sermaye büyümesini aşmıştır.

2020 yılı aktiflerin ve öz sermayelerin yönetimi açısından da özel bir yıl olmuştur. Pandemi koşulları firmaları öz sermayelerini önce korumaya sonra da artırmaya yönlendirmiştir. Firmalar kapanmalar ve kısıtlamalar ile satışlarında özellikle yılın ikinci çeyreğinde önemli gerileme ile karşılaşmıştır. Buna bağlı olarak nakit ve işletme sermayesi ihtiyacı artmıştır. Firmalar bu ihtiyacı karşılamak için hem kamunun desteklerinden yararlanmış hem de öz sermayelerini artırmayı hedeflemişlerdir. Kârlılıklardaki artış öz sermaye artışlarını desteklemiştir.

Elektrik elektronik ve çevre sektörleri bir önceki yıla göre büyüme kaydeden ilk iki sektör olurken, otomotiv sektörün öz sermaye büyüme oranı bir önceki yıla göre çok yavaşlamıştır. 2019 yılında yüzde 31,6 büyüyen sektör öz sermayeleri, 2020'de eksi yüzde 19,2 küçülme kaydetmiştir.

Otomotiv ana ve yan sanayi sektörünün net aktifleri 2020'de yüzde 83 büyüme kaydederken 2019 yılında yüzde 31,8 olarak gerçekleşmiştir. Tekstil ve enerji sektörlerinin net aktifleri ise 2020 yılında sırayla yüzde 19,1 ve 10,2 büyüme kaydetmiştir.

Dönem Kârları 2020'de Büyüme Kaydetti

İlk 250 Büyük firmanın kârlarında 2020 yılında reel artış yaşanmıştır. 2017 ve 2018 yıllarında iki yıl üst üste kârlılıklarda iyileşme sonrası 2019 yılında hafif bir gerileme kaydeden dönem kârları, 2020 yılında yüzde 42,5 büyüme kaydetmiştir.

Pandemi ile oluşan koşullar içinde ilk 250 büyük firma kârlılık, verimlilik ve nakit yönetimine özel bir öncelik vermişlerdir. Yılın ilk yarısında gerileyen girdi fiyatları ve maliyetleri ile yılı genelinde satış kârlılıkları artırılmıştır. Kamunun destekleri de özellikle istihdam ve finansman maliyetlerinin düşük gerçekleşmesini sağlamıştır. Bunlara bağlı olarak ilk 250 firmanın kârları yüzde 42,5 ile yüksek oranda artmıştır.

Bir önceki yıla göre büyüme kaydeden sektörler arasında çevre, plastik, çimento toprak ürünleri ve perakende ticareti sektörleri yer almaktadır. Çevre sektörünün kâr dönemleri 2019'da 22 milyon TL'den 2020 yılında 3,5 Trilyon TL'ye çıkmıştır. Aynı hızda büyümeyi plastik sektörü kaydetmiştir (2019'da 52 milyon TL'den 2020 yılında 2,6 trilyon TL çıkmıştır). Küçülme kaydeden sektörler ise otomotiv yan ve ana sanayi, gıda tarım ve hayvancılık ve tekstil sektörleri yer almaktadır. 2019 yılında toplam dönem kârlarının yüzde 51'ini otomotiv yan ve ana sanayi oluştururken, 2020 yılında ise bu sektörler aynı toplamın sadece yüzde 2'sini oluşturmaktadır. Tekstil sektörü iki yıl üst üste daralma kaydederken, 2020 yılını eksi 231 bin zararla kapatmıştır.

İhracat, 2019 Yılında da Yavaşlamaya Devam Etti

2017 ve 2018 yıllarında yüzde 11,3 ve yüzde 0,6 yükselen ihracat, 2019 ve 2020 yıllarında ise eksi yüzde 8,6 ve 14,2 oranında gerilemiştir. 2020 yılında toplam ihracatın yüzde 63'ü otomotiv yan ve ana sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

2020 yılında dünya mal ticareti pandemi koşullarından olumsuz etkilenmiş ve yüzde 7,0 gerilemiştir. Hemen tüm ülkelerin ihracatında düşüşler yaşanmıştır. Türkiye'nin ihracatı da gerileme göstermiştir. Bugelismeler Bursa'nın ihracat performansını da olumsuz etkilemiştir. Bursa'nın önde gelen ihracat sektörlerinden otomotiv, tekstil ve hazır giyim sektörleri küresel ölçekte en çok etkilenen sektörler olmuştur.

İhracatın ana sektörler itibarıyla performansları değerlendirildiğinde, otomotiv (ana ve yan sanayi) ihracatı eksi yüzde 34,6 oranında azalırken, makine ve teçhizat ihracatı ise eksi yüzde 8,1 oranında düşüş göstermiştir. Tekstil sektörünün ihracatı ise tek büyüme kaydeden ana sektörler arasında bulunmaktadır (tekstil ihracatları 2019 ve 2020 yılları arasında yüzde 32,4 büyüme kaydederek 781 bin TL'ye ulaşmıştır).

Üretimden Satışlarda Hızlanma

İlk 250 Büyük firmanın bir önceki yıla göre üretimden satışları yüzde 17,7 büyüme kaydetmiştir. 2019 yılındaki yüzde 11 orana karşı net bir hızlanma görüyoruz.

2019 yılında olduğu gibi, 2020 yılında da toplam satışların yüzde 56,0'sı otomotiv ana ve yan sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Üretimden satışların ana sektörler itibarıyla performansları değerlendirildiğinde, otomotiv (ana ve yan sanayi) satışları 2019 yılında yüzde 23,3'lik bir büyüme oranına karşı 2020 yılında yüzde 30,8 oranında büyüme kaydetmiştir. Tekstil sektöründe 2019 da başlayan yavaşlama 2020 yılında daha da artmıştır. 2018 yılında yüzde 60,3 büyüme kaydeden bu sektör, 2019 yılında yüzde 16,5, 2020 yılında ise sadece yüzde 4 oranında büyümüştür.

Gıda, tarım ve hayvancılık sektörünün üretimden satışları ise iki yıl istikrarlı şekilde büyümeye karşı 2020 yılında yavaşlama kaydetmiştir. Sektör 2018 ve 2019 yıllarında sırasıyla yüzde 36,5 ve 34,1 büyüme kaydederken, 2020 yılında yüzde 11,4 oranında büyümüştür.

Sektörel Bazda Yıllık Temel Değişimler (%)

Sektörler	Net Satışlar		Katma Değer		Özkaynaklar		Aktifler		Dönem Kârı/Zararı (VÖ.)		İhracatı		Üretimden Satışlar	
	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2018-2019	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020
Ağaç Orman Ürünleri ve Mobilya	7,7%	24,7%	3,6%	53,2%	24,1%	36,8%	24,8%	51,7%	-3,3%	66,3%	0,4%	26,5%	20,0%	75,1%
Çevre	-17,5%	80,4%	-16,3%	71,1%	-2,7%	90,5%	17,2%	82,3%	-9,7%	111,6%	-100,0%	-	-24,1%	170,8%
Çimento Toprak Ürünleri ve Madencilik	31,8%	32,6%	-41,2%	-237,1%	-1,3%	8,3%	-7,9%	268,9%	-191,5%	1289,8%	101,6%	1750,0%	-44,4%	171,1%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	-44,3%	181,7%	-30,4%	993,4%	108,1%	508,6%	105,4%	680,7%	-77,9%	644,3%	0,0%	0,0%	-	-
Elektrik-Elektronik	4,3%	31,8%	-25,2%	99,3%	37,1%	15,2%	2,1%	12,7%	-62,8%	348,4%	26,3%	10,6%	4,2%	28,6%
Enerji	7,3%	18,2%	-40,2%	10,3%	-9,9%	15,7%	6,2%	10,2%	-98,7%	8365,2%	316,7%	-100,0%	23,2%	32,4%
Gıda Tarım ve Hayvancılık	29,2%	15,4%	52,9%	1,9%	29,0%	26,9%	34,7%	16,0%	111,1%	18,3%	-15,0%	19,3%	34,1%	11,4%
Hazır Giyim	25,0%	3,5%	36,0%	26,8%	48,3%	33,5%	16,5%	29,7%	226,3%	55,1%	10,7%	-20,3%	20,4%	4,4%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	38,9%	-21,9%	23,3%	-21,5%	58,3%	-6,5%	42,2%	5,6%	-208,2%	480,5%	0,0%	0,0%	-	-
İnşaat	11,9%	-1,4%	67,1%	-40,2%	-37,4%	50,3%	-8,9%	-6,2%	-21,9%	81,4%	-25,2%	-100,0%	-7,6%	46,5%
Kimya	22,3%	9,9%	29,2%	30,3%	27,4%	22,2%	28,7%	25,3%	37,1%	46,2%	77,1%	48,0%	31,3%	6,1%
Lojistik	3,2%	29,9%	403,6%	20,6%	52,0%	49,0%	24,5%	13,0%	-1461,7%	36,5%	-82,7%	180,8%	-	-
Makine ve Teçhizat	8,2%	21,7%	-10,1%	33,6%	25,1%	27,3%	11,6%	35,6%	-6,3%	23,6%	-3,5%	-8,1%	-9,3%	34,1%
Metal	1,1%	14,7%	-15,1%	69,7%	21,1%	0,0%	13,1%	10,9%	-24,1%	72,4%	-25,2%	-12,3%	-3,8%	13,9%
Otomotiv Ana Sanayi	11,6%	24,2%	-33,4%	6,2%	11,8%	29,4%	7,8%	43,1%	13,9%	45,7%	-5,9%	-24,0%	12,3%	22,8%
Otomotiv Yan Sanayi	9,1%	10,9%	1,2%	19,5%	19,8%	36,0%	24,0%	39,9%	-4,0%	28,9%	-8,5%	-10,6%	11,0%	8,0%
Perakende Ticareti	-4,7%	29,2%	14,9%	-5,5%	19,2%	24,7%	-1,8%	19,8%	105,4%	7,2%	82,7%	60,3%	14,4%	83,7%
Plastik	-11,8%	26,9%	4,9%	104,8%	46,9%	46,3%	-10,1%	34,8%	-16,1%	296,2%	-64,4%	-5,0%	-5,3%	30,9%
Sağlık	36,0%	-96,5%	28,9%	-67,2%	32,3%	-87,3%	37,6%	-94,8%	36,3%	-52,0%	-	-	-	-
Tekstil	13,4%	2,7%	-30,6%	52,0%	22,9%	12,4%	9,6%	19,1%	-15,2%	56,7%	-17,6%	32,4%	16,5%	4,0%
Turizm	18,6%	-100,0%	18,2%	-100,0%	23,9%	-100,0%	74,0%	-100,0%	27,5%	-100,0%	-	-	-	-100,0%
TOPLAM	11,1%	14,7%	-9,2%	21,0%	18,4%	22,3%	14,2%	25,5%	-1,5%	42,5%	-8,6%	-14,2%	10,5%	17,7%

2020 YILI VERİLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRMELER

KATMA DEĞER

Sektörler	Katma Değer TL
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	351.269.268
Çevre ve Geri Dönüşüm	99.062.742
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-85.567.707
Ekonomik İlişkiler ve Finans	8.298.933
Elektrik-Elektronik	160.845.649
Enerji	1.657.468.089
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	3.259.989.852
Hazır Giyim	397.017.865
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	527.837.557
İnşaat	180.705.157
Kimya	-
Lojistik	285.955.357
Makine ve Teçhizat	3.597.407.774
Metal	2.963.146.691
Otomotiv Ana Sanayi	-
Otomotiv Yan Sanayi	7.684.848.416
Perakende Ticareti	1.021.361.920
Plastik	355.037.353
Sağlık	53.646.191
Tekstil	4.990.394.856
TOPLAM	30.639.759.689

Söz konusu firmalar verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir. İlgili sektörlerle ilişkin veriler genel toplamda yer almaktadır.

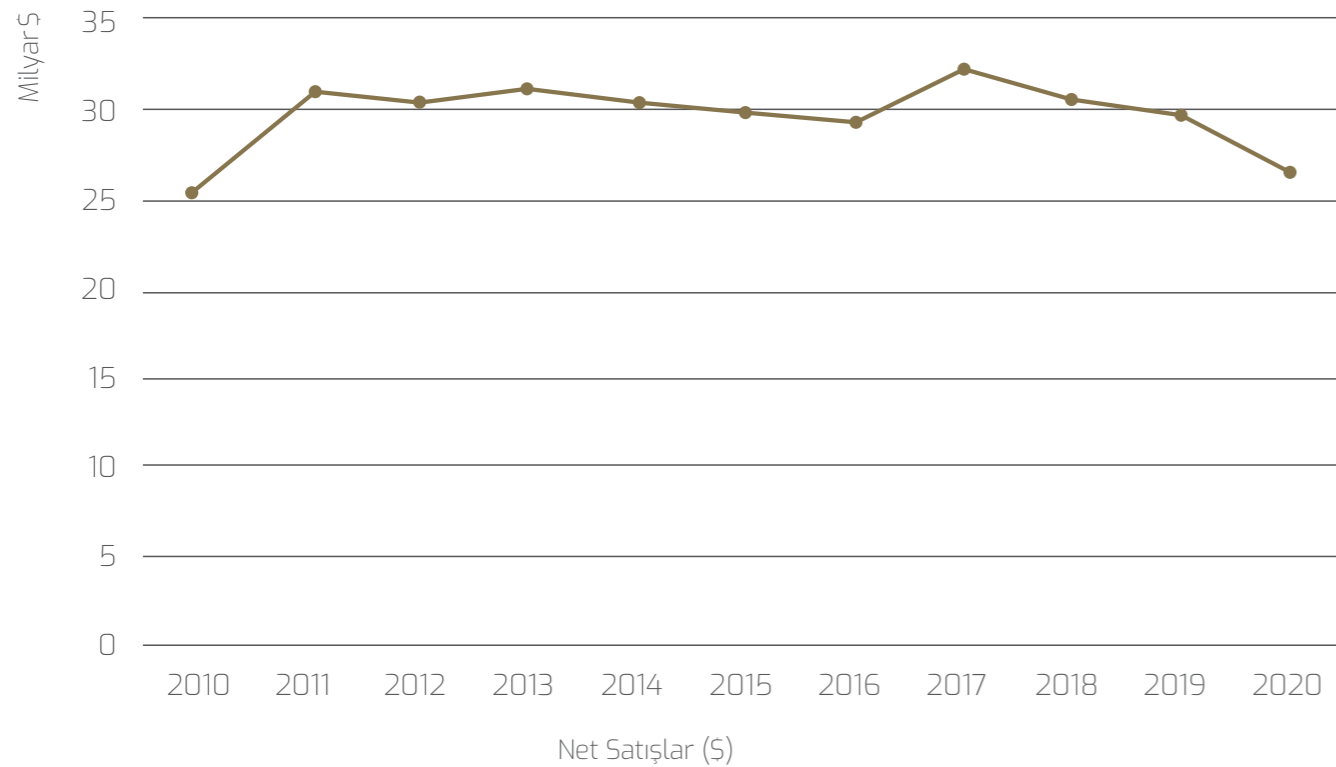
KATMA DEĞER=FAİZ+KİRA+DÖNEM KÂRI / ZARARI (V.Ö.)+ ÇALIŞANLARA ÖDENEN ÜCRET

2010-2020 İLK 250 FİRMA NET SATIŞLAR TOPLAMI

İlk 250 firmanın net satışlar toplamındaki gelişmeler ABD doları cinsinden aşağıda sunulmaktadır. Dolar cinsinden net satışlar toplamı 2017 yılında 32,1 milyar dolar ile zirveye ulaştıktan sonra izleyen üç yıl içinde gerileme yaşandığı görülmektedir. Net satışlar büyüklüğü 2018 yılında 30,3 milyar dolara ve 2019 yılında ise 29,1 milyar dolara gerilemiştir.

ABD doları cinsinden net satışlardaki gerileme 2020 yılında da devam etmiştir. 2020 yılındaki gerilemenin üç önemli nedeni bulunmaktadır. Öncelikle Türk lirası cinsinden toplam net satışlar pandemi koşulları nedeniyle 2020 yılında yüzde 14,7 artmıştır. 2020 yılında gerçekleşen yüzde 14,86 enflasyon karşılaştırıldığında 250 firmanın net satışlarında reel bir artış olmamıştır. İkinci olarak dolar cinsinden satışlar büyüklüğüne katkı sağlayan ihracat 2020 yılında yüzde 14,2 azalmıştır. Üçüncü olarak ise Türk lirası 2020 yılında ABD doları karşısında ortalama yüzde 24 değer kaybetmiştir. Bu değer kaybı nedeniyle ABD doları cinsinden hesaplanan net satışlar büyüklüğü de küçülmüştür.

2010-2020 İLK 250 FİRMA KATMA DEĞER TOPLAMI

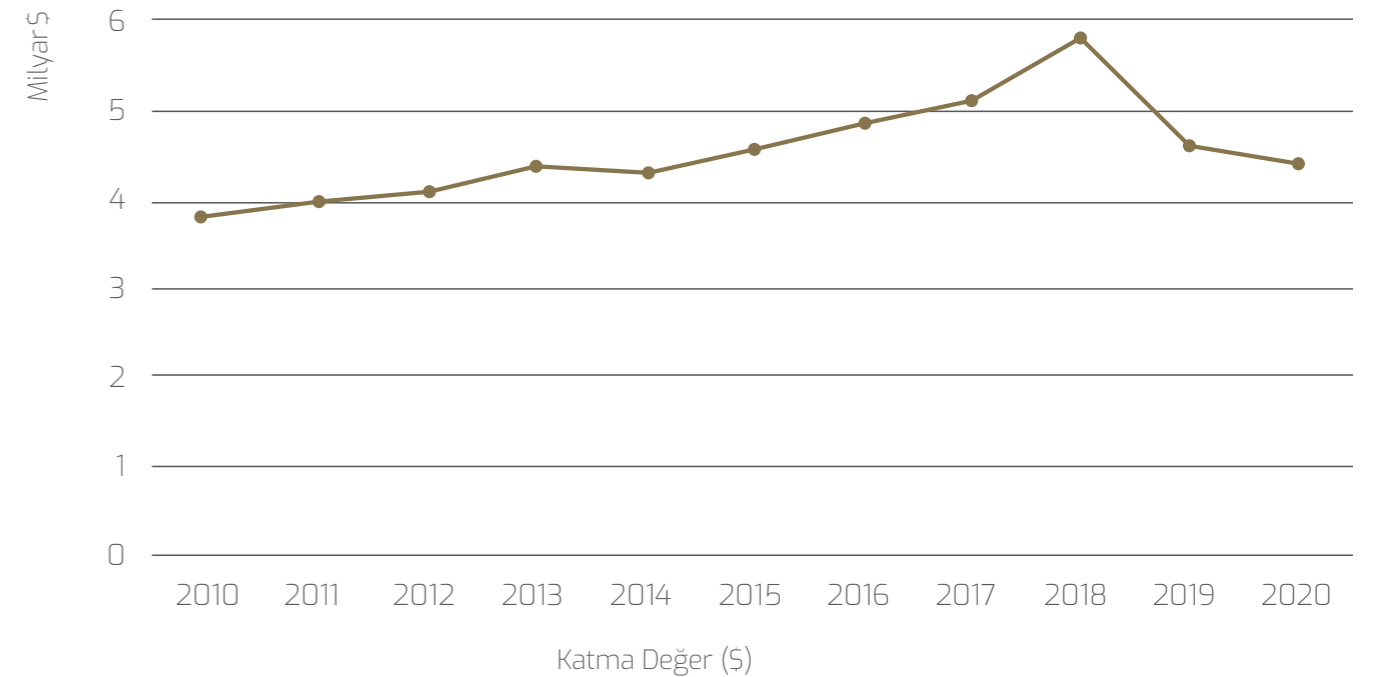

Çalışanlara ödenen ücretler, faiz ve kira gelirleri ile vergi öncesi dönem kâr/zarar rakamlarının toplamından oluşan katma değer rakamları özellikle Bursa ekonomisi için büyük önem arz etmektedir.

2010 yılında bu yana 250 firmanın yarattığı katma değerdeki gelişmeler ABD doları cinsinden aşağıda grafik ve tabloda sunulmaktadır. Buna göre yaratılan katma değer toplamları 2010 yılında 3,76 milyar dolar iken izleyen yıllarda istikrarlı bir artış göstermiş ve 2018 yılında 5,69 milyar dolara kadar yükselmiştir.

Dolar cinsinden katma değer büyüklüğü 2019 ve 2020 yıllarında ise gerilemiştir. 2019 yılında 250 firmanın yarattığı katma değer Türk lirası cinsinden de yüzde 9,1 oranında gerilemiştir. Dolar cinsinden katma değer büyüklüğü ise 4,47 milyar dolara inmiştir.

Dolar cinsinden yaratılan katma değerdeki küçülme 2020 yılında da devam etmiştir. Ancak 2020 yılında yaratılan katma değer Türk lirası cinsinden yüzde 21,0 artmıştır. **Bir başka deyişle 250 firma pandemi koşullarında yaratılan katma değerde reel bir büyüme göstermiştir.** Ancak Türk lirasındaki yüksek değer kaybı nedeniyle dolar cinsinden hesaplanan katma değer 2020 yılında 4,36 milyar dolara inmiştir.

2010-2020 İLK 250 FİRMA ÜCRETLE ÇALIŞANLAR ORTALAMASI (KİŞİ)

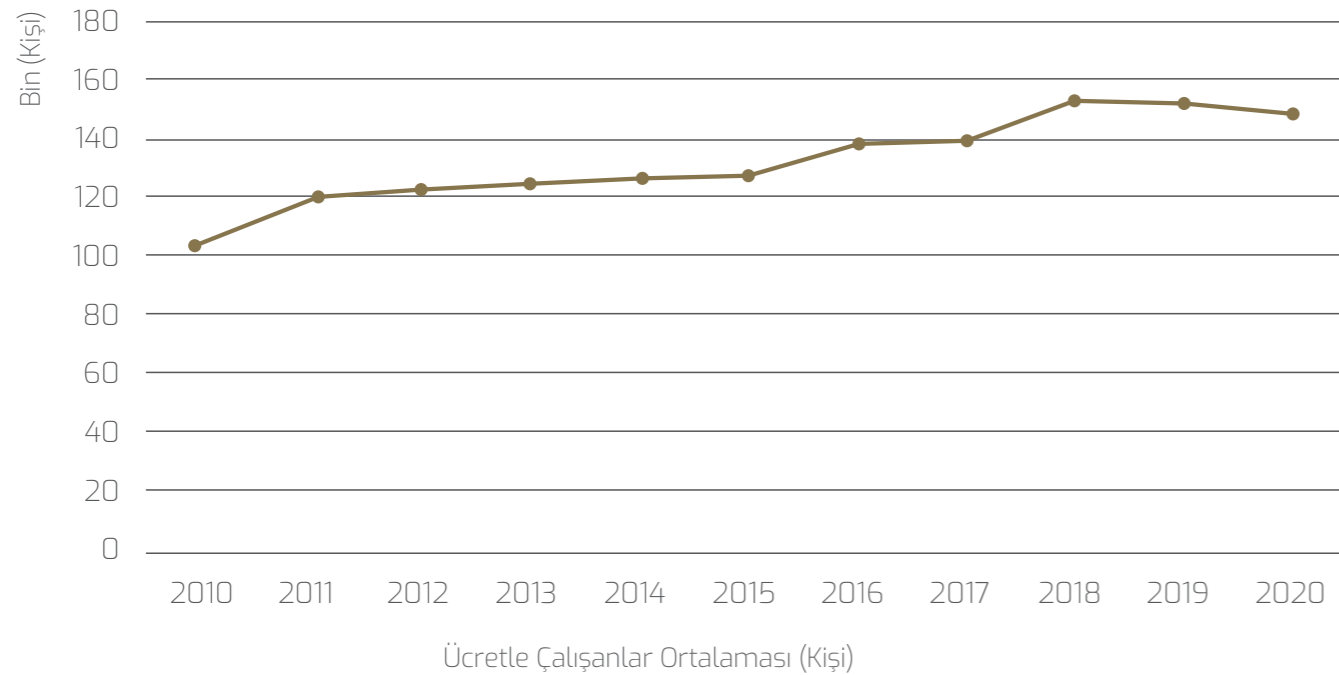

İlk 250 firmada ücretle çalışanların sayısı 2018 yılında 152.712 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Böylece 2010-2018 arasında ücretle çalışanlar sayısında yüzde 47,3 artış gerçekleşmiştir. Yine 2010-2018 arasında 250 firmanın istihdamı kesintisiz ve istikrarlı bir artış göstermiştir.

250 firmada ücretle çalışanların sayısı ilk kez 2019 yılında gerilemiş ve 151.741 olarak gerçekleşmiştir. **2019 yılında hem yurtdışında uygulanan ekonomide dengeleme politikaları hem de yurtdışındaki ticaret savaşları istihdamı olumsuz etkilemiştir.**

2020 yılı ise yaşanan pandemi ile çalışma hayatında özel bir yıl olmuştur. Öncelikle mart ayı ortasından yıl sonuna kadar çalışanların iş akdi fesihlerine yasak getirilmiştir. Kamu tarafından kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin destekleri sağlanmıştır. Yine yılın son çeyreğinde normal çalışma düzenine geçenler için istihdam destekleri verilmiştir.

Bu koşullar ve düzenlemeler çerçevesinde 250 firmada ücretle çalışanların sayısı 2020 yılında gerilemiş ve 149.022'ye düşmüştür.

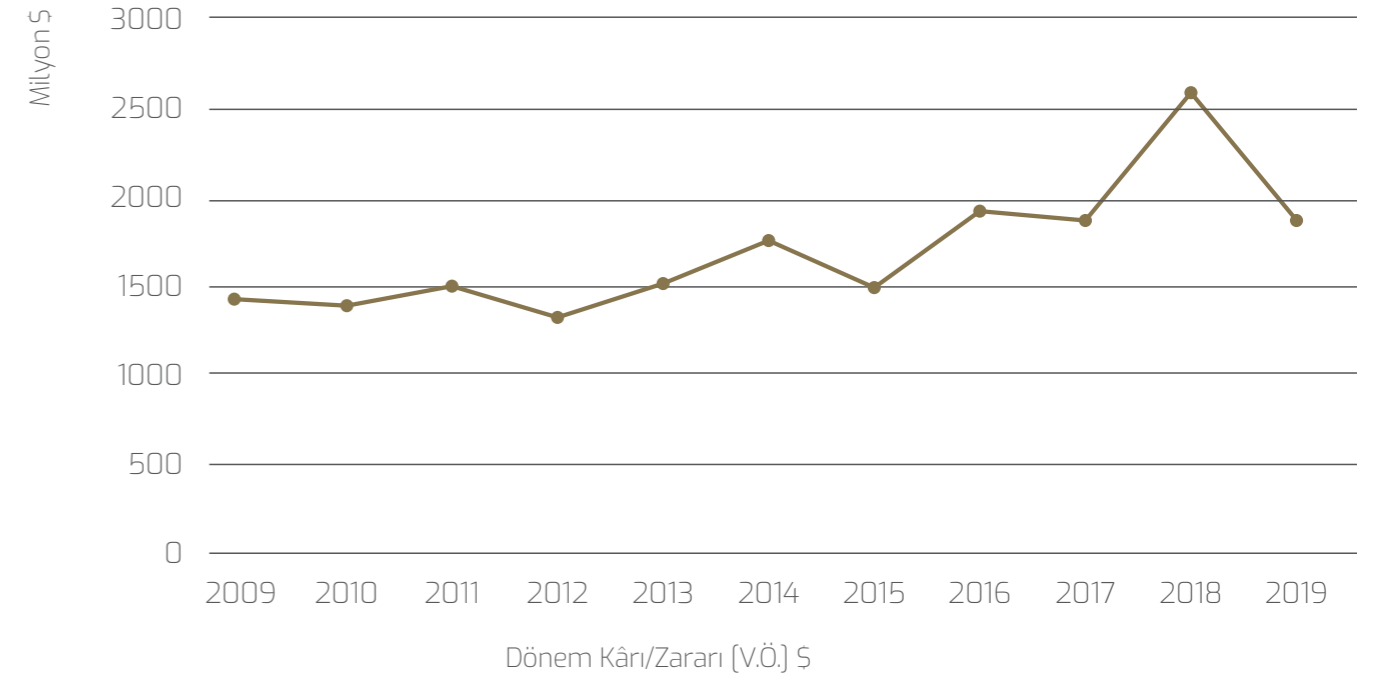

2010-2020 İLK 250 FİRMA DÖNEM KÂRI / ZARARI (V.Ö) TOPLAMI

Son 10 yılı incelediğimizde, 2010 yılında 1,4 milyar dolar olan kâr toplamları 2019 yılında yüzde 85,7 artarak 2,6 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 250 firma dolar cinsinden kârlılıklarında önemli bir artış sağlamışlardır. Özellikle 2019 yılında yine dolar cinsinden yüksek oranlı bir artış gerçekleşmiştir. 250 firma bu dönemde mali göstergeleri içinde özellikle kârlılıklarına artan bir önem vermişlerdir.

2020 yılında ise dolar cinsinden dönem kâr/zarar toplamı 1,8 milyar dolara gerilemiştir. Pandemi döneminde oluşmuş koşullar içinde dönem kâr/zarar toplamında önemli bir gerileme yaşanmıştır. Bu gerilemede Türklirasının yüksek değer kaybı da etkili olmuştur.

2019-2020 SEKTÖREL FİRMA SAYILARI

Sektörler	2019 Yılı Firma Sayısı	2020 Yılı Firma Sayısı	Artış / Azalış
Ağaç,Orman Ürünleri ve Mobilya	6	7	1
Çevre ve Geri Dönüşüm	3	5	2
Çimento,Toprak Ürünleri ve Madencilik	4	5	1
Ekonomik İlişkiler ve Finans	2	3	1
Elektrik-Elektronik	1	1	0
Enerji	4	5	1
Gıda,Tarım ve Hayvancılık	26	30	4
Hazır Giyim	8	7	-1
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	4	3	-1
İnşaat	4	4	0
Kimya	4	3	-1
Lojistik	2	3	1
Makine ve Teçhizat	16	17	1
Metal	14	13	-1
Otomotiv Ana Sanayi	4	4	0
Otomotiv Yan Sanayi	67	68	1
Perakende Ticareti	22	22	0
Plastik	6	6	0
Sağlık	1	1	0
Tekstil	50	43	-7

- Geçen yıl 2 firma ile sıralamaya giren Turizm sektörü bu yıl listede yer almamaktadır.

1997-2020 SEKTÖRLERE GÖRE NET SATIŞLAR

Net satışlar 4 büyük sektör için incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Bu sektörler otomotiv ana ve yan sanayi, makine-teçhizat ve metal sanayi, gıda, tarım ve hayvancılık sektörü ile tekstil ve hazır giyim sanayidir. Grafik ve tablolar 1997 yılında bu yana yıllık gelişmeleri yansıtmaktadır. Net satışlar ABD doları cinsinden izlenmektedir. 1997 yılından itibaren yaşanan gelişmeler daha çok ekonomik unsurlar ile şekillenmiştir. Ancak 2020 yılında ilk kez küresel ölçekte yaşanan bir salgının etkileri belirleyici olmuştur.

Buna göre ilk 250 firma sektörler göre incelendiğinde otomotiv ana ve yan sanayi sektörü net satışları özellikle 2002 yılından sonra belirgin bir artış performansı göstermiş ve 2019 yılında 12,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise iç ve dış pazarda otomotiv talebinde yaşanan daralma ile net satışlar 12,46 milyar dolara gerilemiştir.

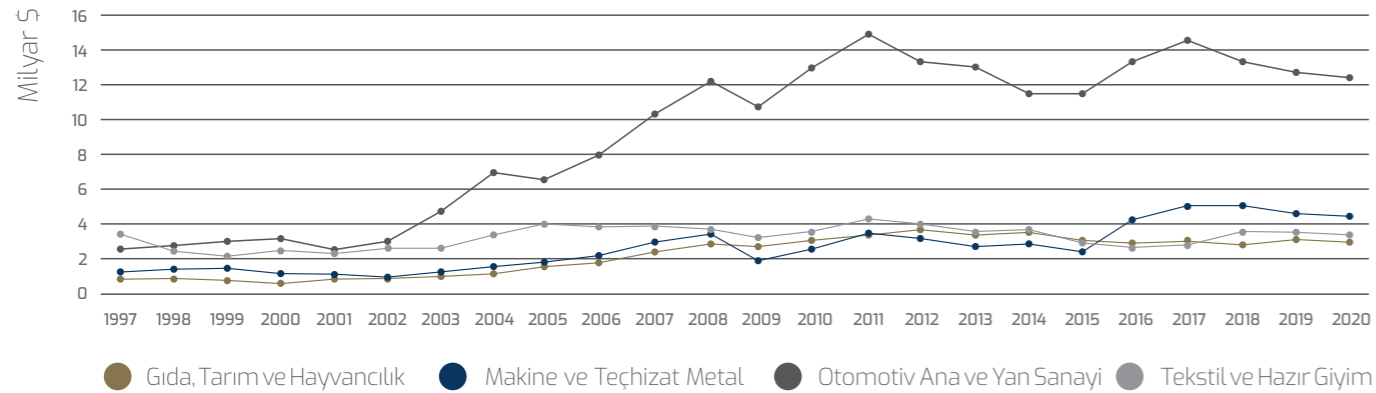
Tekstil ve hazır giyim sektörünün cirosu 1997 yılında 3,46 milyar dolar iken 2011 yılında 4,11 milyar dolara kadar yükselmiştir. İzlemeyen yıllarda sektörün net satışları dolar cinsinden gerileme eğilimine girmiştir. 250 içinde tekstil ve hazır giyim firmaları sayısındaki azalma da gerilemede etkili olmaktadır. 2020 yılında sektörün net satışları yüzde 16,9 azalarak 2,81 milyar dolara inmiştir. 2020 yılındaki pandemi koşullarından en olumsuz etkilenen sektörlerin başında tekstil ve

hazır giyim sektörü gelmektedir.

Uzun vadeli dönem içinde net satışlarını önemli ölçüde ve istikrarlı olarak artıran sektörlerden biri de makine, teçhizat ve metal sektörüdür. Sektörün cirosu 2017 yılında 4,9 milyar dolara kadar yükselmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında küresel ölçekte ve Türkiye'de yatırımlarda yaşanan durağanlık ile net satışlar gerilemiştir. 2020 yılında ise sektör çok az sayıda büyüme gösteren sektörlerden biri olmuştur. **Pandemi sonrası oluşan koşullar ile makine ve teçhizat yatırımları yılın ikinci yarısında hızla toparlanmıştır.** Buna bağlı olarak makine ve teçhizat ile metal sanayinin cirosu 2020 yılında sadece yüzde 4,6 azalarak 4,2 milyar dolar olmuştur.

Gıda, tarım ve hayvancılık sektörünün cirosu 2015 yılından itibaren dalgalı bir seyir izlemiş, 2019 yılı cirosu 3,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmişti. 2020 yılında ise sektörün cirosu 2,96 milyar dolara inmiştir. **Gıda, tarım ve hayvancılık sektörü pandemi ile oluşan koşullar içinde satışları olumlu etkilenen sektörlerden biri olmuştur. Gıda güvenliği konusu öne çıkmıştır. Gıda tüketim eğilimleri değişmiştir.**

Sektörlerin toplam ciroları dolar bazlı incelendiğinde 2019 yılında 23,8 milyar dolar cirolar büyüklüğü 2020 yılında 22,4 milyar dolar olmuştur.

1997-2020 SEKTÖRLERE GÖRE KATMA DEĞERLER

250 firmanın yarattığı katma değer büyüklüğü 4 büyük sektör için incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Bu sektörler otomotiv ana ve yan sanayi, makine-teçhizat ve metal sanayi, gıda, tarım ve hayvancılık sektörü ile tekstil ve hazır giyim sanayidir. Grafik ve tablolar 1997 yılında bu yana yıllık gelişmeleri yansıtmaktadır. Katma değer büyüklükleri ABD doları cinsinden izlenmektedir. 2020 yılında katma değer büyüklükleri büyük ölçüde küresel ölçekte ilk kez yaşanan pandeminin koşulları ile belirlenmiştir.

Katma değer performansları değerlendirildiğinde 2020 yılında sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Pandemi koşulları sektörlerde farklı etkiler yaratmıştır. Katma değeri azalan sektörler olduğu gibi artış yaşanan sektörler de olmuştur.

Dört sektör arasında 2020 yılında makine-teçhizat ve metal sektörü ile tekstil ve hazır giyim sanayinin katma değerleri dolar cinsinden büyüme göstermiştir. Buna karşın otomotiv ana ve yan sanayi ile gıda-tarım ve hayvancılık sektöründe katma değerler bir önceki yıla göre azalmıştır.

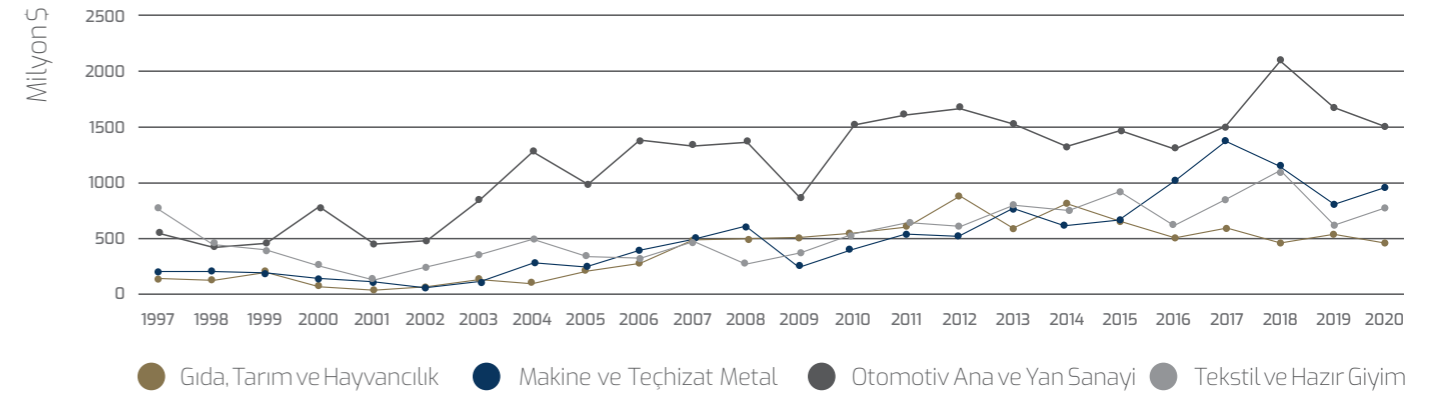
Makine-teçhizat ve metal sanayinde yaratılan katma değer 2020 yılında dolar cinsinden yüzde 19,4 artarak 935 milyon dolara yükselmiştir. Makine-teçhizat ve metal sanayi 2020 yılını diğer göstergeler itibarıyla de olumlu geçirmiştir.

Katma değerde de artış sağlamıştır. Katma değeri artan bir diğer sektör tekstil ve hazır giyim sanayi olmuştur. Sanayinin katma değeri dolar cinsinden yüzde 21,0 artmış ve 767 milyon dolar olmuştur. Tekstil ve hazır giyim sanayi genel olarak pandemi koşullarından oldukça olumsuz etkilenmiştir. Buna rağmen katma değerde artış sağlanmıştır. Artışta sektörün çekirdek işlerine ağırlık vermesi etkili olmuştur.

Gıda, tarım ve hayvancılık sektörü genel olarak pandemi koşullarına daha hızlı uyum sağlamış ve birçok göstergesi de olumlu gelişme göstermiştir. Buna karşın yaratılan katma değer yüzde 17,7 azalarak 464 milyon dolara inmiştir. Bu gerileme girdi maliyetlerinde yaşanan yüksek artışlar etkili olmuştur.

Otomotiv ana ve yan sanayi sektörü de pandemi koşullarından en çok etkilenen sektörlerden biri olmuştur. Buna bağlı olarak 2020 yılında yaratılan katma değer yüzde 6,6 azalarak 1,5 milyar dolara gerilemiştir.

Sektörlerin katma değerleri toplandığında 2020 yılında 3,67 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. 2019 yılında da bu büyüklük 3,6 milyar dolar olmuştur.

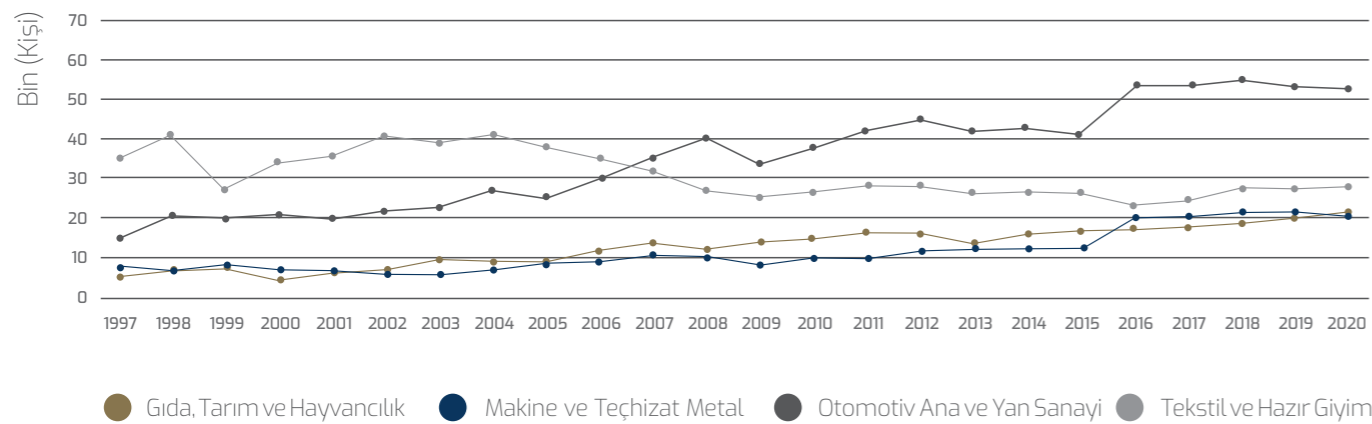
1997-2020 Sektörlere Göre Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)

250 firmada ücretle çalışanlar büyüklüğü 4 büyük sektör için incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Bu sektörler otomotiv ana ve yan sanayi, makine-teçhizat ve metal sanayi, gıda, tarım ve hayvancılık sektörü ile tekstil ve hazır giyim sanayidir. Grafik ve tablolar 1997 yılında bu yana yıllık gelişmeleri yansıtmaktadır. **2020 yılında sektörlerin istihdam büyüklükleri yaşanan pandeminin yarattığı ekonomik koşullar ile şekillenmiştir. Ayrıca yine yaşanan pandemi nedeniyle iş ve çalışma hayatında önemli düzenlemeler yapılmıştır ve bu düzenlemeler de sektörlerin istihdamını etkilemiştir.**

2020 yılında dört sektörden gıda-tarım ve hayvancılık sektörü ile tekstil ve hazır giyim sektörlerinde istihdam artarken, makine-teçhizat ve metal sanayi ile otomotiv ana ve yan sanayinde istihdam azalmıştır.

Gıda-tarım ve hayvancılık sektörünün performansı pandemi koşulları içinde genel olarak diğer sektörler göre daha olumlu gerçekleşmiştir. Bu olumlu tablo istihdamda da yaşanmıştır. Sektörün istihdamı yüzde 4,2 artarak 21.179'a yükselmiştir. Tekstil ve hazır giyim sanayi ise genel olarak pandemi koşullarından olumsuz etkilenmiştir. Buna rağmen sanayide istihdam yüzde 0,7 artarak 26.856 olmuştur. Makine-teçhizat ve metal sanayinde istihdam yüzde 6,3 azalarak 20.526'ya gerilemiştir.

Otomotiv ana ve yan sanayi 250 firma çalışmasındaki sektörler içinde en yüksek istihdamı sağlayan sektördür. Bu itibarla sektörün istihdamındaki gelişmeler 250 firmanın toplam istihdamında da belirleyici olmaktadır. Otomotiv ana ve yan sanayi de pandemi koşullarından göreceli olarak olumsuz etkilenen sektörlerden biri olmuştur. Ancak sektörün istihdamı çok sınırlı ölçüde etkilenmiştir. 2020 yılında istihdam sadece yüzde 0,4 azalarak 54.555 olarak gerçekleşmiştir.

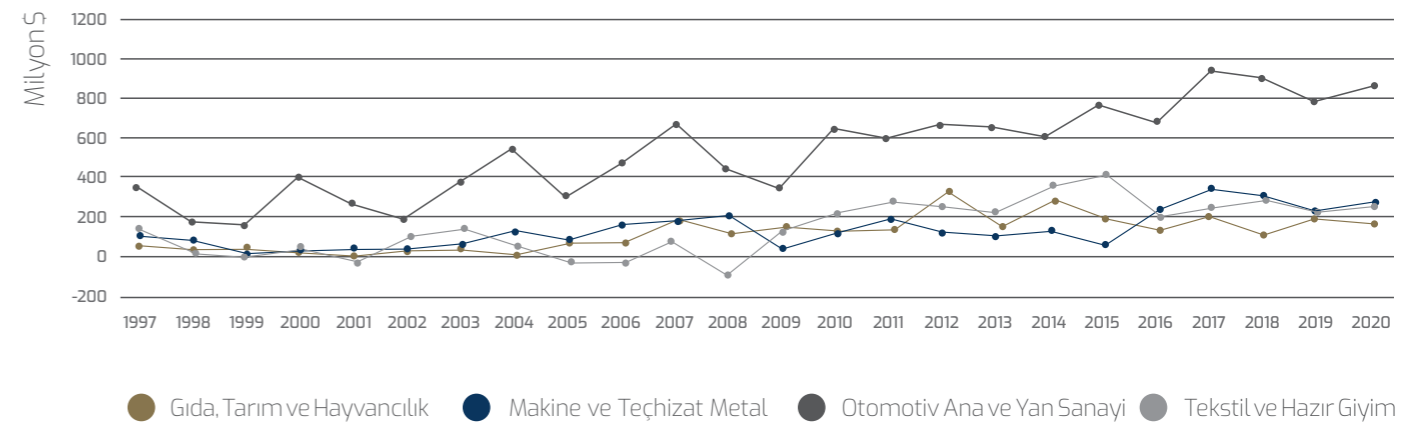
1997-2020 Sektörlere Göre Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.)

Dönem kâr/zarar toplamı 4 büyük sektör için incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Bu sektörler otomotiv ana ve yan sanayi, makine-teçhizat ve metal sanayi, gıda, tarım ve hayvancılık sektörü ile tekstil ve hazır giyim sanayidir. Grafik ve tablolar 1997 yılında bu yana yıllık gelişmeleri yansıtmaktadır. Dönem kâr ve zarar toplamı ABD doları cinsinden izlenmektedir. **1997 yılından itibaren yaşanan birçok gelişme kâr/zarar toplamında dalgalanmalar yaratmıştır. 2020 yılında ise küresel ölçekte yaşanan salgının etkileri belirleyici olmuştur. Sektörler pandemi koşullarından farklı şekillerde etkilenmiş, yine sektörler kârlılıklarını yönettikleri farklı gelişmeler ile karşılaşmıştır. Özellikle hammadde ve girdi fiyatları yılın ilk yarısında önemli ölçüde gerilemiş, yılın ikinci yarısında ise bu kez yüksek artışlar gerçekleşmiştir.**

Dört sektörden üçünün toplam kâr/zarar büyüklükleri 2020 yılında dolar cinsinden artış göstermiştir. Göreceli olarak pandemi koşullarından daha az etkilenen makine-teçhizat ve metal sanayinin kâr büyüklüğü yüzde 21,1 artarak 256 milyon dolara yükselmiştir. Dolar cinsinden yüksek bir büyüme sağlanmıştır. Pandemi koşullarında göreceli olarak ortalamadan üstünde performans gösteren gıda-tarım ve hayvancılık sektörünün kâr/zarar büyüklüğü ise 2020 yılında yüzde 4,4 azalmış ve 175 milyon dolara inmiştir.

Pandemi koşullarından özellikle talep ve satışları yönünden yıl genelinde olumsuz etkilenen otomotiv ana ve yan sanayi ile tekstil ve hazır giyim sanayinin kârları ise büyüme göstermiştir. Otomotiv ana ve yan sanayinde kârlar yüzde 9,6 artarak 870 milyon dolara ulaşmıştır. Tekstil ve hazır giyim sanayinde de kârlar yüzde 26,4 artarak 268 milyon dolara ulaşmıştır. Bu iki sektör de zorlu koşullar altında kârlılık yönetimine ağırlık vermişlerdir.

Sektörlerin kârları toplandığında 2019 yılında 1,4 milyar dolar iken 2020 yılında 1,57 milyar dolar seviyesine yükseldiği görülmektedir.

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
1	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	31.241.977.176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.046.965.244	2	7189	1	31.241.977.176	OTOMOTİV ANA SANAYİ
2	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	24.738.963.602	1	2.565.773.781	3	2.469.613.741	1	14.227.534.132	1	1.542.300.368	1	3.505.252.378	2	1.544.235.037	3	6.719	2	20.718.883.452	OTOMOTİV ANA SANAYİ
3	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	8.371.395.862	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	847.482.779	1	7.507	4	5.714.209.104	MAKİNE VE TEÇHİZAT
4	BORÇELİK ÇELİK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	7.728.139.388	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	206.646.698	-	-	3	6.809.491.293	METAL
5	LİMAK ULUDAĞ ELEKTRİK PERAKENDE SATIŞ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	6.152.527.581	-	-	25	515.446.422	13	2.083.991.652	7	306.253.139	11	294.846.371	-	-	-	-	-	-	ENERJİ
6	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	KARACABEY	4.112.765.248	-	-	6	1.434.846.492	8	3.420.423.629	-	-	-	-	97	11.704.532	7	4.021	5	3.426.086.914	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
7	PRO YEM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	KARACABEY	2.923.515.566	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2.658.831.551	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
8	YAZAKI SYSTEMS TECHNOLOGIES TURKEY OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
9	BEYÇELİK GESTAMP OTOMOTİV SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.976.247.506	-	-	-	-	14	1.714.573.924	-	-	-	-	23	48.255.672	16	1.986	9	1.794.014.765	OTOMOTİV YAN SANAYİ
10	ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	ORHANGAZI	1.960.204.329	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	62.737.732	25	1.095	7	1.946.129.251	METAL
11	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.945.057.437	4	1.213.146.345	5	1.455.970.081	5	5.369.788.366	6	317.406.803	4	573.225.847	40	33.277.519	12	2.262	8	1.942.937.461	TEKSTİL
12	BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.876.890.995	-	-	16	654.505.296	15	1.625.423.297	-	-	-	-	4	238.222.439	-	-	10	1.660.967.208	MAKİNE VE TEÇHİZAT
13	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.847.429.052	172	26.819.597	203	22.625.782	27	1.121.171.282	180	5.431.019	124	34.855.362	5	236.236.811	208	71	-	0	HAZIR GIYIM
14	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.837.002.836	47	160.845.649	36	369.169.700	26	1.126.119.396	42	77.370.722	53	91.275.504	13	92.753.882	69	520	11	1.653.748.499	ELEKTRİK-ELEKTRONİK
15	ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE TEKSTİL SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.797.716.274	8	550.499.712	19	616.648.640	19	1.497.388.353	27	111.954.655	18	224.884.294	-	0	6	5.110	190	1.479.630	PERAKENDE TİCARETİ
16	ULUDAĞ ELEKTRİK DAĞITIM ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.633.666.754	-	-	22	581.082.807	7	3.464.103.541	136	15.886.110	7	410.772.148	-	-	-	-	-	-	ENERJİ
17	AÜNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.584.875.429	-	-	7	1.302.121.678	-	-	5	322.326.241	-	-	6	219.595.168	9	3.281	12	1.561.153.665	OTOMOTİV YAN SANAYİ
18	TAT GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	YENİŞEHİR-İST	1.532.266.437	-	-	18	643.840.891	23	1.275.021.693	14	187.295.802	-	-	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
19	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
20	GEMLİK GÜBRE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	GEMLİK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
21	BURSAGAZ BURSA ŞEHİRİÇİ DOĞALGAZ DAĞITIM, TİCARET VE TAAHHÜT ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.442.308.983	61	116.246.707	35	421.463.436	29	988.744.577	50	69.293.028	67	75.380.426	-	0	129	279	13	1.441.405.162	ENERJİ

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
22	ALMAXTEK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.438.824.724	14	370.912.404	88	132.768.287	35	814.689.957	-	-	-	-	8	183.595.193	8	3.904	14	1.395.759.928	TEKSTİL
23	DÖKTAŞ DÖKÜMÇÜLÜK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	ORHAN-GAZI	1.428.211.632	7	598.197.517	-	-	21	1.363.286.592	-	-	9	336.102.753	9	142.527.267	13	2.212	15	1.374.597.544	METAL
24	KARSAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.398.949.539	21	294.042.479	31	446.288.851	10	2.333.642.842	47	70.325.204	8	403.850.941	12	109.470.897	28	1.064	18	1.296.156.162	OTOMOTİV ANA SANAYİ
25	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	1.323.108.581	-	-	108	103.018.700	48	605.535.409	-	-	-	-	21	49.240.498	14	2.121	19	1.256.073.189	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
26	KÖFTECİ YUSUF HAZİR YEMEK TEMİZLİK CANLI HAYVAN ET MAMÜLLERİ ENTEGRE GIDA İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İZNIK	1.304.616.929	18	349.345.900	53	222.474.506	64	469.034.988	135	15.958.866	62	82.562.807	-	0	4	6.525	24	855.421.015	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
27	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İNEGÖL	1.233.227.381	9	513.470.820	72	160.565.770	17	1.535.252.679	-	-	10	315.244.209	10	115.680.395	17	1.972	20	1.000.635.677	TEKSTİL
28	ERBAK-ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	973.388.385	71	102.242.709	118	84.125.521	75	417.103.358	114	20.718.915	64	78.906.391	42	32.858.681	40	897	-	0	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
29	TI OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
30	COŞKUNÖZ METAL FORM MAKİNA ENDÜSTRİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	886.318.635	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	886.318.635	OTOMOTİV YAN SANAYİ
31	LEONI KABLO VE TEKNOLOJİLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	886.055.849	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	80.122.875	163	172	26	853.158.921	OTOMOTİV YAN SANAYİ
32	TARFAŞ TARIMSAL FAALİYETLER ÜRETİM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	KARACA-BEY	875.165.852	-	-	137	70.573.261	79	406.073.314	-	-	48	95.427.115	-	0	89	415	25	853.332.952	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
33	CHASSIS BRAKES INTERNATIONAL OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	858.866.822	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
34	DURMAZLAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	841.917.441	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	73.392.747	-	-	29	715.186.766	MAKİNE VE TEÇHİZAT
35	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	834.745.513	33	234.943.298	20	608.421.283	40	706.197.578	16	166.158.469	24	164.011.940	32	39.839.011	81	454	27	805.864.123	METAL
36	İNALLAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	821.750.989	166	30.960.399	163	49.151.010	99	285.902.018	159	9.156.888	146	25.480.669	-	0	142	239	178	51.096.625	PERAKENDE TİCARETİ
37	HARPUR TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	803.002.697	20	317.938.946	39	323.181.833	32	905.769.036	38	85.724.800	23	164.532.885	135	3.962.482	22	1.365	31	683.930.120	TEKSTİL
38	YAZAKİ OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	769.306.490	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
39	S.S. MARMARA ZEYTİN TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	BTSO	739.389.211	50	142.324.836	21	601.392.245	42	686.635.980	32	96.440.591	72	71.803.927	-	-	97	390	30	708.947.244	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
40	POSCO TNPC OTOMOTİV ÇELİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	718.128.059	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
41	ORMO YÜN İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	ORHAN-GAZI-İST.	-	-	-	-	-	31	941.384.660	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL
42	FOMPAK AMBALAJ VE POLİÜRETAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
43	ULUDAĞ İÇECEK TÜRK ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	672.851.240	99	77.270.993	38	346.780.988	36	814.353.095	131	17.314.537	38	119.664.473	-	-	107	348	32	672.851.240	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
44	ROLLMECH AUTOMOTIVE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	63	481.448.449	-	-	-	-	51	27.953.931	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
45	T.K.G. OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	635.785.217	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	27.516.917	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
46	ODELO OTOMOTİV AYDINLATMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	623.241.188	-	-	-	-	20	1.399.347.285	-	-	-	-	24	48.012.615	-	-	37	590.785.380	OTOMOTİV YAN SANAYİ
47	OTOKOÇ OTOMOTİV TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	610.673.971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	179	130	-	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
48	ÖZDİLEK EV TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	603.984.045	32	239.194.446	45	262.047.182	60	511.222.229	37	87.390.549	34	125.135.785	78	17.057.416	19	1.559	38	537.287.864	TEKSTİL
49	AKBAŞLAR TEKSTİL ENERJİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	599.493.166	79	95.541.922	81	146.944.859	34	817.767.291	-	-	42	110.071.810	-	0	20	1.458	36	597.695.119	TEKSTİL
50	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	587.746.469	6	810.894.713	4	1.844.099.755	2	8.764.209.962	9	258.860.426	127	33.754.244	-	0	224	30	181	39.032.761	ENERJİ
51	MENGERLER TİCARET TÜRK ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	580.347.444	94	80.406.056	-	-	168	146.513.612	-	-	107	43.881.554	-	0	172	153	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
52	KOÇASLANLAR OTOMOTİV İNŞAAT TAŞIMACILIK PETROL ÜRÜNLERİ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	566.514.477	178	23.085.006	177	38.326.523	148	177.866.564	183	5.039.996	166	18.060.070	166	245.263	176	145	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
53	B-PLAS BURSA PLASTİK METAL İNŞAAT ENERJİ MADENCİLİK JEOTERMAL TURİZM SIVIL HAVACILIK VE TARIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	553.986.278	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	158	518.894	87	423	42	489.869.618	OTOMOTİV YAN SANAYİ
54	WARMHAUS ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	544.102.046	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	26.329.155	100	388	40	525.322.111	MAKİNE VE TEÇHİZAT
55	-	İNEGÖL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	PLASTİK
56	SULTAN YETKİLİ MÜESSESE ANONİM ŞİRKETİ	İNEGÖL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EKONOMİK İLİŞKİLER VE FİNANS
57	BURKAY UĞUR KAUÇUK KİMYA VE PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	519.773.429	-	-	135	71.299.142	55	555.780.692	122	18.727.983	-	-	96	11.733.681	190	99	182	27.838.039	KİMYA
58	BOLACALAR UN YEM YAĞ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	514.069.206	97	77.790.219	73	159.862.095	118	229.778.965	-	-	-	-	162	339.348	214	45	41	505.482.382	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
59	AKWEL BURSA TURKEY OTOMOTİV ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	508.711.039	44	170.671.987	55	220.130.229	87	353.957.225	-	-	-	-	29	43.267.051	43	812	45	469.554.079	OTOMOTİV YAN SANAYİ
60	-	BTSO	-	118	60.202.208	213	14.130.925	189	118.746.358	190	3.697.604	199	8.449.073	-	0	32	987	184	21.252.225	PERAKENDE TİCARETİ
61	-	OR-HAN-GAZİ	501.812.698	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101	11.198.353	-	-	43	487.943.035	OTOMOTİV YAN SANAYİ
62	ERMAKSAN MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	498.246.941	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	50.575.000	-	-	46	464.977.796	MAKİNE VE TEÇHİZAT
63	APTİV TURKEY TEKNOLOJİ HİZMETLERİ LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	486.026.457	-	-	28	484.384.849	41	697.447.247	-	-	-	-	-	-	-	-	44	486.026.457	OTOMOTİV YAN SANAYİ

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
64	ÖZBAĞ KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EKONOMİK İLİŞKİLER VE FINANS
65	RUDOLF DURANER KİMYEVİ MADDELER TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	485.679.277	36	189.223.115	34	425.619.381	70	440.141.309	19	158.747.420	30	139.654.643	111	9.169.126	143	235	74	325.405.000	KİMYA
66	GEMPORT GEMLİK LİMAN VE DEPOLAMA İŞLETMELERİ ANONİM ŞİRKETİ	GEMLİK	474.781.242	27	262.297.889	26	501.963.035	25	1.155.248.664	20	158.433.074	12	287.990.235	-	0	67	546	-	0	LOJİSTİK
67	AK-PRES METAL YEDEK PARÇA MAKİNE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	467.280.417	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	404.758.907	OTOMOTİV YAN SANAYİ
68	ESKAPET AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İNEGÖL	465.033.404	-	-	-	-	82	365.606.579	-	-	-	-	36	36.547.396	-	-	51	438.546.020	PLASTİK
69	GRAMMER KOLTUK SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	93	80.565.666	160	51.951.294	150	175.737.983	112	21.774.091	118	36.565.762	-	-	70	504	48	452.381.027	OTOMOTİV YAN SANAYİ
70	SARIGÖZOĞLU HİDROLİK MAKİNA VE KALIP SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	461.090.283	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	147	1.276.313	148	212	71	355.322.625	OTOMOTİV YAN SANAYİ
71	ORAU ORHAN OTOMOTİV KONTROL SİSTEMLERİ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	458.296.469	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	36.935.112	33	982	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
72	YAZAKI WIRING TECHNOLOGIES TÜRKİYE ELEKTRİK SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
73	ÖZ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	438.189.669	-	-	210	15.387.322	117	235.858.653	-	-	-	-	28	45.408.707	-	-	-	-	HAZIR GIYIM
74	BURULAŞ -BURSA ULAŞIM TOPLU TAŞIM İŞLETMECİLİĞİ TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	HİZMET, EĞİTİM VE DANIŞMANLIK
75	GÖLİPLİK ŞEREMET TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	435.864.821	38	182.976.145	23	537.616.244	52	575.457.032	22	137.506.009	31	138.859.977	154	723.580	59	608	53	434.786.873	TEKSTİL
76	P.M.S.METAL PROFİL ALÜMİNYUM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	435.624.133	-	-	101	112.995.865	83	362.876.564	188	3.875.922	100	47.041.009	48	28.919.512	-	-	62	396.471.108	METAL
77	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	127	55.523.982	-	-	-	-	174	6.032.086	88	55.925.668	-	-	75	477	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
78	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	427.370.861	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	58	409.474.660	TEKSTİL
79	COPA ISI SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	424.941.481	-	-	105	106.643.499	76	416.646.867	-	-	-	-	35	36.830.699	124	292	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
80	PARLADI METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	422.313.109	184	19.538.205	185	31.291.918	123	214.771.523	176	5.784.333	174	15.139.657	129	4.800.000	186	103	-	0	METAL
81	FİSTAŞ FANTAZİ İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	420.405.940	58	125.117.233	96	116.404.995	74	420.881.405	61	57.240.451	29	140.021.429	-	0	37	945	54	417.904.218	TEKSTİL
82	-	BTSO	419.758.920	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	138	3.599.018	166	169	73	335.574.984	OTOMOTİV YAN SANAYİ
83	FEKA OTOMOTİV MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	419.186.273	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	21.143.600	-	-	56	413.616.450	OTOMOTİV YAN SANAYİ
84	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	OR-HAN-GAZI	418.548.825	-	-	52	225.608.194	77	413.048.493	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
85	POLYTEKS TEKSTİL SANAYİ ARAŞTIRMA VE EĞİTİM ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	417.522.943	-	-	-	-	54	556.091.485	-	-	-	-	83	15.454.066	60	597	55	413.666.035	TEKSTİL
86	ÇANSAN ALÜMİNYUM PROFİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43	32.029.990	-	-	-	-	METAL
87	BİNTEK BURSA İNSAN KAYNAKLARI TAAHHÜT EĞİTİM, DANIŞMANLIK HİZMETLERİ, İMAR İNŞAAT VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	HİZMET, EĞİTİM VE DANIŞMANLIK
88	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	408.969.091	194	16.912.912	219	11.526.584	89	350.003.726	168	7.390.190	210	5.512.382	22	48.690.986	228	23	191	845.850	MAKİNE VE TEÇHİZAT
89	BAKYAPI İNŞAAT ENERJİ MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	408.892.967	138	49.432.065	75	157.524.706	46	610.533.987	94	32.387.490	96	51.018.191	-	0	206	73	59	408.061.988	İNŞAAT
90	ERMETAL OTOMOTİV VE EŞYA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	404.280.883	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	9.200.542	55	673	70	357.434.802	OTOMOTİV YAN SANAYİ
91	EPSAN FZ KİMYA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	391.740.526	-	-	79	150.463.187	111	259.396.162	-	-	-	-	59	24.063.855	201	87	64	379.524.781	PLASTİK
92	BURSALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	389.384.605	69	105.252.221	136	70.693.170	59	515.431.110	125	17.698.093	50	92.646.261	161	355.361	68	534	118	189.247.752	HAZIR GIYIM
93	CONTITECH LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	388.794.269	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	42.903.096	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
94	FORMFLEKS OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	110	41.036.952	-	-	34	977	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
95	VIBRACOUSTIC CV AIR SPRINGS OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	GEMLİK	376.079.011	59	124.762.353	-	-	-	-	-	83	59.360.071	20	50.564.595	-	-	67	370.478.526	OTOMOTİV YAN SANAYİ	
96	SAMANCI GIDA TARIM HAYVANCILIK VE ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	374.970.180	183	20.950.609	180	35.494.267	147	179.077.396	-	-	-	-	61	23.921.728	225	29	-	0	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
97	İŞIKSOY TEKSTİL İNŞAAT TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	374.780.709	103	70.190.750	50	238.397.414	78	409.581.922	95	31.662.262	75	64.173.613	119	6.407.171	49	754	65	374.747.751	TEKSTİL
98	KAPLANLAR SOĞUTMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	372.776.016	46	166.543.401	71	162.441.600	62	483.861.622	28	105.820.632	35	122.193.017	183	5.376	78	464	109	208.583.591	MAKİNE VE TEÇHİZAT
99	ÇİLEK MOBİLYA ANONİM ŞİRKETİ	İNEGÖL	371.764.165	41	180.036.887	51	235.273.686	96	300.550.497	26	113.942.859	47	96.971.046	86	14.781.742	53	685	78	301.886.334	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
100	AKYÜKSELEN İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	367.231.801	132	52.606.924	144	63.537.599	107	262.015.373	76	45.079.419	85	57.194.952	-	0	191	99	69	361.528.959	İNŞAAT
101	FURPA GIDA TEKSTİL KUYUMCULUK İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	153	39.102.874	206	19.173.184	175	140.971.468	184	4.629.920	214	5.105.309	-	0	-	-	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
102	GES TEKSTİL DIŞ TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	345.198.261	233	1.958.750	232	4.441.620	219	80.485.804	212	677.000	233	686.523	26	46.716.056	242	6	-	0	TEKSTİL
103	FİSTAŞ DIŞ TİCARET PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	343.242.692	226	5.799.860	236	3.314.748	151	175.191.249	195	2.532.874	161	19.459.412	27	46.128.796	237	9	-	0	TEKSTİL
104	İLAY TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	332.145.630	40	180.406.224	59	196.233.502	68	453.888.204	59	60.368.303	37	120.024.187	-	0	79	458	77	314.784.251	TEKSTİL
105	COŞKUNÖZ KALIP MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	324.293.570	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
106	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
107	MOBİPA MOBİLYA TEKSTİL İNŞAAT NAKLİYE PETROL ÜRÜNLERİ SÜPER MARKET VE TURİZM SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	320.199.359	147	41.092.299	115	94.817.860	142	186.856.071	120	19.189.225	147	25.170.431	-	0	150	207	193	586.147	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
108	MİPAR METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	320.198.778	218	9.136.183	154	55.282.386	126	213.799.111	204	1.815.692	192	9.602.996	175	79.758	204	80	80	286.039.710	METAL
109	A-PLAS GENEL OTOMOTİV MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	318.445.351	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
110	SÖZAL KİMYA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	313.164.205	133	52.560.255	129	76.563.557	110	259.967.007	92	32.487.694	87	56.643.819	122	6.077.246	164	170	173	102.257.545	KİMYA
111	HAKSAN OTOMOTİV MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	310.593.535	-	-	54	221.828.677	95	302.035.472	-	-	-	-	76	17.714.386	123	298	127	170.221.100	OTOMOTİV YAN SANAYİ
112	VARLI PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
113	BURSA ÇİMENTO FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	294.463.040	112	62.961.996	32	444.309.829	50	598.999.559	132	16.947.783	206	6.460.949	123	5.547.913	141	240	83	281.861.864	ÇİMENTO TOPRAK ÜRÜNLERİ VE MADENCİLİK
114	ŞEM LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	292.789.902	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	169	180.418	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
115	YILMAZ SÜNGER KUMAŞ DÖŞEME MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	158	34.983.666	-	-	-	-	-	144	26.121.297	152	835.252	182	121	-	0	-	TEKSTİL
116	SABAHYILDIZI İÇECEK PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
117	AROMA BURSA MEYVE SULARI VE GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	287.769.553	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	131	4.588.968	-	-	82	281.875.807	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
118	WEAVERS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	286.407.520	-	-	-	-	-	-	70	48.833.620	129	32.725.489	-	-	-	-	-	0	TEKSTİL
119	SİMPET AKARYAKIT VE SERVİS HİZMETLERİ TURİZM TAŞIMACILIK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	286.190.690	-	-	182	32.370.123	201	101.853.963	169	7.088.450	-	-	-	-	-	-	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
120	PENGUEN GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
121	KORAY SPOR SPOR MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	279.278.678	123	56.919.929	125	79.655.467	128	210.993.467	106	23.607.982	136	29.137.254	104	10.249.233	109	341	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
122	TAŞDELEN TEKSTİL SANAYİ TİCARET VE TURİZM ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	278.686.299	191	17.552.160	-	-	-	-	-	182	11.743.811	176	56.560	227	28	192	691.716	-	TEKSTİL
123	ACARSOY TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88	419	-	-	TEKSTİL
124	EPSAN PLASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	276.428.099	-	-	143	66.171.746	136	192.255.194	-	-	-	-	136	3.838.356	209	70	98	234.491.784	PLASTİK
125	TREDİN OTO DONANIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
126	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör	
127	EMEK YAĞ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	270.132.594	-	-	181	32.629.586	220	76.081.483	178	5.644.525	-	-	164	295.868	178	132	85	270.132.594	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	
128	-	BTSO	-	-	-	-	-	97	294.197.285	-	-	115	38.194.178	-	-	-	-	-	-	-	HAZIR GIYIM
129	SIRENA MARINE DENİZCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	ORHAN-GAZI	267.859.811	-	-	-	-	30	946.777.122	-	-	-	-	55	26.232.417	52	707	87	265.011.489	OTOMOTİV YAN SANAYİ	
130	-	BTSO	-	215	9.955.638	197	23.728.565	210	90.797.049	-	-	218	4.774.582	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL
131	FINE FOOD GIDA SANAYİ VE TİCARET İHRACAT-İTHALAT ANONİM ŞİRKETİ	İNEGÖL	266.530.561	70	103.523.685	66	181.542.575	45	631.948.231	56	64.904.485	52	91.662.770	85	15.082.573	61	595	90	255.616.951	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	
132	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL
133	COŞKUNÖZ HOLDING ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	261.047.533	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
134	FENUĞURSAN GIDA-TEMİZLİK MADDELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	260.871.127	214	10.079.756	200	23.011.733	139	188.429.993	210	794.781	-	-	-	0	84	445	-	0	-	PERAKENDE TİCARETİ
135	DİNÇER ÇİMENTO BETON MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	259.816.479	-	-	-	-	43	683.844.381	-	-	-	-	108	9.766.150	147	215	88	259.816.479	ÇİMENTO TOPRAK ÜRÜNLERİ VE MADENCİLİK	
136	SOMA ÇİMENTO MADENCİLİK BETON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ÇİMENTO TOPRAK ÜRÜNLERİ VE MADENCİLİK
137	KARATAŞ SAÇ VE BORU, TURİZM, SANAYİ DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	GEMLİK	257.227.022	-	-	166	47.386.859	104	269.273.290	-	-	-	-	179	17.997	-	-	-	0	-	ÇEVRE VE GERİ DÖNÜŞÜM
138	MAY-AGRO TOHUMCULUK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	255.601.022	104	69.071.774	74	159.703.063	90	346.146.871	110	22.005.124	97	50.244.935	88	14.459.491	113	327	92	252.983.187	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	
139	BATI KURUMSAL TEDARİK ÇÖZÜMLERİ VE SATINALMA HİZMETLERİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	255.537.528	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
140	İLAY DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	254.935.277	219	8.780.573	228	5.859.794	226	67.229.960	-	-	201	7.665.921	38	34.677.349	240	8	-	0	-	TEKSTİL
141	ŞAHİNCE OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	254.767.428	-	-	191	28.453.521	140	188.019.976	-	-	156	22.479.353	139	3.300.271	-	-	91	254.104.387	OTOMOTİV YAN SANAYİ	
142	BURSA KAYNAK MAKİNE İNŞAAT YEDEK PARÇA NAKLİYE VE METAL İŞLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	251.394.738	182	21.069.718	156	54.910.379	173	143.342.646	127	17.554.211	165	18.651.940	-	0	221	33	94	247.157.815	METAL	
143	BANOTO OTOMOTİV TURİZM İNŞAAT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	250.677.002	188	18.203.157	201	22.991.207	218	81.980.144	156	9.350.419	179	12.953.115	-	0	185	110	185	16.974.621	PERAKENDE TİCARETİ	
144	E.N.A. TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	249.044.488	95	78.814.763	37	350.711.715	69	452.116.444	-	-	-	-	133	4.355.000	99	390	97	238.453.997	TEKSTİL	
145	ŞEM OTOMOTİV DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	248.540.666	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46	29.283.278	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
146	BARŞAN GLOBAL LOJİSTİK ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	247.595.782	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	121	6.270.434	72	490	-	-	-	LOJİSTİK
147	BURSA BETON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	241.874.992	170	27.764.969	150	57.975.654	160	161.614.300	167	7.703.589	177	13.221.106	-	0	174	149	96	241.371.220	ÇİMENTO TOPRAK ÜRÜNLERİ VE MADENCİLİK	

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
148	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	HAZIR GIYIM
149	ÇELİKFORM GESTAMP OTOMOTİV ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	237.208.035	120	60.138.320	153	55.550.166	137	192.239.114	-	-	-	-	107	9.803.297	-	-	103	214.954.646	OTOMOTİV YAN SANAYİ
150	ÖNAL YEM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	M.K. PAŞA	236.748.943	199	15.579.269	123	79.911.827	177	137.699.644	161	8.432.412	-	-	-	0	188	101	141	159.832.650	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
151	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
152	VERİM GIDA ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	232.702.223	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
153	-	BTSO	231.646.958	75	99.564.277	92	127.193.863	134	197.699.391	82	39.727.535	84	58.427.802	84	15.410.436	71	496	115	199.283.000	TEKSTİL
154	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	HAZIR GIYIM
155	BAYRAK LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	228.092.431	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
156	LOKMAN KOÇASLAN OTOMOTİV SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	217	9.436.584	-	-	-	-	-	-	195	8.922.542	-	0	-	-	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
157	YELKENLER TAVUKÇULUK TAŞIMACILIK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	İNEGÖL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132	4.568.880	152	200	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
158	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	223.280.759	150	40.229.845	234	3.589.566	188	119.851.445	-	-	130	32.620.493	47	29.143.315	140	249	106	210.872.024	HAZIR GIYIM
159	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	220.493.782	82	91.456.620	91	127.834.773	141	186.917.527	60	59.271.278	134	29.404.538	50	28.522.743	74	481	112	207.104.450	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
160	NAYMAN ORMAN ÜRÜNLERİ AKARYAKIT İNŞAAT TURİZM GIDA OTOMOTİV NAKLİYE TEKSTİL MOBİLYA LOJİSTİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	219.324.578	196	16.407.543	207	18.869.277	138	191.931.652	197	2.108.664	181	12.721.099	141	2.696.512	218	39	186	9.170.234	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
161	FKT KOLTUK SİSTEMLERİ ÜRETİM VE DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	219.062.048	-	-	178	37.410.967	195	109.978.894	-	-	-	-	93	12.411.676	-	-	172	109.978.894	OTOMOTİV YAN SANAYİ
162	SOYİÇ İNŞAAT NAKLİYAT METAL GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ÇEVRE VE GERİ DÖNÜŞÜM
163	BEYÇELİK GESTAMP TEKNOLOJİ VE KALIP SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	214.914.935	-	-	-	-	146	179.342.733	-	-	-	-	74	18.887.520	144	233	104	214.914.935	OTOMOTİV YAN SANAYİ
164	BERTEKS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	211.009.173	57	126.772.478	47	255.214.907	100	282.092.776	51	69.127.067	73	70.746.778	-	0	57	635	113	206.599.379	TEKSTİL
165	KONFIDA AMBALAJ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	124	5.429.374	145	228	107	210.339.174	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
166	ORHAN KARAKOÇ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	208.214.515	145	44.009.787	120	81.429.370	108	260.964.523	-	-	169	16.997.787	156	558.095	51	720	114	206.529.401	TEKSTİL
167	PRESİMSAN HİDROLİK, MAKİNE, KALIP, YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
168	BİSEM-PARADISE TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	205.340.634	-	-	-	-	169	145.405.474	-	-	-	-	125	5.285.344	-	-	135	164.176.682	TEKSTİL

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
169	MERTSE SAÇ, METAL, OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	202.145.827	211	11.928.590	119	82.743.573	164	152.540.072	182	5.273.383	194	8.946.747	-	0	210	70	-	0	METAL
170	GÜNGÖR ZEYTİN GIDA VE AMBALAJ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	ORHAN-GAZI	201.389.835	174	24.020.027	70	166.443.468	115	249.033.781	181	5.289.512	185	11.056.044	159	439.288	111	336	116	195.919.540	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
171	-	BTSO	200.976.841	180	22.112.556	94	121.835.726	145	179.741.930	141	14.661.024	104	45.473.014	160	355.971	203	81	179	46.176.821	TEKSTİL
172	UPK OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	197.125.215	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
173	ÖZAKGÜN GIDA MADDELERİ PAZARLAMA İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	209	12.801.493	-	-	236	53.343.705	-	-	-	-	-	0	162	176	-	0	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
174	BKM KİTAP KIRTASIYE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	212	11.247.727	-	-	156	168.407.014	-	-	223	3.789.309	-	0	118	312	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
175	-	BTSO	193.347.319	225	6.038.524	162	49.498.861	163	153.312.023	201	1.939.350	228	2.037.906	174	115.220	216	42	-	0	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
176	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
177	-	BTSO	191.690.112	-	-	-	-	186	128.277.672	-	-	-	-	-	-	122	300	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
178	NESKAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	191.486.491	213	10.942.826	179	35.998.128	214	86.023.028	186	4.046.592	219	4.582.785	-	0	199	91	187	4.886.879	PERAKENDE TİCARETİ
179	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
180	PAKKENS YEDEK PARÇA VE MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
181	PLASTİPAK TURKEY PLASTİK AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	İNEGÖL	184.220.660	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	109	9.557.817	213	57	122	177.788.724	PLASTİK
182	ŞAHTERM ELEKTRİKLİ ISITICILAR SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	182.396.435	102	70.740.383	-	-	-	75	45.644.697	90	54.404.262	95	11.975.534	66	547	126	171.880.607	MAKİNE VE TEÇHİZAT	
183	GÖKÇELİK ÇELİK EŞYA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	182.350.135	160	33.010.325	-	-	-	-	-	-	-	115	8.579.987	151	203	133	164.847.139	METAL	
184	HKS HAS ASANSÖR KAUCUK PLASTİK METAL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
185	PENGUEN PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	181.958.180	238	258.234	239	404.157	245	32.142.573	219	203.252	236	262.978	57	24.991.877	-	0	-	0	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
186	BUSEB BURSA SERBEST BÖLGE KURUCU VE İŞLETİCİSİ ANONİM ŞİRKETİ	GEMLİK	179.142.962	107	64.273.114	27	488.647.484	56	555.342.347	64	54.580.156	76	63.795.153	-	0	207	73	-	0	HİZMET, EĞİTİM VE DANIŞMANLIK
187	MAKYAĞSAN MAKİNA YAĞ SANAYİ VE PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	178.412.545	185	19.470.948	204	22.498.508	196	106.731.212	162	8.429.571	189	10.206.385	177	51.404	200	90	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
188	SAZCILAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
189	TECE DEKOR KAĞIT BASKI VE EMPRENYE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
190	TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ ŞİŞECAM DÜZCAM BURSA FABRİKASI ŞUBESİ	YENİŞEHİR-İST	175.656.418	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	106	352	-	-	ÇİMENTO TOPRAK ÜRÜNLERİ VE MADENCİLİK
191	SİMGE MAT MADENCİLİK ASFALT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	177	23.300.500	-	-	-	-	-	-	229	1.466.379	-	0	105	362	124	173.491.075	İNŞAAT
192	KIRIÇ GALVANİZ TELEKOMÜNİKASYON METAL MAKİNE İNŞAAT ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	METAL
193	FREUDENBERG SEALING TECHNOLOGIES SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
194	DEMİR DAMIZLIK ÇİCİV VE YUMURTA ÜRETİM SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	YENİŞEHİR	171.082.512	192	17.545.991	214	13.924.310	235	53.592.079	160	8.983.394	175	14.960.276	94	12.147.352	193	97	174	99.499.347	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
195	BERTEKS PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	170.333.645	202	15.138.361	173	40.758.505	199	102.245.872	153	9.992.215	198	8.710.341	64	23.265.644	232	19	-	0	TEKSTİL
196	RAICAM HİDROLİK ANONİM ŞİRKETİ	GEMLİK	170.268.683	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	58	24.359.609	-	-	128	168.811.735	OTOMOTİV YAN SANAYİ
197	-	BTSO	170.114.299	-	-	-	-	239	48.542.839	-	-	-	-	-	-	220	34	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
198	AYPLASTİK AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	169.894.031	204	14.229.787	195	26.193.633	216	84.241.134	198	2.093.660	180	12.728.542	140	3.250.853	168	160	164	129.496.481	PLASTİK
199	YPS OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	169.465.017	-	-	176	39.221.122	143	181.133.262	-	-	-	-	143	2.019.687	115	323	138	162.492.100	OTOMOTİV YAN SANAYİ
200	ÜÇGE MAĞAZA EKİPMANLARI PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	168.830.382	76	99.238.836	44	275.033.694	94	305.578.283	54	66.134.668	103	45.560.559	-	0	104	365	134	164.386.945	METAL
201	HASPAR ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
202	DOĞU PRES OTOMOTİV VE TEKNİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	168.508.789	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	455	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
203	RAMSOY METAL GERİ DÖNÜŞÜM İNŞAAT NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ÇEVRE VE GERİ DÖNÜŞÜM
204	DINA/VANELLI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62	23.808.958	233	19	-	0	TEKSTİL
205	BURSALI DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	165.564.414	231	2.667.199	237	2.501.216	179	136.462.264	223	123.672	230	1.194.538	63	23.765.431	244	5	-	0	TEKSTİL
206	AKDEM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	165.235.053	197	16.403.787	187	29.637.750	205	93.999.808	189	3.867.190	204	6.892.087	180	13.886	156	190	136	163.673.085	TEKSTİL
207	AKPOLAT HAYVANCILIK GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
208	PRESMETAL OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	164.774.257	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
209	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79	16.557.365	-	-	167	126.404.618	OTOMOTİV YAN SANAYİ
210	SKT YEDEK PARÇA VE MAKİNE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	163.931.501	-	-	103	108.158.181	171	144.387.602	-	-	-	-	114	8.667.365	103	375	145	155.251.621	OTOMOTİV YAN SANAYİ

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
211	ELRINGKLINGER TR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	163.230.487	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	102	11.093.959	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
212	KARATAŞ DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	GEMLIK	163.205.642	-	-	139	68.791.009	158	162.964.654	-	-	-	-	-	0	-	-	-	0	ÇEVRE VE GERİ DÖNÜŞÜM
213	UPK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	162.312.099	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
214	M.S.K. ÇELİK DÖVME YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	KARA-CABEY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
215	BEZTAŞ TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	160.922.603	141	45.477.715	102	109.178.860	109	260.314.454	129	17.472.251	94	53.168.219	-	0	120	308	144	156.125.900	TEKSTİL
216	PILOT TAŞIT KOLTUKLARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	159.972.151	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
217	KARAGÜLLE CAM TAŞIMACILIK İNŞAAT İNŞAAT MALZEMELERİ GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
218	FBN TEKSTİL ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	156.916.781	227	4.853.757	141	67.960.267	144	180.641.924	205	1.782.238	183	11.221.472	106	9.955.735	226	29	188	4.516.814	TEKSTİL
219	TOKSAN YEDEK PARÇA İMALAT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	156.544.231	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
220	SERTEPE OTOMOTİV İNŞAAT TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	180	126	-	-	PERAKENDE TİCARETİ
221	BURKAY TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	153.876.787	-	-	131	75.900.329	91	331.371.290	128	17.519.946	-	-	105	10.198.290	131	276	146	153.876.787	TEKSTİL
222	ÜÇGE DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	153.706.096	164	32.401.989	152	56.681.189	223	70.017.436	101	27.801.530	141	27.211.170	72	19.056.873	246	5	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
223	BESTHERM İKLİMLENDİRME SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	153.118.464	-	-	226	8.246.382	183	130.299.928	-	-	-	-	118	6.667.836	189	100	-	-	MAKİNE VE TEÇHİZAT
224	KOŞTULAR GIDA İNŞAAT TARIM VE HAYVANCILIK SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	152.535.176	210	12.450.866	209	15.542.430	244	34.515.193	218	286.192	208	6.032.403	-	0	171	154	194	492.530	PERAKENDE TİCARETİ
225	EKONOMİK YETKİLİ MÜESSESE ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	236	844.501	229	5.466.108	-	-	-	-	235	350.822	-	0	239	9	-	0	EKONOMİK İLİŞKİLER VE FİNANS
226	COŞKUNÖZ DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	151.825.109	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	PERAKENDE TİCARETİ
227	YARIŞ GRUPO TOMOTİV VE TARIMSAL MAKİNA YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	150.964.442	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	157	529.200	-	-	156	139.946.648	OTOMOTİV YAN SANAYİ
228	MEGA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130	279	147	149.690.298	TEKSTİL
229	EDEMEN ET VE ET ÜRÜNLERİ TARIM HAYVANCILIK NAKLİYE GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	146.932.255	-	-	-	-	-	-	194	2.782.696	211	5.495.222	-	-	-	-	-	-	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
230	MARTEKS MARMARA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	146.369.978	119	60.148.483	99	115.150.489	172	143.979.955	86	37.553.038	120	35.804.311	-	0	126	289	150	146.369.978	TEKSTİL
231	BEGÜM REFERANS GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	145.845.890	148	41.057.114	224	9.537.048	232	61.731.964	217	291.754	215	5.040.077	155	688.783	39	900	177	55.482.634	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK

2020 YILI İLK 250 FİRMA

SIRALAMA TABLOSU

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Bağlı Olduğu Oda	Net Satışlar (TL)	Sıra No	Katma Değer TL	Sıra No	Özkaynaklar TL	Sıra No	Aktif Toplamı TL	Sıra No	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	Sıra No	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	Sıra No	İhracatı \$	Sıra No	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Sıra No	Üretimden Satışlar TL	2020 Sektör
232	AYMES EV TEKSTİL İTHALAT İHRACAT SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	145.505.297	156	36.260.087	169	45.947.691	176	139.496.071	134	16.217.193	131	31.594.501	-	0	139	250	169	122.217.479	TEKSTİL
233	ŞAHİNKUL MAKİNA VE YEDEK PARÇA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	145.019.977	-	-	198	23.627.437	209	91.631.560	-	-	-	-	170	171.878	119	312	152	143.301.547	OTOMOTİV YAN SANAYİ
234	TURKUAZ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL
235	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHRACAT İTHALAT PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	144.580.233	235	1.015.418	233	3.728.326	234	56.581.571	208	1.011.943	231	931.746	73	18.889.342	-	0	-	0	TEKSTİL
236	İMORTAŞ OTO YEDEK PARÇA İMALAT ORGANİZASYON VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	95	117.343.533	178	137.626.011	-	-	113	38.647.373	-	-	146	222	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
237	GÜLERYÜZ KAROSERİ, OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	143.731.476	167	29.434.096	184	31.525.480	203	100.625.637	-	-	-	-	90	13.261.864	158	183	165	127.144.619	OTOMOTİV ANA SANAYİ
238	EMİN HELAL ET VE GIDA ANONİM ŞİRKETİ	M.K. PAŞA	142.548.358	216	9.708.488	235	3.492.023	207	92.468.752	222	140.933	222	3.984.795	163	305.973	187	102	153	142.427.198	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
239	ORKAV ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	İNEGÖL	142.471.758	228	4.438.052	212	14.154.186	224	69.781.148	192	3.386.912	224	2.782.257	-	0	231	20	-	0	AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA
240	SİNTA SANAYİ İNŞAAT TAAHHÜT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	142.429.396	129	55.365.668	62	190.652.147	103	273.239.186	108	23.303.653	191	10.029.833	-	0	82	451	154	142.190.216	İNŞAAT
241	SEGE TAŞIT KOLTUKLARI VE OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	115	62.230.267	-	-	-	-	-	-	125	34.541.835	-	0	110	340	157	139.813.812	OTOMOTİV YAN SANAYİ
242	BURKASAN PLASTİK ATIK YÖNETİMİ VE ÇEVRE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	139.792.207	-	-	170	45.236.779	221	73.350.528	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ÇEVRE VE GERİ DÖNÜŞÜM
243	NSK OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	KARA-CABEY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
244	LİMA LOJİSTİK HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	LOJİSTİK
245	-	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL
246	KOÇERSAN MAKİNA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OTOMOTİV YAN SANAYİ
247	EDİNCİK ENERJİ ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ENERJİ
248	ALTINSU TEKSTİL ENERJİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	TEKSTİL
249	ELEKTROTEKS ELEKTRONİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	BTSO	132.203.019	128	55.380.583	128	76.948.532	181	134.908.222	89	34.979.797	114	38.361.747	173	117.295	161	179	168	124.441.889	MAKİNE VE TEÇHİZAT
250	NUREL MEDİKAL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	BTSO	-	131	53.646.191	-	-	-	-	-	-	-	-	172	134.055	170	157	-	-	SAĞLIK
TOPLAM			189.073.976.286		30.639.759.689		49.900.318.701		145.743.957.817		12.637.359.659		20.289.750.460		9.885.455.893		149.022		139.457.778.079	

SEÇİLMİŞ KATEGORİLERDE İLK 10 FİRMA

NET SATIŞLAR

Sıra	Firma ve Müesseseler	İç ve Dış Satış (Ciro) TL (KDV Hariç)
1	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	31.241.977.176
2	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	24.738.963.602
3	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	8.371.395.862
4	BORÇELİK ÇELİK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	7.728.139.388
5	LİMAK ULUDAĞ ELEKTRİK PERAKENDE SATIŞ ANONİM ŞİRKETİ	6.152.527.581
6	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	4.112.765.248
7	PRO YEM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2.923.515.566
8	YAZAKI SYSTEMS TECHNOLOGIES TURKEY OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-
9	BEYÇELİK GESTAMP OTOMOTİV SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	1.976.247.506
10	ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	1.960.204.329

KATMA DEĞER

Sıra	Firma ve Müesseseler	Katma Değer TL
1	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	2.565.773.781
2	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
3	BORÇELİK ÇELİK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
4	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.213.146.345
5	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	-
6	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	810.894.713
7	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	598.197.517
8	ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE TEKSTİL SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	550.499.712
9	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	513.470.820
10	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

ÖZKAYNAKLAR

Sıra	Firma ve Müesseseler	Özkaynak TL
1	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	-
2	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
3	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	2.469.613.741
4	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	1.844.099.755
5	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.455.970.081
6	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	1.434.846.492
7	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.302.121.678
8	BORÇELİK ÇELİK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
9	B-PLAS BURSA PLASTİK METAL İNŞAAT ENERJİ MADENCİLİK JEOTERMAL TURİZM SİVİL HAVACILIK VE TARIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
10	ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	-

AKTİF TOPLAMI

Sıra	Firma ve Müesseseler	Net Aktifler TL
1	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	14.227.534.132
2	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	8.764.209.962
3	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	-
4	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
5	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	5.369.788.366
6	BORÇELİK ÇELİK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
7	ULUDAĞ ELEKTRİK DAĞITIM ANONİM ŞİRKETİ	3.464.103.541
8	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	3.420.423.629
9	GEMLİK GÜBRE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-
10	KARSAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2.333.642.842

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEÇİLMİŞ KATEGORİLERDE İLK 10 SIRALAMA

DÖNEM KÂRI / ZARARI (V.Ö.)

Sıra	Firma ve Müesseseler	Dönem Kârı/Zararı(V.Ö)TL
1	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	1.542.300.368
2	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	-
3	BORÇELİK ÇELİK SANAYİİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
4	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	-
5	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	322.326.241
6	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	317.406.803
7	LİMAK ULUDAĞ ELEKTRİK PERAKENDE SATIŞ ANONİM ŞİRKETİ	306.253.139
8	ORMO YÜN İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
9	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	258.860.426
10	YAZAKI SYSTEMS TECHNOLOGIES TURKEY OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-

FAVÖK (FAİZ, AMORTİSMAN, (V.Ö.) KÂRI / ZARARI)

Sıra	Firma ve Müesseseler	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL
1	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	3.505.252.378
2	BORÇELİK ÇELİK SANAYİİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
3	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-
4	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	573.225.847
5	ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	-
6	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	-
7	ULUDAĞ ELEKTRİK DAĞITIM ANONİM ŞİRKETİ	410.772.148
8	KARSAN OTOMOTİV SANAYİİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	403.850.941
9	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	336.102.753
10	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	315.244.209

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

İHRACAT

Sıra	Firma ve Müesseseler	İhracatı\$
1	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	3.046.965.244
2	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	1.544.235.037
3	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	847.482.779
4	BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	238.222.439
5	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	236.236.811
6	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	219.595.168
7	BORÇELİK ÇELİK SANAYİİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	206.646.698
8	ALMAXTEX TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	183.595.193
9	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	142.527.267
10	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	115.680.395

ÜCRETLE ÇALIŞANLAR ORTALAMASI (KİŞİ)

Sıra	Firma ve Müesseseler	Ücretle Çalışanlar (Kişi) Ortalaması
1	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	7.507
2	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	7.189
3	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	6.719
4	KÖFTECİ YUSUF HAZİR YEMEK TEMİZLİK CANLI HAYVAN ET MAMÜLLERİ ENTEGRE GIDA İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	6.525
5	BİNTEDE BURSA İNSAN KAYNAKLARI TAAHHÜT EĞİTİM, DANIŞMANLIK HİZMETLERİ, İMAR İNŞAAT VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-
6	ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE TEKSTİL SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	5.110
7	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	4.021
8	ALMAXTEX TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	3.904
9	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	3.281
10	BURULAŞ -BURSA ULAŞIM TOPLU TAŞIM İŞLETMECİLİĞİ TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-

ÜRETİMDEN SATIŞLAR

Sıra	Firma ve Müesseseler	Üretimden Satışlar TL
1	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	31.241.977.176
2	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	20.718.883.452
3	BORÇELİK ÇELİK SANAYİİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	6.809.491.293
4	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	5.714.209.104
5	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	3.426.086.914
6	PRO YEM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2.658.831.551
7	ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	1.946.129.251
8	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.942.937.461
9	BEYÇELİK GESTAMP OTOMOTİV SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	1.794.014.765
10	BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.660.967.208

EN FAZLA ARTIŞ GÖSTEREN FİRMALAR

NET SATIŞLAR

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Net Satışlar TL	2020 Net Satışlar TL	Yüzde Değişim
1	OTOKOÇ OTOMOTİV TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	47	268.790.510	610.673.971	127,2
2	BANOTO OTOMOTİV TURİZM İNŞAAT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	250.677.002	-
3	FİSTAŞ DIŞ TİCARET PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	103	163.588.083	343.242.692	109,8
4	COŞKUNÖZ KALIP MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	105	157.687.967	324.293.570	105,7
5	FİSTAŞ FANTAZİ İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	81	214.374.701	420.405.940	96,1
6	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	408.969.091	-
7	LOKMAN KOÇASLAN OTOMOTİV SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	156	122.349.333	-	-
8	MENGERLER TİCARET TÜRK ANONİM ŞİRKETİ	51	312.718.452	580.347.444	85,6
9	KOÇASLANLAR OTOMOTİV İNŞAAT TAŞIMACILIK PETROL ÜRÜNLERİ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	52	311.285.035	566.514.477	82,0
10	KAPLANLAR SOĞUTMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	372.776.016	-

KATMA DEĞER

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Katma Değer TL	2020 Katma Değer TL	Yüzde Değişim
1	POSCO TNPC OTOMOTİV ÇELİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	40	-	-	1662,2
2	FİSTAŞ DIŞ TİCARET PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	103	1.262.573	5.799.860	359,4
3	UPK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	213	3.701.907	-	-
4	BOLACALAR UN YEM YAĞ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	58	-	77.790.219	-
5	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	27	153.825.508	513.470.820	233,8
6	VERİM GIDA ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	152	5.434.725	-	-
7	-	55	37.933.056	-	-
8	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	16.912.912	-
9	HASPAR ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	175,4
10	BORÇELİK ÇELİK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	4	-	-	157,8

ÖZKAYNAKLAR

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Özkaynaklar TL	2020 Özkaynaklar TL	Yüzde Değişim
1	SIRENA MARINE DENİZCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	129	-	-	1.598,8
2	PENGUEN GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	120	22.930.546	-	-
3	UPK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	213	-	-	403,2
4	WARMHAUS ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	54	-	-	344,4
5	FORMFLEKS OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	302,0
6	LOKMAN KOÇASLAN OTOMOTİV SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	156	2.182.856	-	-
7	HASPAR ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	242,4
8	EMEK YAĞ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	127	-	32.629.586	-
9	FİSTAŞ DIŞ TİCARET PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	103	1.216.502	3.314.748	172,5
10	-	154	20.327.952	-	-

AKTİF TOPLAMI

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Aktif Toplamı TL	2020 Aktif Toplamı TL	Yüzde Değişim
1	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	350.003.726	-
2	LOKMAN KOÇASLAN OTOMOTİV SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	156	17.035.793	-	-
3	KAPLANLAR SOĞUTMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	483.861.622	-
4	FORMFLEKS OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	176,0
5	UPK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	213	-	-	154,7
6	-	126	36.907.923	-	-
7	BERTEKS PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	195	45.217.147	102.245.872	126,1
8	PENGUEN GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	120	210.938.368	-	-
9	YAZAKI OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	38	-	-	106,9
10	BATI KURUMSAL TEDARİK ÇÖZÜMLERİ VE SATINALMA HİZMETLERİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	139	31.768.539	-	-

EN FAZLA ARTIŞ GÖSTEREN FİRMALAR

DÖNEM KÂRI / ZARARI (V.Ö)

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Dönem Kârı/ Zararı (V.Ö.) TL	2020 Dönem Kârı/ Zararı (V.Ö.) TL	Yüzde Değişim
1	-	55	2.220.398	-	-
2	BANOTO OTOMOTİV TURİZM İNŞAAT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	9.350.419	-
3	FİSTAŞ FANTAZİ İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	81	3.391.075	57.240.451	1.588
4	-	154	1.927.692	-	-
5	PLASTİPAK TURKEY PLASTİK AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	181	-	-	925,1
6	PRESMETAL OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	208	-	-	855,2
7	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	77	-	6.032.086	-
8	DÖKTAŞ DÖKÜMÇÜLÜK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	23	-14.979.686	-	-
9	EPSAN PLASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	124	-	-	530,5
10	AKDEM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	206	665.508	3.867.190	481,1

İHRACAT

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 İhracatı \$	2020 İhracatı \$	Yüzde Değişim
1	PARLADI METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	80	956.603	4.800.000	401,8
2	MİPAR METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	108	17.320	79.758	360,5
3	BURKAY UĞUR KAUÇUK KİMYA VE PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	57	3.323.431	11.733.681	253,1
4	BURSA ÇİMENTO FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	113	1.615.380	5.547.913	243,4
5	VERİM GIDA ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	152	683.012	-	-
6	KIRAÇ GALVANİZ TELEKOMİNİKASYON METAL MAKİNE İNŞAAT ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	122,0
7	T.K.G. OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	45	-	27.516.917	-
8	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	27	59.665.622	115.680.395	93,9
9	PENQUEN GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	120	13.734.617	-	-
10	EMEK YAĞ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	127	161.449	295.868	83,3

ÜCRETLE ÇALIŞANLAR ORTALAMASI (Kişi)

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	2020 Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Yüzde Değişim
1	-	171	39	81	107,7
2	FORMFLEKS OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	512	977	90,8
3	BARSAN GLOBAL LOJİSTİK ANONİM ŞİRKETİ	146	290	490	69,0
4	BKM KİTAP KIRTASIYE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	312	-
5	T.K.G. OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	45	498	-	-
6	MERTSE SAÇ, METAL, OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	169	45	70	55,6
7	BURKAY UĞUR KAUÇUK KİMYA VE PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	57	65	99	52,3
8	EDEMEN ET VE ET ÜRÜNLERİ TARIM HAYVANCILIK NAKLİYE GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	229	-	-	41,0
9	SİMPET AKARYAKIT VE SERVİS HİZMETLERİ TURİZM TAŞIMACILIK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	39,6
10	SÖZAL KİMYA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	110	-	170	-

ÜRETİMDEN SATIŞA GÖRE

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 Üretimden Satışlar TL	2020 Üretimden Satışlar TL	Yüzde Değişim
1	COŞKUNÖZ KALIP MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	105	-	-	555,8
2	SİMGE MAT MADENCİLİK ASFALT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	191	37.027.659	173.491.075	368,5
3	-	171	-	46.176.821	-
4	İNALLAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	36	17.630.130	51.096.625	189,8
5	FİSTAŞ FANTAZİ İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	81	213.391.371	417.904.218	95,8
6	HKS HAS ASANSÖR KAUÇUK PLASTİK METAL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	79,9
7	-	55	270.977.038	-	-
8	BOLACALAR UN YEM YAĞ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	58	310.666.838	505.482.382	62,7
9	T.K.G. OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	45	-	-	55,9
10	BURKAY UĞUR KAUÇUK KİMYA VE PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	57	17.880.320	27.838.039	55,7

EN FAZLA ARTIŞ GÖSTEREN FİRMALAR

FAVÖK

Sıra	Firma ve Müesseseler	İlk 250 Sıra No	2019 FAVÖK TL	2020 FAVÖK TL	Yüzde Değişim
1	-	126	745.242	-	-
2	BURULAŞ -BURSA ULAŞIM TOPLU TAŞIM İŞLETMELİĞİ TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	758,3
3	PENGUEN GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	120	4.457.751	37.450.878	-
4	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	5.512.382	-
5	YAZAKİ OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	38	-	-	676,1
6	POSCO TNPC OTOMOTİV ÇELİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	40	-	-	625,4
7	-	154	6.662.879	-	-
8	ÜÇGE MAĞAZA EKİPMANLARI PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	200	6.913.069	45.560.559	559,0
9	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	158	5.158.838	32.620.493	532,3
10	ÖZ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	73	-	-	523,6

250 BÜYÜK FİRMA SIRALAMASI

Sıra	Firma ve Müesseseler	2019 İlk 250 Sıra No	2020 İlk 250 Sıra No	2019-2020 Sıra Farkı
1	BANOTO OTOMOTİV TURİZM İNŞAAT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	98
2	COŞKUNÖZ KALIP MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	179	105	74
3	LOKMAN KOÇASLAN OTOMOTİV SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	229	156	73
4	FİSTAŞ DIŞ TİCARET PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	175	103	72
5	OTOKOÇ OTOMOTİV TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	116	47	69
6	BKM KİTAP KIRTASIYE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	63
7	FİSTAŞ FANTAZİ İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	139	81	58
8	-	180	126	54
9	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	52
10	KARATAŞ SAÇ VE BORU, TURİZM, SANAYİ DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	189	137	52

YAZAR DEĞERLENDİRMELERİ

Bursa
İlk 250
Büyük Firma
Araştırması
2020

Dr. Can Fuat GÜRLESEL
Ekonomist

Dünya Ekonomisi 2020 Yılında Kovid-19 Salgını İle Küçüldü

Dünya ekonomisi 2020 yılına önceki iki yıla göre daha iyimser başlamıştır. 2018 ve 2019 yıllarını olumsuz etkileyen ticaret savaşları ve Büyük Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılma belirsizliği yaşanmıştı. 2020 yılına girilirken ABD ile Çin arasında sağlanan ilk faz ticaret anlaşması olumlu beklentiler yaratmıştı. Yine AB ile Büyük Britanya'nın ayrılık anlaşmasına varması da belirsizlikleri azaltmıştı. Bu gelişmelere bağlı olarak dünya ekonomisi 2020 yılına iyimser başlangıç yapmıştı.

Ancak 2020 yılını etkileyen ana unsur yaşanmaya başlanan Kovid-19 salgını ve onun yarattığı koşullar olmuştur. Çin'de başlayan ve mart ayında tüm dünya geneline yayılan salgın dünya ekonomisinde ikinci çeyrekte şok bir daralma etkisi yaratmıştır. Salgın ile bir yandan önemli kayıplar yaşanırken diğer yandan salgın ile çok yönlü mücadele başlamıştır.

Salgınilemücadelenineekonomiyönünde hükümetler, merkez bankaları ve uluslararası kurumlar devreye girmiştir. Hükümetler şirketlere ve çalışanlara yönelik olarak geniş hibe destekleri vermiştir. Merkez Bankaları 2008 küresel krizi sonrasındaki genişlemenin de ötesinde gevşek para politikaları uygulamaya başlamıştır. Merkez Bankaları hükümetlerin artan harcamalarını ve şirketlere yönelik destekler için bankaları desteklemiştir. Hükümetlerin ve merkez bankalarının destekleri kısa sürede etkisini göstermiş ve yılın ikinci yarısında dünya ekonomisi toparlanmaya başlamıştır.

Ekonomiye yönelik destekler verilirken salgın

ile mücadele de devam etmiştir. Ancak salgın sonbahar aylarında dünya genelinde ikinci dalga etkisini yaşatmıştır. Buna bağlı olarak iktisadi ve sosyal faaliyetler yeni kurallar altında ve kısıtlamalar ile sürdürülmüştür. İktisadi ve sosyal hayatta uygulanmaya başlanan yeni kurallar dünya ekonomisinde yeni normal olarak adlandırılmıştır. Uzaktan çalışma başta olmak üzere iş yapma şekilleri yenilenmiştir.

2020 yılında dünya ekonomisini özellikle son çeyrekte etkileyen son unsur ise aşı çalışmaları olmuştur. Yıl sonuna doğru birçok aşının uygulama için onaylanması 2021 yılına girilirken ekonomideki ümitleri artırmıştır.

Tüm bu gelişmeler çerçevesinde dünya ekonomisi 2020 yılında salgının etkileri ile yüzde 3,6 küçülmüştür. Dünya ekonomisi son on yılların en sert daralmasını yaşamıştır. Gelişmiş ülkeler 2020 yılında yüzde 4,6 daralmıştır. Gelişen ülkeler ise 2020 yılında yüzde 2,1 küçülmüştür. Bazı bölge ve ülkelerde küçülmeler daha sınırlı kalmıştır.

Ticaretteki korumacılık önlemleri sonucu dünya mal ticareti değer olarak 2019 yılında yüzde 3,5 düşmüş ve 18,35 trilyon dolara gerilemişti. 2019 yılında hemen hemen tüm ihracatçı bölgelerin ve ülkelerin ihracatlarında düşüşler yaşanmıştı. Böylece dünya mal ticareti 2 yıl aradan sonra yeniden daralmıştı.

2020 yılında ise dünya ticareti bu kez de kovid-19 salgınının yarattığı olumsuz koşullar içinde yüzde 7,4 daralmıştır. Salgın özellikle yılın ikinci çeyreğinde

küresel ticaretin fiziki olarak durmasına yol açmıştır. Gümrük, lojistik, liman ve taşımacılık hizmetleri kesintiye uğramıştır. Ticarete konu olan tüm emtia ve mallarda önemli fiyat düşüşleri gerçekleşmiştir.

Yılın ikinci yarısında ise hükümetlerin destekleri ve sektörler ile firmaların yeni normal içinde üretim ve tedarik süreçlerinde değişikliklere gitmeleri sonucu dünya mal ticareti toparlanmaya başlamıştır. Tedarik endişesi ile hızlanan dünya mal ticareti yılın son çeyreğinde yeniden büyümeye geçmiştir. Yıl içinde yaşanan tüm bu gelişmeler sonucu dünya mal ticareti 2020 yılında miktar olarak yüzde 5,3 ve değer olarak ise yüzde 7,4 daralmış ve 17,0 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

DÜNYA EKONOMİSİ TEMEL GÖSTERGELER

	2018	2019	2020
DÜNYA EKONOMİSİ BÜYÜME YÜZDE	3,6	2,4	-3,6
GELİŞMİŞ ÜLKELER BÜYÜME YÜZDE	2,2	1,6	-4,6
GELİŞEN ÜLKELER BÜYÜME YÜZDE	4,5	3,7	-2,1
DÜNYA MAL İHRACATI MİLYAR DOLAR	18.920	18.350	17.000
DÜNYA MAL TİCARETİ BÜYÜME MİKTAR YÜZDE	2,0	-0,1	-5,3

Kaynak: IMF World Economic Outlook, 2021 June, World Trade Organization

TÜRKİYE EKONOMİSİ 2020 YILINDA PANDEMİ SALGININA RAĞMEN BÜYÜME SAĞLADI

Türkiye, 2020 yılında ekonomide bir yandan salgının olumsuz etkileri ile mücadele ederken diğer yandan uygulanan genişletici politikalar sonucu finansal kırılma risklerini artırmıştır. Buna rağmen yılı büyüme ile kapatan çok az sayıdaki ülkeden biri olmuştur. Türkiye 2020 yılına Merkez Bankası'nın uygulamaya başladığı negatif faiz politikası ile ve daha yüksek bir ekonomik büyüme hedefi ile başlamıştır.

Ancak karşılaşılan salgın nedeniyle ekonomi politikaları Mart ayından itibaren hızla değişmiş ve öncelik salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri ile mücadeleye verilmiştir. Kamu kesimi bir yandan hibe destekler verirken diğer yandan özellikle kamu bankaları aracılığı ile önemli

bir kredi genişlemesi sağlanmıştır. Merkez Bankası da hem kamu tahvilleri alımları ile kamunun artan harcamalarını finanse etmiş hem de bankalara ve piyasalara yönelik geniş bir likidite olanağı sunmuştur. Kamu kesiminin ve merkez bankasının destekleri kısa sürede iktisadi faaliyetlerin toparlanmasını sağlamıştır.

Türkiye 2020 yılını ekonomide büyüme ile kapatmış, ancak uygulanan aşırı genişletici politikalar ile yılı yüksek cari açık, yüksek enflasyon, yüksek bütçe açığı ve negatif net döviz rezervleri ile kapatmıştır. Hükümet 2021 yılına girerken ekonomide ve diğer alanlarda önemli reform taahhütlerinde bulunmuştur. Böylece ekonomiye yönelik beklentilerde de göreceli bir iyileşme sağlanmıştır.

TÜRKİYE EKONOMİSİ TEMEL GÖRTEGELERİ

	2018	2019	2020
GSYH Milyar TL	3.724	4.320	5.048
GSYH Milyar Dolar	789	761	717
GSYH Büyüme Yüzde Sabit Fiyatlarla	3,0	0,9	1,8
İşsizlik Oranı Yüzde	11,0	13,7	13,2
İhracat Milyar Dolar	177,17	180,83	169,65
İthalat Milyar Dolar	231,15	210,35	219,51
Dış Ticaret Dengesi Milyar Dolar	-53,98	-29,51	-49,86
Cari İşlemler Dengesi Milyar Dolar	-27,2	8,69	-37,26
Cari İşlemler Dengesi / GSYH Yüzde	-3,47	+1,2	-5,2
TÜFE Yıl Sonu Yüzde	20,30	11,84	14,60
ÜFE Yıl Sonu Yüzde	33,64	7,36	25,15
Bütçe Dengesi Milyar TL	-72,8	-123,7	-172,7
Bütçe Dengesi /Milli Gelir Yüzde	-1,95	-2,89	-3,42
Dış Borçlar Milyar Dolar	444	436	450
Merkez Bankası Brüt Döviz Rezervleri Milyar Dolar	72,0	81,3	50,0
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Milyar Dolar	12,8	9,3	7,8
Sanayi Üretimi Büyüme Yüzde	1,3	-0,2	2,2
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yıllık Ortalama Yüzde	76,8	75,9	71,9
Sabit Sermaye Yatırımları Büyüme Yüzde	-0,3	-12,4	6,5
Merkez Bankası Ortalama Fonlama Faizi Yıl Sonu Yüzde	25,50	11,47	17,00
Sepet Kur Türk Lirası Yıl Sonu	5,67	6,18	8,26
TL Ticari Kredi Faiz Oranı Yıl Sonu Yüzde	27,04	12,02	20,00

Türkiye ekonomisi 2020 yılında yüzde 1,8 büyümüştür. 2020 yılında yaşanan salgın ekonomik büyüme üzerinde de belirleyici olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde ekonomide daralma yaşanmıştır. Ekonomiye verilen desteklerin etkisi ve dış talepteki canlanmaya bağlı olarak yılın ikinci yarısında ekonomiyeniden büyümeye başlamıştır. Böylece ekonomik büyüme yıl geneli için yüzde 1,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye 2020 yılında az sayıda büyüyen ülkeden biri olmuştur.

2020 yılında ekonomide sağlanan büyümeye rağmen artan finansal kırılganlıklar ve Türk lirasının değer kaybı ile milli gelir 2020 yılında 761 milyar dolardan 717 milyar dolara gerilemiştir. Türk lirasında yaşanan yüzde 24'e yakın değer kaybı nedeniyle dolar cinsinden hesaplanan milli gelir daralmıştır. Ekonomik

büyümenin de sadece yüzde 1,8 olarak gerçekleşmesi dolar cinsinden hesaplanan milli gelirin küçülmesine neden olmuştur.

2020 yılında yaşanan salgın işgücü piyasalarını olumsuz etkilemiştir. Birçok işyeri uzun süre kapalı kalmış, yarı zamanlı çalışmış, uzaktan çalışma uygulamaya başlamıştır. İş akitlerinin fesih yasağı istihdamı korumaya çalışmıştır. 2020 yılında işgücüne katılma oranı yüzde 49,3'e düşmüştür. İstihdam 1,27 milyon kişi azalmıştır. İşsizlik oranı ise yüzde 13,2 olmuştur.

2020 yılında yaşanan salgın ile küresel ölçekte emtia ve mal fiyatları gerilemiş, gelişmiş ve gelişen ülkelerde ise enflasyon gerilemiştir. Türkiye'de

ise negatif faiz uygulaması, aşırı parasal genişleme, hızlı kredi büyümesi ve Türk lirasının değer kaybı ile enflasyon yıl genelinde artış eğiliminde olmuştur. 2020 yıl sonunda tüketici enflasyonu yıllık yüzde 14,60 olarak gerçekleşmiştir. Son on bir yılın en yüksek ikinci tüketici enflasyonu yaşanmıştır. 2020 yılında döviz kurlarında yaşanan yüksek artışlar ile üretici fiyatları yıl sonunda yüzde 25,15'e yükselmiştir.

2020 yılında ihracat yüzde 6,2 gerileyerek 169,65 milyar dolara inmiştir. Salgın küresel ticarete paralel olarak Türkiye'nin ihracatında da daralmaya yol açmıştır. İthalat ise 2020 yılında yüzde 4,4 yükselmiş ve 219,51 milyar dolar olmuştur. Ekonomik büyüme nedeniyle salgın yılında ithalatta artış yaşanmıştır. 2020 yılında yaşanan salgına ve onun yarattığı ekonomideki yavaşlamaya rağmen Türkiye'nin dış ticaret açığı önemli ölçüde artmıştır. Dış ticaret açığı 2020 yılında yüzde 69,0 genişlemiş ve 49,86 milyar dolara yükselmiştir. 2020 yılında dış ticaret açığındaki artış ve turizm gelirlerindeki gerileme sonucu cari işlemler dengesi yeniden açık vermiştir. Cari işlemler dengesinde 2020 yılında 37,3 milyar dolar açık gerçekleşmiştir.

2020 yılında bütçe açığında salgına yönelik verilen destekler ile önemli bir artış yaşanmıştır. 2020 yılında bütçe açığı 172,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Bütçe açığının milli gelire oranı ise yüzde 3,4'e ulaşmıştır.

Sanayi sektörü 2020 yılında yüzde 2,2 büyümüştür. 2020 yılında yaşanan salgın sanayi üretimini de önemli ölçüde etkilemiştir. Salgına bağlı olarak yılın ikinci çeyreğinde

sanayi üretiminde sert daralma yaşanmıştır. Yılın ikinci yarısında ise öncelikle ekonomiye sağlanan destekler ile sanayi üretiminde toparlanma başlamıştır. Diğer yandan yine yılın ikinci yarısında dış pazarlar da canlanmaya başlamış ve talep artmıştır. Bunlara bağlı olarak sanayi üretimi yılın ikinci yarısında yeniden büyüme sağlamıştır. Yıl genelinde sanayi üretimi yüzde 2,2 artmıştır. Salgın yılında sanayi üretimi büyüme başarısı göstermiştir.

Ekonomiler, sektörler ve firmalar için 2020 yılında daha önce hiç yaşanmayan koşullar ortaya çıkmıştır. Pandemi salgını, salgın ile mücadele, salgının yarattığı yeni iş ve çalışma koşulları sektörleri ve firmaları önemli ölçüde etkilemiştir. Bir yandan kamu kesimleri sektörler ve firmalara yönelik destekler sağlarken diğer yandan sektörler ve firmalar da bu yeni koşullara uyum sağlamaya çalışmıştır.

2020 yılının ikinci yarısından itibaren sağlanan destekler etkisini göstermeye başlamış ve ekonomiler toparlanma eğilimine girmişlerdir. Toparlanma imalat sanayi ve dış ticaret alanında kendini hissetmiştir. Buna karşın hizmetler sektöründe toparlanma gecikmiştir.

Dünya ve Türkiye ekonomisinde pandemi koşulları 2020 yılında sektörler ve BTSO firmaları için temel belirleyici olmuştur. Yine ekonomide uygulanan genişletici politikalar ile sektörler sağlanan destekler de yılın ikinci yarısında belirleyici unsur olmuştur. BTSO İlk 250 Büyük Firma 2020 yılı değerlendirmemiz bu koşullar dikkate alınarak yapılmaktadır.

PANDEMİ KOŞULLARI VE SAĞLANAN DESTEKLER 250 BÜYÜK FİRMANIN PERFORMANSINDA BELİRLEYİCİ OLDU

Dünya ve Türkiye ekonomisinde firmalar için ana koşulları pandemi etkileri ve pandemi nedeniyle uygulanan politikalar ve destekler oluşturmuştur. Dünya genelinde yılın ilk yarısında ve özellikle ikinci çeyrekte sert bir küçülme yaşanmıştır. Pandemi sonrası sağlanan destekler ve genişletici para politikaları uygun koşullar yaratmıştır. Ancak sektörler arasında sanayi toparlanmada öne çıkarken, hizmetler sektöründe toparlanma zayıf kalmıştır. Türkiye'de de benzer koşullar yaşanmıştır. Yılın ikinci çeyreğinde sert bir küçülme yaşanmıştır. Ancak sağlanan destekler ve dış talepteki toparlanma ile ekonomi yılın ikinci yarısında yeniden büyümeye geçmiştir. Destekler, uygun kredi olanakları ve genişletici para-maliye politikaları yılın ikinci yarısında daha uygun koşullar yaratmıştır. Ancak yılın ikinci yarısında aynı

zamanda önemli finansal kırılganlıklar da yaşanmış, Türk lirası değer kaybetmiş, faiz oranlarında yüksek artışlar gerçekleşmiştir. Özellikle yılın son çeyreğindeki finansal dalgalanmalar firmalar için olumsuz etkiler yaratmıştır.

250 büyük firma 2020 yılında yukarıda ana unsurları belirtilen iç ve dış koşulları yaşamışlardır. Buna bağlı olarak 2020 yılı performansı yılın ilk yarısında sınırlanmış, ikinci yarısında ise ivme kazanmıştır. İç ve dış koşullara firmaların performansını ölçen göstergeler farklı tepkiler vermişlerdir. İhracat, satışlar ve istihdam olumsuz etkilenirken, kârlılık ve öz kaynak ve aktiflerde büyüme ile yaratılan katma değer olumlu etkilenmiştir.

250 firmanın toplam iç ve dış satışları 2019 yılında yüzde 11,1 büyürken 2020 yılında yüzde 14,7 artmıştır. 250 firmanın üretimden net satışları ise 2019 yılında yüzde 10,5 artmışken 2020 yılında yüzde 17,7 yükselmiştir. 2020 yılında toplam ve üretimden satışlar pandemi koşullarına rağmen 2019 yılına göre daha hızlı büyümüştür. Ancak bu büyümede enflasyonist etki de bulunmaktadır. Nitekim 2019 yılında yüzde 11,84 olan yıl sonu TÜFE 2020 yılında yüzde 14,60 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında toplam satışlar enflasyon kadar yükselmiştir. Üretimden satışlar ise enflasyondan arındırıldığında reel olarak yüzde 2,7 artmıştır.

Faaliyetler ile elde edilen katma değer ise 2019 yılında yüzde 9,1 daralmışken 2020 yılında bu kez yüzde 21 büyümüştür. Pandemi koşullarına rağmen oluşturulan katma değerde önemli bir artış yaşanmıştır. Bu düşüşte kârlılık ve kârlardaki büyüme belirleyici olmuştur. İç ve dış koşullar kârşısında firmalar çekirdek işlerine ağırlık vermişler, riskleri iyi yönetmişlerdir. Sağlanan uygun destekler de elde edilen katma değerdeki büyümeye destek vermiştir.

250 büyük firmanın kârlarında 2020 yılında nominal ve reel olarak önemli artış yaşanmıştır. 2019 yılında yüzde 1,5 azalan dönem kârı 2020 yılında ise yüzde 42,5 gibi yüksek bir oranda yükselmiştir. Böylece 2019 yılındaki daralma sonrası pandemi

koşullarına rağmen kârlarda artış sağlanmıştır. Kârlardaki artışta uygun desteklerin etkisi olmuştur. Düşük faizli krediler, işgücüne yönelik kamu destekleri vb. destekler kârlılığa katkı sağlamıştır.

Kârlardaki artışa bağlı olarak öz sermayelerde nominal ve reel olarak büyümeler yaşanmıştır. 2019 yılında yüzde 18,4 büyüyen öz sermaye toplamı 2020 yılında yüzde 22,3 artmıştır. Net aktiflerde de yüzde 25,5 büyüme yaşanmıştır. Öz sermaye büyümesi ile net aktif büyümesi 2020 yılında birbirlerine yakın gerçekleşmiştir.

Pandemi koşullarından olumsuz etkilenen iki gösterge ise ihracat ve istihdam olmuştur. 2019 yılında yüzde 8,6 azalan ihracat 2020 yılında bu kez yüzde 14,2 daralmıştır. 250 firmanın ihracatı 2020 yılında pandemi koşullarından oldukça olumsuz etkilenmiştir.

İç talepte ve ihracatta yaşanan gelişmelere bağlı olarak 2020 yılında istihdamda yüzde 1,8 daralma gerçekleşmiştir. İstihdam destekleri ve düzenlemeleri istihdam kaybını sınırlamıştır.

2020 yılında BTSO 250 firması içeride ve dışarıda oluşan pandemi koşulları çerçevesinde beklentilerin üzerinde ve yine 2019 yılından daha iyi bir performans göstermiştir.

250 FİRMA SEKTÖR DAĞILIMLARI

Temel Mali Göstergeler	2016/2017 Değişim Yüzde	2017/2018 Değişim Yüzde	2018/2019 Değişim Yüzde	2019/2020 Değişim Yüzde
Toplam Satışlar	33,8	27,2	11,1	14,7
Üretimden Satışlar	39,0	31,1	10,5	17,7
Katma Değer	29,8	46,6	-9,1	21,0
Dönem Kârı	57,6	29,0	-1,5	42,5
Öz Sermaye	28,4	30,0	18,4	22,3
Net Aktifler	23,0	25,4	14,3	25,5
İhracat	11,3	0,6	-8,6	-14,2
Ücretli Çalışanlar	0,8	9,2	-0,6	-1,8

PANDEMİ KOŞULLARI FİRMALARIN SEKTÖR DAĞILIMLARINI ETKİLEDİ

250 büyük firmanın sektör dağılımları da dünya ve Türkiye'de yaşanan pandemi koşullarından etkilenmiştir. Buna bağlı olarak sektörler içindeki firma sayılarındaki değişimler 2020 yılında daha çok sayıda gerçekleşmiştir.

250 büyük kuruluş içinde en çok firma yine otomotiv yan sanayi sektöründe yer almaya devam ederken sayı 1 firma

artmış ve 68 olarak gerçekleşmiştir. Otomotiv sektöründe iç ve dış talepte yaşanan gerilemeye rağmen otomotiv yan sanayi firma sayısını artırmıştır. Ana sanayideki firma sayısı da 4 olarak aynı gerçekleşmiştir. Pandemi koşullarının olumsuz etkilemesine rağmen otomotiv sektörü 2020 yılında 250 içindeki firma sayıları olarak iyi bir performans göstermiştir.

Tekstil sektörü 2020 yılında pandemi koşullarından olumsuz etkilenen bir diğer sektör olmuştur. Buna bağlı olarak ilk 250 firma içinde tekstil firması sayısı 7 adet azalmıştır. Hazır giyim sektörü firma sayısı ise 7 ile 1 adet azalmıştır. Her iki sektör de küresel ölçekte hazır giyim tüketiminde yaşanan sert daralamadan olumsuz etkilenmiştir. Medikal tekstil ürünleri satışlarındaki artış ise sektörlerdeki kayıpları kısmen telafi edebilmiştir.

2020 yılında pandemi koşullarından olumlu etkilenen sektörlerin başında gıda, tarım ve hayvancılık sektörü gelmektedir. 250 içindeki firma sayısı 4 adet artarak 30'a yükselmiştir. Pandemi sonrası ülkelerin tarım ve gıda ürünleri güvenliği ve kendine yeterliliği daha da önem kazanmıştır. Gıda tüketiminde eğilimler değişmiştir.

Bursa 250 büyük kuruluşu içinde makine ve teçhizat sektörü firma sayısı ise 1 adet artarak

17 firmaya yükselmiştir. Pandemi sonrası oluşan küresel tedarik zincirlerindeki değişim, yurtiçinden tedarik, yakından tedarik ve üretim güvenliği eğilimleri ile makine ve teçhizat yatırımlarında yurtiçi ve yurtdışında artış başlamıştır. Makine ve teçhizat sanayi bun ana eğilimden olumlu etkilenmiştir.

İç talepte ve perakende ticarete yaşanan durgunluk ile 2019 yılında 250 büyük firma içinde yer alan perakende firma sayısı değişmemiş ve 22 olarak gerçekleşmiştir. İnşaat sektöründe küçülme 2020 yılında da devam etmiştir. Buna bağlı olarak 2020 yılında 4 firma ilk 250 içine girmiş ve firma sayısı değişmemiştir. Pandemi sonrası sürdürülebilirlik konusu daha da önemli hale gelmiştir. Buna bağlı olarak çevre ve geri dönüşüm sektöründen 250 firma içine giren sayısı 2 artmış ve 5'e yükselmiştir.

2019-2020 SEKTÖREL FİRMA SAYILARI

Sektörler	2019 Yılı Firma Sayısı	2020 Yılı Firma Sayısı	Artış/ Azalış
Otomotiv Yan Sanayi	67	68	1
Tekstil	50	43	-7
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	26	30	4
Perakende Ticareti	22	22	0
Makine ve Teçhizat	16	17	1
Metal	14	13	-1
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	6	7	1
Hazır Giyim	8	7	-1
Plastik	6	6	0
Çevre ve Geri Dönüşüm	3	5	2
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	4	5	1
Enerji	4	5	1
İnşaat	4	4	0
Otomotiv Ana Sanayi	4	4	0
Ekonomik İlişkiler ve Finans	2	3	1
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	4	3	-1
Kimya	4	3	-1
Lojistik	2	3	1
Elektrik-Elektronik	1	1	0
Sağlık	1	1	0

250 BÜYÜK FİRMANIN ASLİ İŞLERDEN KÂRLILIĞI 2020 YILINDA ARTTI

Firmaların mali performanslarının ölçülmesinde asli işlerden elde ettikleri kârlılık önemli bir gösterge haline gelmiştir. Böylece hem firmaların asli işlerdeki performansı daha açık görülmekte hem de diğer olası maliyet unsurlarına ve risklere karşı ne kadar güçlü olduğu hesaplanmaktadır.

FAVÖK göstergesi firmaların faiz ödemeleri, amortisman ve vergi ödemeleri öncesi elde ettikleri kârı göstermektedir. FAVÖK büyüklüğünün net satışlara oranı FAVÖK oranını vermektedir. Bu oranın yüksek olması firmaların asli işlerinde teknik ve mali olarak daha başarılı olduklarını göstermektedir.

Bu itibarla BT50 250 firma çalışmasında firmaların FAVÖK büyüklükleri ve net satışları toplulaştırılarak sektörlerin ortalama FAVÖK oranları 2017 yılından itibaren hesaplanmaktadır. Aşağıdaki tabloda sektörlerin ortalama FAVÖK oranları 2018, 2019 ve 2020 yılları için karşılaştırılabilir olarak sunulmaktadır.

BT50 250 içinde yer alan sektörlerin FAVÖK oranları 2020 yılında yükselmiştir. 2020 yılında yaşanan pandemi koşulları içinde firmalar öncelikle çekirdek işlerine ağırlık vermişler ve tüm harcamalarında da tasarrufu öne çıkarmışlardır. Firmalar 2020 yılında üretim maliyetlerini de kontrol altında tutmaya çalışmışlardır. Daha düşük stoklar ile çalışılmıştır. Emtia fiyatlarının yılın ilk yarısındaki gerilemesi kârlılığa olumlu katkı yapmıştır. İkinci yarıdaki emtia fiyatları artışları ise daha çok bir sonraki yılın mali tablolarında görülecektir. Firmalar faaliyet giderlerini de azami kontrol etmeye çalışmışlar ve tasarrufa yönelmişlerdir. İşgücüne yönelik olarak sağlanan destekler de kârlılıkları olumlu etkilemiştir.

Tüm bu gelişmeler ile 250 büyük firmanın FAVÖK oranı (net satışlara) 2020 yılında yüzde 10,73 olarak gerçekleşmiştir ve geçen yıla göre 1,80 puan artmıştır. 2020 yılında on sektörde FAVÖK oranları artarken, dört sektörde gerilemiştir.

İmalat sanayinde 11 sektörün FAVÖK oranları yer almaktadır. 2020 yılında 8 sektörün FAVÖK oranı artmıştır. Otomotiv yan sanayi, kimya sanayi, tekstil sanayi, ağaç ve orman ürünleri sanayi, metal sanayi, plastik sanayi ve hazır giyim sanayinde yüksek artışlar olmuştur. Otomotiv yan sanayi ve makine sanayinde artışlar daha sınırlı kalmıştır. İmalat sanayindeki 3 sektörde FAVÖK oranları gerilemiştir. Gerileme yaşanan sektörler gıda, tarım ve hayvancılık sektörü, çimento ve toprak ürünleri sanayi ile makine sanayidir.

Bursa 250 içinde yer alan imalat sanayi sektörlerinin asli işlerine ağırlık verdikleri, 2020 yılında pandemi ile oluşan iç ve dış koşulları göreceli olarak iyi değerlendirdikleri kârlılıklarını artırdıkları görülmektedir.

İnşaat sektöründe FAVÖK oranı 2020 yılında artmıştır. Sektör 2020 yılında küçülme yaşamış olmasına karşın özellikle sağlanan destekler ile kârlılık göstergeleri olumlu etkilenmiştir. Buna bağlı olarak FAVÖK oranı 2,65 puan artmıştır.

Enerji sektörü de 2020 yılında dalgalanmalar yaşamıştır. Sektörde arz-talep dengesi yılın ilk yarısında bozulmuş, ikinci yarısında ise iyileşme başlamıştır. Bu gelişmeler çerçevesinde BT50 250 içinde yer alan enerji firmalarının FAVÖK oranları 2020 yüzde 7,92'den yüzde 9,27'ye yükselmiştir.

Hızla gelişmekte olan bir sektör olarak geri çevrim ve dönüşüm sektöründe ise FAVÖK oranı 2020 yılında gerilemiş ve ortalamanın altında kalmaya devam etmiştir.

Perakende ticaret sektörü 2020 yılını sıkıntılı geçirmiştir. Pandemi koşullarından en çok etkilenen sektörlerden biri de perakende sektörü olmuştur. Sektör alınan önlemler nedeniyle yılın büyük bölümünü kapalı veya kısıtlamalar ile geçirmiştir. Buna bağlı olarak BT50 250 içinde yer alan perakende sektöründe FAVÖK oranı 2020 yılında yüzde 8,28'den yüzde 5,63'e inmiştir.

250 FİRMA FAVÖK GÖSTERGELERİ

Sektörler	Favök/Net Satışlar Yüzde 2018	Favök/Net Satışlar Yüzde 2019	Favök/Net Satışlar Yüzde 2020
KİMYA SANAYİ	22,24	12,35	14,89
TEKSTİL SANAYİ	16,40	12,34	19,61
OTOMOTİV YAN SANAYİ	13,82	11,94	14,67
AĞAÇ VE ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ	14,13	10,77	13,51
MAKİNE SANAYİ	12,50	10,67	10,66
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	11,28	10,52	9,28
METAL SANAYİ	14,10	9,53	15,95
PLASTİK SANAYİ	11,98	7,94	14,85
OTOMOTİV ANA SANAYİ	10,20	5,83	6,84
HAZIR GIYIM SANAYİ	6,54	5,31	8,70
ÇİMENTO VE TOPRAK ÜRÜNLERİ SANAYİ	9,82	0,33	0,01
İNŞAAT SEKTÖRÜ	9,54	8,31	10,96
ENERJİ SEKTÖRÜ	14,60	7,92	9,27
GERİ ÇEVİRİM VE DÖNÜŞÜM SEKTÖRÜ	6,04	7,50	6,15
PERAKENDE TİCARET	7,27	8,28	5,63

Ferda BESLİ
CEO
Besfin Finansal Hizmetler Danışmanlık A.Ş.
www.besfin.com

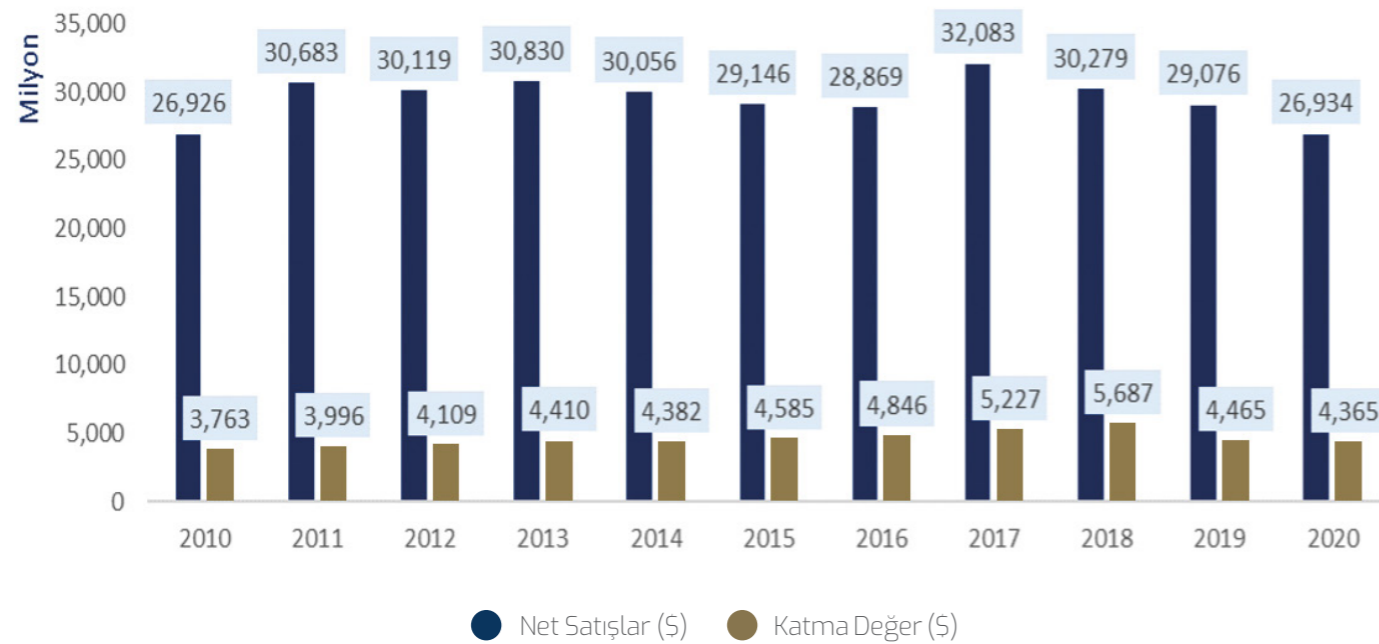
Sürdürülebilir Büyüme İçin İşletme Sermayesi Doğru Yönetilmeli

Bursa, Türkiye ekonomisi için en önemli illerden biri olup Türkiye'nin GSYH'si içinde %4'lük bir paya sahiptir. 2020 yılında da küresel pandemiye rağmen Türkiye ekonomisindeki mevcut konumunu korumayı sürdürmüştür. Bursa'nın başarısının temel dinamiklerine baktığımızda ihracat odaklı sanayi

sektörünün oluşturduğu pozitif katkı öne çıkmaktadır.

Sanayi sektörünün yanı sıra Bursa yüksek teknoloji odaklı ürünlerle, aynı zamanda Türkiye'nin ilk Teknoloji Organize Sanayi Bölgesi' platformuna sahip olarak katma değerli üretimi ile öncü bir rol üstlenmektedir

BTSO Net Satışlar ve Katma Değer (\$)

2020 yılında, BTSO'nun Bursa'daki İlk 250 Büyük Araştırması'nda yer alan firma, küresel salgın yılında ekonomilerde yaşanan olumsuzluklarla katma değerde USD bazında azalış kaydetmişlerdir. Dolar bazında oluşturulan katma değerde yaklaşık %2 düşüş yaşanmıştır.

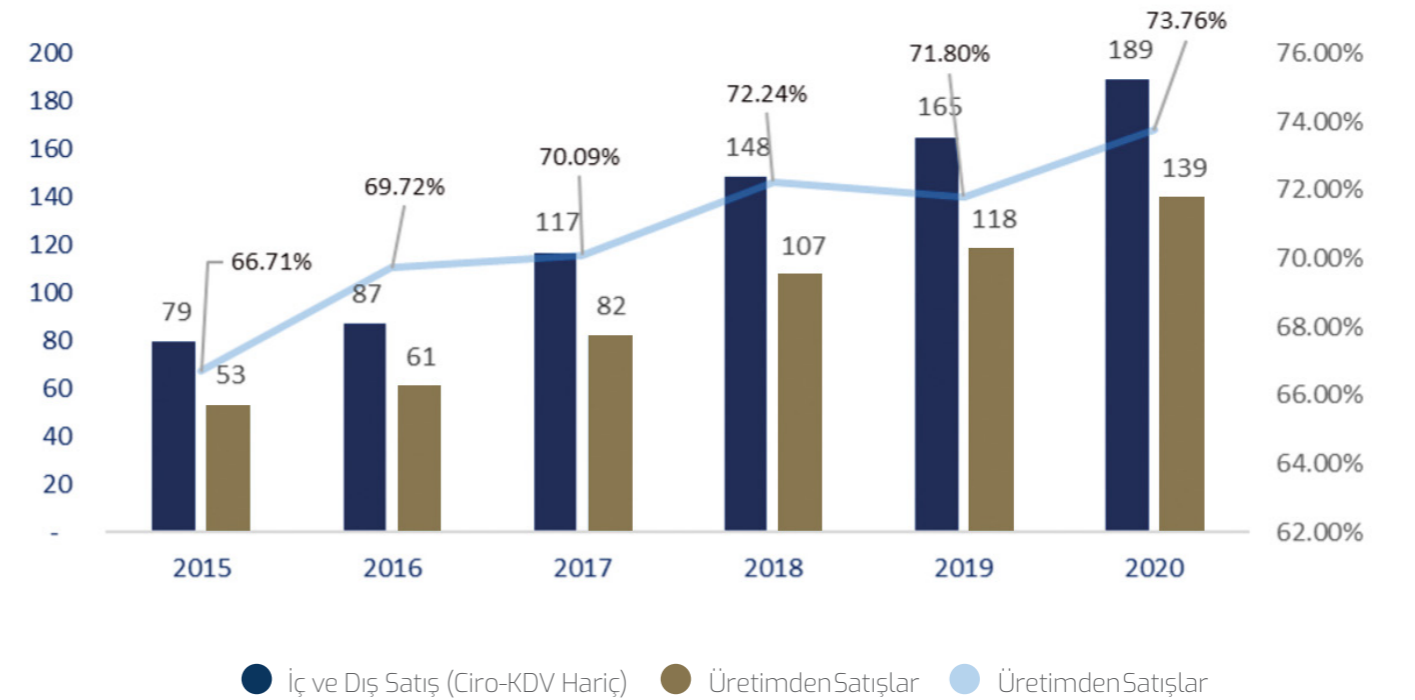
2020 yılında katma değer, 100 milyon dolar azalmıştır. TL bazında ise 2019 yılında 25.3 milyar TL seviyesinde olan katma değer, geçen yıl %21 artışla 30.6 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2020 yılında küresel salgının da etkisiyle satışlar dolar bazında 2010 yılı seviyesine gerilemiştir. Ayrıca TL'nin değer

kaybı da şirketlerin satışlarının dolar bazında azalmasında önemli rol oynamıştır. 2019 yılında ortalama dolar kuru 5.67 iken 2020 yılında 7.01 seviyesine çıkmıştır. Türk Lirası, dolara karşı %23 değer kaybetmiştir.

2019 yılında dolar bazında ilk 250 firmanın toplamdaki satışları 29 milyar dolar olarak gerçekleşirken bu rakam 2020 yılında 26.9 milyar dolar olmuştur. 2019 ile 2020 yıllarında dolar bazında net satışlar %7 azalmıştır. Aynı şekilde ilk 250 firmanın 2020 yılında 2019 yılına göre toplam vergi öncesi dönem kârı dolar bazında %30 azalmış olup 1.8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

BTSO 250 Firması Ciro Gelişimi (TL)

Bursa sanayi alanında özellikle otomotiv ana ve yan sanayi, kimya, tekstil ve hazır giyim, makine-ekipman sanayi ve metal ana sanayi öne çıkan sektörler olarak geçmiş yıllarda olduğu gibi 2020 yılında da öncü sektörler olarak ağırlığını devam ettirmiştir. Toplam katma değer yaklaşık %73'ünü öncü sektörlerde yer alan sanayi kuruluşları oluşturmuştur.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın açıkladığı verilere göre en yüksek ciroya sahip 250 firma, 2020 yılında

toplam 189 milyar TL ciroya ulaşmıştır. İlk 250 firmanın 2019'da gerçekleştirdiği ciroya göre TL bazında %14.7 satış büyümesi sağlamakla birlikte reel büyüme sifıra yakındır.

Grafikte de belirtildiği üzere 2015 yılından itibaren satışlar artış gösterirken satışların içinde üretimden satışların payı artan bir eğilim ile yükselmiştir. 2020 yılında ilk 250 firmanın satışları içinde üretimden satışların payı 2019 senesine göre %2 artmıştır.

Öncü Sektörlerde Ciro Değişimi 2019-2020

Sektörler	Değişim (TL)	Değişim (%)
Otomotiv Ana Sanayi	11,220,946,754	24.23%
Otomotiv Yan Sanayi	2,952,084,119	10.93%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	2,767,869,193	15.37%
Tekstil	425,479,195	2.72%
Makine ve Teçhizat	2,661,971,409	21.67%
Metal	1,863,104,044	14.72%
Perakende Ticareti	1,902,295,822	29.15%
Hazır Giyim	121,943,097	3.47%
Elektrik-Elektronik	442,967,839	31.78%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	749,049,586	181.74%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-287,200,651	-21.88%

2020 yılı içinde cirosunu tutar olarak en çok artıran sektörleri incelediğimizde yine Bursa'nın ekonomisinden en çok pay alan lokomotif sektörleri görmekteyiz ve bu sektörlere ek olarak küresel pandeminin de etkisi ile perakende ticareti, ekonomik ve finans sektörlerinin de cirosunda artış görülmüştür.

Özellikle hizmet sektöründeki firmaların cirolarında

küresel pandemi nedeniyle ciddi bir daralma yaşanmıştır. Öncü sektörlerin yıllar içinde performanslarını devam ettirmeleri ve ülke ekonomisine katkılarını sürdürmeye devam etmesi beklenmektedir. Bursa ekonomisinin önde gelen sektörleri olan otomotiv ana ve yan sanayi, tekstil, makine teçhizat, gıda, tarım ve hayvancılık sektörü Bursa'nın ve ülke ekonomisinin gelişimine büyük katkı sağlamaktadır.

İhracat Değişimi (\$)

Sektörler	2019	2020	%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	-	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	-	-
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	29.884.562	-
Ekonomik İlişkiler ve Finans	-	0	-
Elektrik-Elektronik	83.887.665	92.753.882	11%
Enerji	-	-	-
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	274.974.008	327.992.983	19%
Hazır Giyim	420.771.775	-	-
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	0	0	0
İnşaat	34.764	0	-
Kimya	18.225.064	-	-
Lojistik	-	25.420.972	-
Makine ve Teçhizat	1.506.104.240	1.383.611.145	-8%
Metal	602.516.574	528.503.422	-12%
Otomotiv Ana Sanayi	6.202.874.536	4.713.933.042	-24%
Otomotiv Yan Sanayi	1.655.184.786	1.479.258.078	-11%
Perakende Ticareti	31.890.008	51.111.865	60%
Plastik	-	82.014.960	-
Sağlık	-	134.055	-
Tekstil	590.408.232	781.574.172	32%
TOPLAM	11.521.829.976	9.885.455.893	-14%

İlk 250 firma verilerine göre 2020 yılında ihracat dolar bazında %14 oranında gerilemiştir. İhracatın azalmasındaki en önemli sebep ise küresel pandemi nedeniyle ekonomilerde yaşanan daralmalardır. Ayrıca pandeminin etkisinin azaldığı dönemlerde de tedarik zincirinde yaşanan aksaklıklar özellikle ihracatı yüksek olan sektörler paydaşlarının kârlılıklarını ve satış gelirlerini önemli düzeyde etkilemiştir.

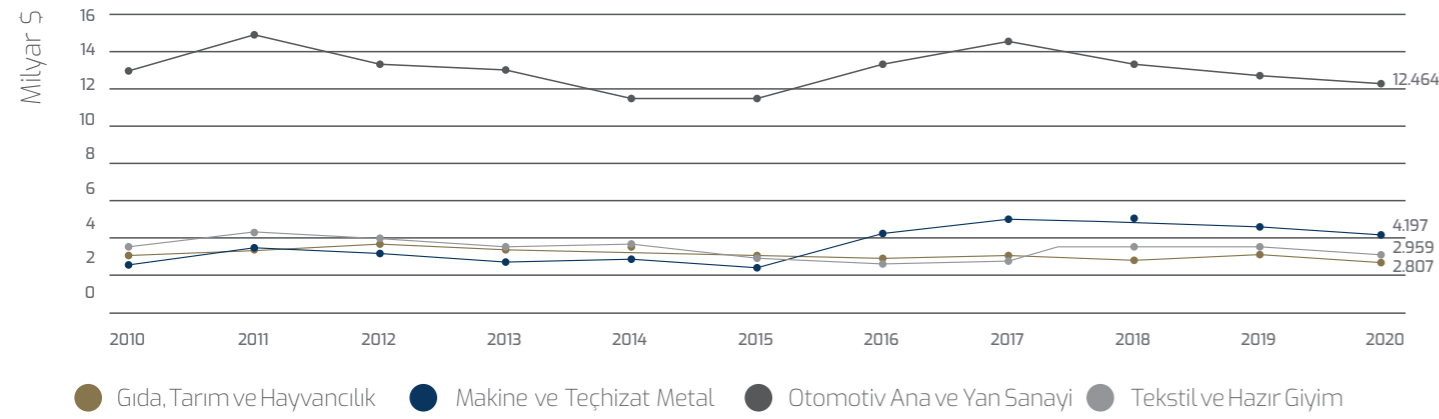
Şirketlerin TL'nin değer kaybına karşı doğal korunma mekanizması olan ihracat gelirleri şirketlerin nakit akışları ve kârlılıkları için önemlidir. 2021 yılında reel

büyümede ihracat gelirlerindeki artışın önemli bir yer tutacağı beklenmektedir.

Bursa'da faaliyet gösteren ilk 250 firmayı 4 ana sektör bazında 2019-2020 yıllarının yıllık ciro değerlerini (USD) karşılaştırdığımızda;

- Gıda Tarım Hayvancılık sektörü %6.82,
- Makine, Teçhizat ve Metal sektörü %4.5,
- Otomotiv ana ve yan sanayi %3.62
- Tekstil ve hazır giyim sektörü ise %17 küçülmüştür.

2010-2020 Sektörlere Göre Net Satışlar

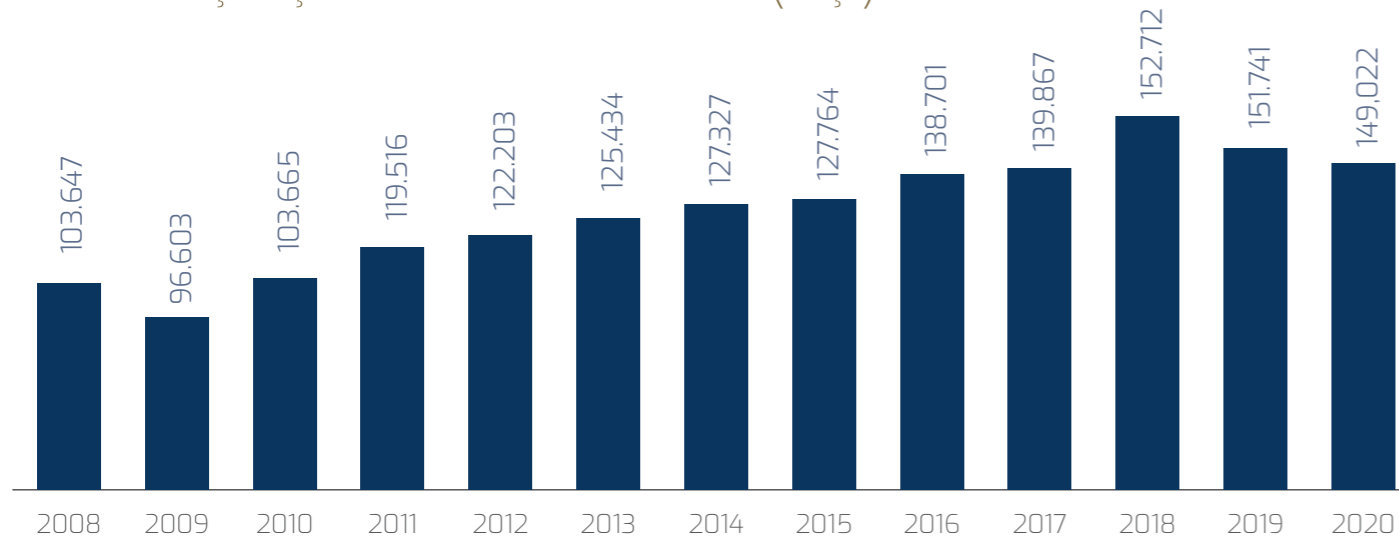

Yukarıdaki grafikte de belirtildiği gibi 2019 -2020 yılları arasında Bursa ekonomisinin lokomotif sektörlerinin net satışlar üzerinden gelişimini göstermektedir.

Özellikle son 5 yıla bakıldığında 2015 senesinden sonra makine ve teçhizat sektörü 2017 yılında zirve yaptıktan sonradüşüş eğilimindedir. Gıda ve tekstil yatay konumdadır.

Otomotiv ana ve yan sanayi sektöründe USD bazında 2020 yılında aşağı yönlü bir eğilim izlemektedir. Türk Lirası'nın dolara karşı değer kaybı ve küresel pandeminin etkisiyle öncü sektörlerin tamamının satışlarında dolar bazında düşüş yaşanmıştır. Ancak, TL bazında değerlendirmelerde toplam satışta artış görülmektedir.

Ücretle Çalışanların Ortalaması (Kişi)

Satışlara bakarken bu firmaların oluşturdukları istihdam da çok önemli bir göstergedir. Bu noktada baktığımızda 2020 yılında ücretle çalışanlar kişi ortalaması grafiğine göre 2019 yılına göre 2.719 kişi kişi azalmıştır.

BT50 250 Firmalarının 2017-2020 Yılları Performans Analizi

Rasyolar	Özkaynak/Net Aktifler	Net Aktif Devir Hızı	Özkaynak Devir Hızı	Net Aktif Kârlılığı (ROA)	Özkaynak Kârlılığı (ROE)	Satış Kârlılığı
2017	33%	144%	495%	9%	26,3%	6%
2018	34%	146%	487%	9%	26,0%	6%
2019	35%	142%	404%	8%	21,7%	5%
2020	26%	130%	379%	9%	34,2%	7%

Aktifler açısından incelediğimizde 2020 yılında firmaların aktif büyüklüklerinin 2019 yılına göre TL bazında %25 arttığını ve aktif devir hızının %130 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aktif Devir hızı firmaların daha verimli çalıştıklarını, kaynaklarını daha verimli kullandıklarını göstermektedir. Aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı bir şirketin toplam varlıklarına göre ne kadar kârlı olduğunu gösteren önemli bir göstergelerdir. Aktif ve öz kaynak kârlılığı 2019 yılında sırasıyla %9 ve %4 olmuştur. Öz kaynakların aktif içindeki payı %26 seviyesinde gerçekleşmiş olup İSO 500 ve Türkiye genelinin altına düşmüştür.

İlk 250 firmanın geçen yıl 224 adet firma kâr etmiştir. 13.5 milyar TL kâr açıklanırken, firmaların genel net kâr marjı 2020 yılında %6.6 seviyesinde gerçekleşmiş olup 2019 senesine göre 130 baz puan artmıştır.

Net kâr oranı açısından firmaların sektörlere göre ağırlıklarını incelediğimizde ilk 5 sektör, otomotiv yan sanayisi %27.6, otomotiv ana sanayi %20.75, tekstil %13, gıda %10 ve son olarak metal sanayi %9 ile ilk 5 sektör içinde yer almaktadır.

Dönem Kâr/ Net Satışlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık	Makine, Teçhizat ve Metal	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Hazır Giyim
2017	6%	7%	7%	8%
2018	4%	6%	7%	8%
2019	6%	5%	6%	7%
2020	6%	6%	7%	10%

Bursa ekonomisinde rol oynayan lokomotif sektörlerin kârlılığı diğer sektörler göre daha düşük olsa bile 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılları içerisinde gıda tarım ve hayvancılık sektörünün kâr marjı %6, makine ve teçhizatın %6, otomotiv ana ve yan sanayinin %7 ve tekstilin net kâr marjı %10 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu tabloda en çok dikkat çeken sektör ise tekstil sektörüdür. Tekstil sektörü 2019 yılına göre kâr marjını %3 artırmıştır.

Sektör Bazında Aktif Büyüklük Değişimi

Sektörler	2019	2020	Değişim
Otomotiv Yan Sanayi	19,750,818,391	27,632,274,766	40%
Otomotiv Ana Sanayi	-	-	
Tekstil	15,985,687,406	19,040,864,083	19%
Enerji	14,081,088,039	-	
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	13,526,034,351	15,687,314,448	16%
Makine ve Teçhizat	9,877,135,044	13,391,762,033	36%
Metal	9,268,323,070	10,274,527,013	11%
Perakende Ticareti	3,229,142,767	3,868,732,155	20%
Hazır Giyim	1,991,261,670	2,582,084,166	30%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	2,455,820,478	
Plastik	1,136,653,519	1,532,163,664	35%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	1,271,583,955	1,342,562,196	6%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	-	1,209,597,808	
Sağlık	1,264,999,782	-	
Kimya	1,002,211,292	1,255,889,008	25%
Lojistik	1,075,186,206	1,215,052,741	13%
Elektrik-Elektronik	999,140,305	1,126,119,396	13%
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	601,844,882	
Turizm	524,119,509	-	
Ekonomik İlişkiler ve Finans	6,372,630	49,751,148	681%
Diğer (Verisi Açıklanmayan Sektörler)	21,141,526,284	42,477,597,832	101%
TOPLAM	116,131,284,220	145,743,957,817	25%

Sektörlerin aktif büyüklükleri incelendiğinde otomotiv yan sanayi 27.6 milyar TL ile ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca ekonomik ilişkiler ve finans sektöründen sonra aktifleri en çok artan sektör yine otomotiv yan sanayidir.

İlgili veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Sektör Bazında Aktif Büyüklük Ağırlıkları

Sektörler	2019	2020
Otomotiv Yan Sanayi	17.0%	19.0%
Tekstil	13.8%	13.1%
Enerji	12.1%	-
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	11.6%	10.8%
Makine ve Teçhizat	8.5%	9.2%
Metal	8.0%	7.0%
Perakende Ticareti	2.8%	2.7%
Hazır Giyim	1.7%	1.8%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	1.7%
Plastik	1.0%	1.1%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	1.1%	0.9%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	-	0.8%
Sağlık	1.1%	-
Kimya	0.9%	0.9%
Lojistik	0.9%	0.8%
Elektrik-Elektronik	0.9%	0.8%
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	0.4%
Turizm	0.5%	-
Diğer (Verisi açıklanmayan sektörler)	18.2%	29.2%
TOPLAM	100%	100%

Bursa'nın lokomotif sektörleri olarak belirtilen otomotiv ve otomotiv yan sanayi, tekstil, gıda, tarım ve hayvancılık, makine teçhizat sektörlerinin aktif büyüklükleri toplamı %50'nin üzerindedir.

İlgili veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Sektör Bazında Özkaynak Değişimi

Sektörler	2019	2020	Değişim
Otomotiv Yan Sanayi	8,863,505,666	12,057,036,867	36%
Tekstil	6,673,392,141	7,500,836,723	12%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	5,132,205,942	6,511,445,021	27%
Makine ve Teçhizat	4,025,713,085	5,124,536,019	27%
Metal	3,079,531,356	3,078,798,462	0%
Perakende Ticareti	948,095,821	1,181,923,958	25%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	749,395,146	700,547,938	-7%
Kimya	469,479,963	573,482,080	22%
Plastik	381,858,211	558,647,294	46%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	-	557,369,869	-
Lojistik	356,943,726	531,807,837	49%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	453,101,219	-
Hazır Giyim	292,713,852	390,912,181	34%
Elektrik-Elektronik	320,341,746	369,169,700	15%
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	213,572,891	-
Ekonomik İlişkiler ve Finans	6,277,584	38,203,198	509%
Enerji	2,878,069,054	-	-
İnşaat	-	-	-
Otomotiv Ana Sanayi	-	-	-
Sağlık	253,879,682	-	-
Diğer (Verisi açıklanmayan sektörler)	6,374,560,701	10,058,927,444	173%
TOPLAM	40,805,963,676	49,900,318,701	22%

Sektörlerin öz kaynakları incelendiğinde otomotiv yan sanayi 12 milyar TL ile ilk sırada yer almaktadır. Şirketlerin öz kaynakları TL bazında %22 artış göstermiştir. Otomotiv yan sanayi güçlü öz kaynak büyümesi ile öne çıkmaktadır. Bursa'da otomotiv ana ve yan sanayi ihracat açısından da önemli yer tutmaktadır.

İlgili veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Sektör Bazında Özkaynakların Ağırlıkları

Sektörler	2019	2020
Otomotiv Yan Sanayi	21,72%	24,16%
Tekstil	16,35%	15,03%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	12,58%	13,05%
Makine ve Teçhizat	9,87%	10,27%
Metal	7,55%	6,17%
Perakende Ticareti	2,32%	2,37%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	1,84%	1,40%
Kimya	1,15%	1,15%
Plastik	0,94%	1,12%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	-	1,12%
Lojistik	0,87%	1,07%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	0,91%
Hazır Giyim	0,72%	0,78%
Elektrik-Elektronik	0,79%	0,74%
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	0,43%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	0,02%	0,08%
Enerji	7,05%	-
Sağlık	0,62%	-
Diğer (Verisi Açıklanmayan Firmalar)	15,62%	20,16%
TOPLAM	100%	100%

İlgili veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Sektörler

	2020 Satış Kârlılığı	2019 Satış Kârlılığı	Değişim	2020 Aktif Kârlılığı	2019 Aktif Kârlılığı	Değişim	2020 Özkaynak Kârlılığı	2019 Özkaynak Kârlılığı	Değişim
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	12,1%	9,1%	3,0%	16,3%	14,9%	1,4%	35,4%	29,1%	6,3%
Çevre ve Geri Dönüşüm	5,0%	4,3%	0,7%	7,9%	6,8%	1,1%	22,2%	20,0%	2,2%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-18,8%	-1,8%	-17,0%	-9,4%	-2,5%	-6,9%	-51,1%	-4,0%	-47,1%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	0,1%	0,0%	0,0%	1,7%	1,7%	-0,1%	2,2%	1,8%	0,4%
Elektrik-Elektronik	4,2%	1,2%	3,0%	6,9%	1,7%	5,1%	21,0%	5,4%	15,6%
Enerji	6,7%	0,1%	6,6%	4,3%	0,1%	4,2%	20,1%	0,3%	19,8%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	5,9%	5,8%	0,1%	7,8%	7,7%	0,2%	18,9%	20,2%	-1,4%
Hazır Giyim	3,8%	2,5%	1,3%	5,3%	4,5%	0,9%	35,2%	30,3%	4,9%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-15,4%	-2,1%	-13,3%	-11,7%	-2,1%	-9,6%	-22,5%	-3,6%	-18,9%
İnşaat	9,0%	4,9%	4,1%	6,5%	3,4%	3,2%	18,6%	15,4%	3,2%
Kimya	15,9%	12,0%	4,0%	16,7%	14,3%	2,4%	36,6%	30,6%	6,0%
Lojistik	20,7%	19,7%	1,0%	14,6%	12,1%	2,5%	33,4%	36,5%	-3,1%
Makine ve Teçhizat	4,5%	4,4%	0,1%	5,0%	5,5%	-0,5%	13,1%	13,5%	-0,4%
Metal	7,8%	5,2%	2,6%	11,0%	7,1%	3,9%	36,6%	21,2%	15,4%
Otomotiv Ana Sanayi	4,6%	3,9%	0,7%	10,3%	10,1%	0,2%	42,5%	37,7%	4,7%
Otomotiv Yan Sanayi	11,6%	10,0%	1,6%	12,6%	13,7%	-1,1%	28,9%	30,5%	-1,6%
Perakende Ticareti	3,5%	4,2%	-0,7%	7,6%	8,5%	-0,9%	24,9%	28,9%	-4,1%
Plastik	10,3%	3,3%	7,0%	13,6%	4,6%	9,0%	37,2%	13,7%	23,5%
Sağlık	27,6%	2,0%	25,5%	55,3%	6,0%	49,3%	113,0%	29,8%	83,2%
Tekstil	10,8%	7,1%	3,7%	9,1%	7,0%	2,2%	23,2%	16,7%	6,6%
Toplam	6,7%	5,4%	1,3%	8,7%	7,6%	1,0%	25,3%	21,7%	3,6%

2020 yılında firmaların satışları, aktif kârlılığı ve öz kaynak kârlılığı artmıştır. Öncelikle olarak lokomotif sektörleri kârlılık açısından incelersek;

Otomotiv yan sanayide hem aktif kârlılığında %11'lik azalma gözlenirken öz kaynak kârlılığında da %1,6'lık bir azalış gözlenmiştir. Tekstil sektöründe ise incelediğimizde en çok artış gösteren kârlılık öz kaynak kârlılığında görülmüştür. 2019 yılına göre 2020 senesinde %6,6 özkaynak kârlılığı artmıştır. Makine ve teçhizat sektöründe kârlılıklarabaktığımızda özellikle hem aktif kârlılığında hem de öz kaynak kârlılığında düşüş yaşanmaktadır. Gıda, tarım

ve hayvancılık sektöründe ise 2019 yılına göre satış ve aktif kârlılığında ciddi bir değişim yaşanmazken öz kaynak kârlılığında %1,4'lük bir daralma yaşanmaktadır.

Sağlık sektöründe yer alan firmaların satış kârlılığı %25,5 artmıştır. Çimento, toprak ürünleri ve madencilik sektöründe yer alan firmaların satış kârlılığı %17 düşmüştür. Sağlık sektörü aktif kârlılığı %49 artmıştır. Hizmet, eğitim ve danışmanlık sektöründe yer alan firmaların aktif kârlılığı pandemisinde önemli etkisiyle %9,6 düşmüştür. Özkaynak kârlılığında ise sağlık sektörü öne çıkmaktadır.

Sektör Bazında Katma Değer Değişimi

Temel Mali Göstergeler	2019	2020	Değişim	Toplamda Ağırlığı 2020
Otomotiv Yan Sanayi	6.428.669.975	7.684.848.416	20%	25%
Tekstil	3.283.612.724	4.990.394.856	52%	16%
Makine ve Teçhizat	2.691.857.778	3.597.407.774	34%	12%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	3.200.046.008	3.259.989.852	2%	11%
Metal	1.746.275.635	2.963.146.691	70%	10%
Enerji	1.502.967.805	1.657.468.089	10%	5%
Perakende Ticareti	1.080.720.778	1.021.361.920	-5%	3%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	672.368.287	527.837.557	-21%	2%
Hazır Giyim	313.222.618	397.017.865	27%	1%
Plastik	173.355.356	355.037.353	105%	1%
Diğer (Verisi açıklanmayan sektörler)	4.225.402.054	4.185.249.316	-1%	14%
Toplam	25.318.499.018	30.639.759.689	21%	

2020 Senesinde BTSO 250 firmalarının oluşturdukları katma değeri incelediğimizde toplamda 30,6 milyar TL katma değere ulaşılmıştır. Tekstil, metal ve plastik sektörlerinde önemli düzeyde katma değer artışı yaşanmıştır.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; en çok katma değer sağlayan sektörler Bursa ekonomisinde öncü sektörler olup;

- Otomotiv yan sanayinin payı %25
- Tekstilin %16,3
- Gıda, Tarım ve Hayvancılığın payı %10,64
- Makine ve Teçhizatın payı %11,74
- Metal sektörünün payı ise %9,67 'dir.

Sektörler	2019 Finansman Giderleri/Faaliyet Kârı (Zararı) %	2020 Finansman Giderleri/ Faaliyet Kârı (Zararı) %
Enerji	293.6%	122.8%
Makine ve Teçhizat	64.3%	121.1%
Perakende Ticareti	60.3%	60.4%
Tekstil	38.7%	59.8%
Otomotiv Ana Sanayi	24.1%	56.9%
Metal	37.9%	52.2%
Çevre ve Geri Dönüşüm	65.3%	48.7%
Hazır Giyim	35.9%	38%
Plastik	51.6%	26.5%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	38.6%	26.3%
Lojistik	26.6%	17.5%
İnşaat	24%	14%
Otomotiv Yan Sanayi	12.9%	13.4%
Sağlık	3.5%	12.4%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	12.1%	10.8%
Kimya	4.8%	4.2%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	4.4%	0.6%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-197.1%	-11%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-96.4%	-97.3%
Turizm	0%	-

TOPLAM

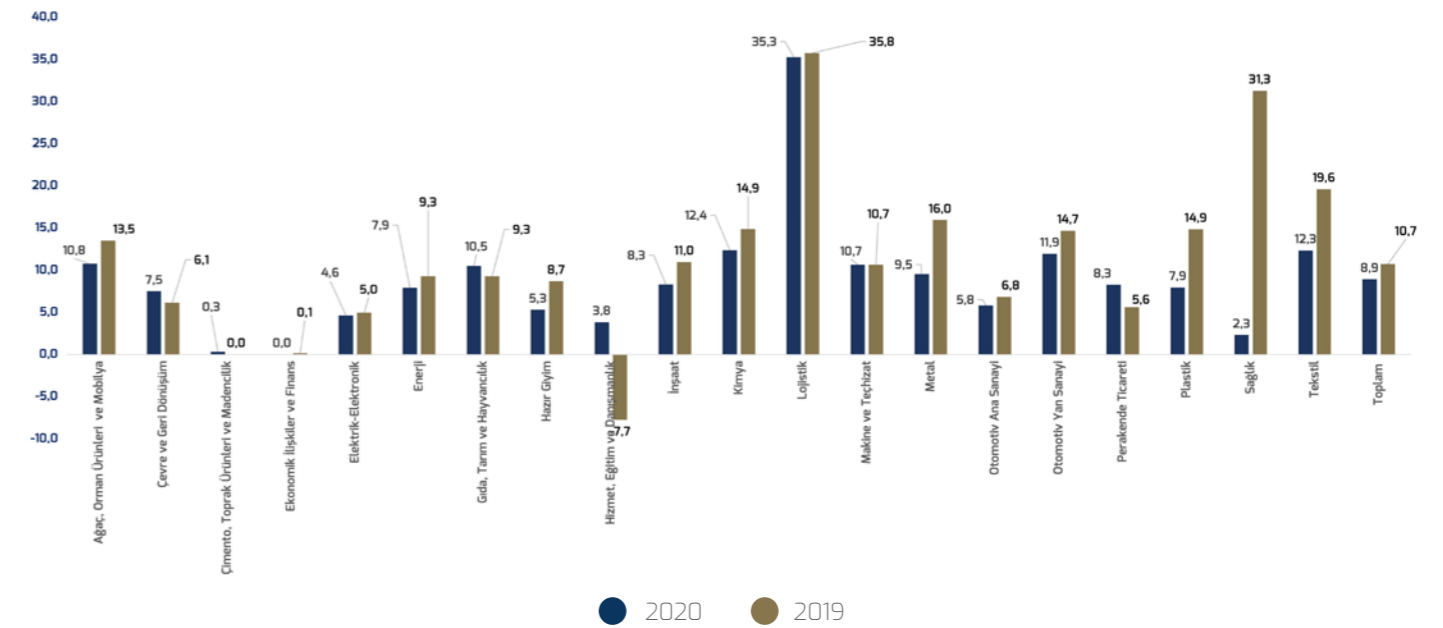
41.7% **49.2%**

2020 yılında ilk 250 firma araştırmasında yer alan şirketlerin finansman giderleri net kâr üzerinde önemli düzeyde baskı oluşturmuştur. İşletme finansmanının en az şirketlerin operasyonel faaliyetleri kadar önemli olduğu yukarıdaki grafikten anlaşılmaktadır. 2020 yılında 250 firmanın faaliyet kârının net satışlara oranı %9 seviyesindedir. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise %4 olarak gerçekleşmektedir. Bu noktada ilk 250'deki firmalar satışlarının %4'ünü finansman giderlerine ayırmaktadır. İlk 250 firmanın 17.2 milyar TL düzeyindeki faaliyet kârının, 8.4 milyar TL olan finansman giderine bölümüyle söz konusu firmaların faiz karşılama oranı 2x olarak hesaplanabilir. Bu rasyoda 250 listesinde yer alan

şirketlerin, oluşturdukları faaliyet kârı ile şu anda ödedikleri finansman giderlerini 2 katına kadar karşılayabileceklerini göstermektedir.

Şirketlerin sürdürülebilir büyüme ve yeni yatırım kararları için işletme sermayesinin doğru yönetimi ve nakit akışlarının güçlenmesi gerekmektedir. Finansman giderlerindeki artışın en önemli sebeplerinden biri de 2020 yılında TL'nin gelişmiş ülke para birimlerine karşı değer kaybetmesidir. Döviz cinsinden kullanılan banka kredilerinin firma yükümlülüklerini artırması ve ayrıca kur farkı giderlerinin de artırması firmaların net kârlılıklarını olumsuz yönde etkilemiştir.

Sektörelere Göre FAVÖK Marjları (%)

FAVÖK (EBİTDA) açısından firmaların performansına baktığımızda 2020 yılında toplamda 20.2 milyar TL FAVÖK gerçekleşmiş olup bu rakamın toplam satışlar içindeki oranı %10.7'dir.

En yüksek FAVÖK marjına %35,8 ile lojistik sektörü sahip iken, onu %31,3 ile turizm sektörü takip etmektedir. Diğer sektörler ise sırasıyla %19,6 ile tekstil, %16 metal sanayi, %14,9 ile kimya ve plastik sektörü ile %14,7 otomotiv yan sanayi şeklinde sıralanmaktadır.

Özetle, 2020 yılından Bursa'da ilk 250 firmaları, 189 milyar TL net satış, 30,6 milyar TL katma değer, 20,2 milyar TL FAVÖK değerine ulaşmıştır. Ancak FAVÖK marjı %10,7 ile ortalamasının altındadır. İlk 250 firma satışları TL bazında her ne kadar artsa da dolar bazında düşmüştür. 2020 yılı aktif devir hızı %130 seviyesinde gerçekleşmiştir. 12,6 milyar TL net kâr ve 9,8 milyar dolar ihracat Bursa'yı ayırtıran rakamlardır. 2020 yılında geçmiş yıllarda olduğu gibi şirketlerin finansman giderleri şirket kârlılıkları

üzerinde baskı yapmaya devam etmiştir. Küresel pandeminin ülke ekonomilerinde küçülmelere sebep olması Bursa'nın ihracat gelirlerinde dolar bazında %14 düşüş kaydedilmesine sebep olmuştur. Hizmet sektörü ise pandemi nedeniyle %22 oranında daralmıştır. 2020 yılında 250 firmalarının istihdam verilerinde de %2 oranında düşüş yaşanmıştır.

Besfin olarak 2021 yılında baz etkisi ve ekonomilerdeki hızlı toparlanma, aşılma çabaları ve aşitedariğinin hızlanması ile birlikte Türkiye için reel büyüme bekliyoruz.

2020 senesinde Bursa ekonomisi küresel ekonomik zorluklardan pazar risklerini dağıtmış olması nedeniyle daha az etkilenmiştir. Bursa büyürse Türkiye büyür mottosu; sürdürülebilir büyümenin en önemli unsurudur. Yüksek katma değerli ürün üretimi önümüzdeki dönemde şirketlerin odaklandığı alan olacaktır.

Hakan GÜLDAĞ
Dünya Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı

Yeşil Dönüşümün Adresi Yeşil Bursa Olacak

Önce birkaç tespit yapalım:

Bir, Bursa 250 verilerine bakınca bir salgın yılı olan 2020 'iyi' geçti. Özellikle de imalat sektörünün kârlılığı bakımından.

İki, salgın yılında değişim hızlandı. Teknolojik dönüşüm bunun en önemli ayağını oluşturdu.

Üç, salgın, ekonomi dışı riskleri öne çıkardı. BM raporunun da ortaya koyduğu gibi bir 'iklim krizi' yaşıyoruz. Dünyanın onarımına ihtiyacı var.

Bu üç tespitten bir vizyon çıkarmaya çalışırsak:

Gezegenimizi hızla tüketiyoruz. Bunun işaretleri arttı. Anormal çevre olayları, orman yangınları, seller, sıcaklık dalgaları... Anlaşılan iklim değişikliğinde sanayi devriminden bu yana insanlığın ekonomik faaliyetlerinin açık bir katkısı var. 1850'den bu yana dünyanın yüzey sıcaklığını 1.1 derece artırmışız. Geri döndürülemez çevre felaketlerine neden olacağı söylenen 1.5 derecelik artışı da aşım 2 dereceye koşuyoruz. Bilim insanlarına göre, 'iklim krizi' daha da büyüyecek. Kuraklık döngüsü, su ve gıda krizi Türkiye gibi ılıman iklimdeki ülkeleri de tehdit ediyor. Kısacası çevresel sürdürülebilirliği kesinlikle ciddiye almamız gerekiyor.

Öte yandan, dünya nüfusu artıyor. Türkiye'nin de nüfusu artmaya devam ediyor. Artış büyük ölçüde henüz refaha kavuşmamış ülkelere geliyor. Artan nüfusumuzla birlikte ekonomimizi güçlendirmek, yaşamımızı iyileştirmek ve geliştirmek istiyoruz. Zenginleşmek için, üretip satmaya devam etmeliyiz.

Hem üzerinde yaşadığımız gezegeni koruyacak hem de refahımızı artıracaksak tek çıkar yol gözüküyor: Ekonomi ile sürdürülebilirlik birleşmek zorunda. Çünkü ne ekonomiden tamamen vazgeçebiliriz, ne de dünyadan!

Ekonomi ile sürdürülebilirlik birleşiyor. Pekisürdürülebilirlik ile ekonominin birleşecek?

Bizi tehlikeli bir noktaya getiren teknolojik gelişme, çevresel sorunların nedeni olduğu kadar çözümü de olabilir. Bunun için üretim tarzımızı, kullandığımız hammaddeleri, enerjiyi, kısacası dünyayı tahrip eden ne kadar ürün ve teknoloji varsa bunları 'yeşilleri' ile değiştirmemiz gerekecek.

Tabii bu söylemesi kadar kolay değil. Oyunun kuralları yeniden belirleniyor. 'Yeşil mutabakat' anlaşmaları bunun ilk işaretleri. Hedef belli: 'Yeşil dönüşüm'... Yani, geleneksel üretimde düşük karbonlu üretime dönüşmesi. Yeşil dönüşüm için ise yeşil teknolojilere ihtiyaç var. Yeşil teknolojilerin de hepsi, Ar-Ge yoğunluklu 'derin' teknolojilere dayanıyor.

Yeşil dönüşüm başladı

Hazır olalım, olmayalım, 'yeşil dönüşüm' başladı. Bu dönüşüm birkaç yıl sürüp, sonra yerini bir başkasına bırakacak bir eğilim, bir moda değil. Aksine hem kendisi hem etkileri on yıllarca sürecek bir paradigma değişikliği...

Paradigmaı büyük bir kurvaziye ya da dev bir tanker gibi düşünün. Üstünde insanlar sağa sola, kuzey ya da güneye hareket edebilirler. Ancak, gidilecek yeri o geminin rotası belirler. İşte önümüzdeki yıllarda bu paradigma değişikliğini

yaşayıp hazmetmeye çalışacak dünya. Bu süreçte, geride kalanlar, ileriye gidenler, kazanan ve kaybedenler olacak. Yarış başladı bile...

Bursa dönüşümde öncü olacak!

Şimdi gelelim Bursa'ya... Bütün bu olup bitenin Bursa ile ilgisine...

Ne dedik? Bursa salgında bile üretip kâr edebiliyor. Üretim kabiliyeti var. Bu bir. Uyum yeteneği de yüksek. Bursa 250'de de görüldüğü gibi, Türkiye'nin dış ticaretini şekillendiren sektörlerde güçlü. Çeşitliliği var. Kısacası, elindeki imkan seti Bursa'yı önemli kılıyor. Biraz önceki tespitler ve vizyon geçerliyse, Bursa'nın kaçıışı yok! Yeşil dönüşümde öncü olacak!

'Nasıl bu kadar kesin konuşuyorsun' diye sorarsanız gelin anlatayım. Ve son söyleyeceğimi ilk başta söyleyeyim:

Yeşil dönüşüm Bursa için hem zorunlu, hem anlamlı, hem de pozitif ayrışma sağlayabilecek bir fırsat.

ZORUNLU...

Çünkü, Avrupa Birliği başta, dünyanın zenginleri şimdi direksiyonu yeşil ekonomiye kıldı. AB, Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı. Dış ticaretimizin yarısı Avrupa Birliği ile. İhracatımızın da, ithalatımızın da...

Dolayısıyla AB'nin 'Yeşil Mutabakat' gündemi bizim de gündemimiz. Türkiye'nin kısa süre önce açıkladığı 'Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı da bu çerçevede değerlendirmek

gerekiyor. 'Yeşil Mutabakat' demek, Avrupa'daki raflarda Türkiye'de üretilmiş ürünlerin olması demek. Bu kadar açık ve net!

Kaldı ki, Bursa'nın AB ile ticareti, Türkiye ortalamasının da hayli üzerinde. Kalbi Bursa olan otomotiv ihracatımızın yüzde 70'e yakını AB ülkelerine gidiyor.

Bu arada, sadece Avrupa Birliği de değil. ABD de, 'Yeşil Yeni Mutabakat' hazırlığında. Biden yönetimi Paris İklim Anlaşması'na dönüşle birlikte bu süreci hızlanıyor. ABD pazarını gözüne kestiren İnegöllü mobilyacılarımız da 'yeşil dönüşüm' ile her bakımdan ilgilenecek.

Biz ilgilenmesek, nasıl olsa 'yeşil dönüşüm' bizimle ilgilenecek.

Neden böyle diyorum, onu da anlatayım:

İster AB, ister ABD olsun kapitalist Batı'nın geleneksel sanayi politikasının çerçevesi verimlilik artışıyla ekonomik büyümeyi hedefliyordu. Bir yanıla yine öyle olacak. Ancak, koşullar artık tek odağın verimlilik ve büyüme olmasına izin vermiyor. Hem çevresel hem toplumsal baskılarla sürdürülebilirlik yeni çerçevenin odağına yerleşiyor. Yeni dönemin yeni oyun kuralları bu çerçeveye göre şekillenmeye başlıyor. O zaman da, bir süredir geçerli olan 'olsa ne güzel olur' kabilinden yaklaşımlar, yerini hızla 'olmazsa olmaz' yaklaşımına bırakıyor.

Şu anda AB'de, çok kısa süre sonra ABD'de, bir süre sonra da Çin'de üretim buna göre şekillenecek. Paranın nereye gideceği, desteğin kime verileceği de yeşil dönüşümüne göre

belirlenecek. Onun için pek çok şeyi bu yeni gelişmeye uygun olarak yeniden tasarlamak durumundayız. Dedik ama bir kere daha söyleyelim:

Ne dünyanın, ne Türkiye'nin ne de Bursa'nın bundan kaçıışı yok!

ANLAMLI...

Çünkü, AB yeşil mutabakatı tek başına bir iklim değişikliğiyle mücadele dokümanı değil. Bir büyüme stratejisi...

Diğer büyüme stratejilerinden farkı, bu kez karbon bazlı olmayan bir büyümeyi mümkün kılacak kapsamlı bir teknolojik değişimden bahsediyoruz. Sadece enerji sektöründe petrol, doğalgaz, güneş, rüzgar, jeotermal enerjisine, yani hidrokarbondan yenilenebilir enerjiye geçişle de sınırlı değil. Tüm sektörlerde yeni teknolojilerle enerji tasarrufundan, karbonu azaltmaktan bahsediyoruz. İş ve üretim sürecinin aşamalarının azaltılmasından, yeniden organize edilmesinden bahsediyoruz.

Ortada çok daha kapsamlı ve hayatlarımızı derinden etkileyecek bir dönüşüm süreci var. Yeşil Mutabakat derken, Avrupa Birliği'nin önümüzde dönemde, ilişkide olduğu ülkelerle birlikte nasıl büyüyeceği, nasıl ticaret yapılacağını hangi yatırımları nasıl şekillendireceğini neyi nasıl destekleyeceğini söyleyen bir düzenlemeden bahsediyoruz. Yeşil dönüşüme ayak uydurduğumuzda sadece ihracat mallarımıza sınır kapılarında ek vergi uygulanmayacak, teknolojik değişimi yakalayacağımız için uluslararası düzeyde rekabet gücü kaybına uğramayacak.

Bir başka ifadeyle, yeşil dönüşüm Türkiye için negatif değil, pozitif bir gündem oluşturuyor. Son dönemde ortaya çıkan yeni teknolojilerin hemen hepsi, Türkiye sanayisinin dönüşüm ihtiyaçları ile adeta bire bir örtüşüyor. Dün bunu kendi kendimize yapmaya kalksak, erken öten horoz misali bize faturası ağır olabilirdi. Ama şimdi, dünyanın en büyük ekonomileri buraya yöneldi. Bunu kendi rekabet güçlerini artırmak için yapıyorlar. Kendi büyümelerini, istihdamlarını güçlendirmek için yapıyorlar. İşte tam da bu nedenle, Türkiye sanayinin yeşil teknolojilerle dönüşümü son derece anlamlı. Dinamizmi, üretim kabiliyeti ve kalitesi göz önüne alındığında Bursa için daha da anlamlı.

Bursa'nın krizlerle yoğrulmuş, uyum sağlama kabiliyeti yüksek firmalarının, hem zamanın ruhunu yakalamak, böylelikle dünya ile ilişkilerini sağlamlaştırmak hem de yeni teknolojileri mevcut sektörlerinde kullanarak rekabet güçlerini artırmak gibi bir avantajı var şimdi.

Ne tekstil, ne mobilya ne bir başka sektör... Yeni teknolojiler geliyor diye sektör değiştirmek durumunda değil. Yapılacak şey, yeni teknolojilere yatırım yaparak, onları mevcut işini dönüştürmek için kullanmak. Çünkü bu yeni teknolojilerin herbiri sektörleri dönüştürme kabiliyetine sahip teknolojiler. Bio-teknoloji, nano-teknoloji, genetik, robotik, yapay zeka dahil bilişim ve iletişim teknolojileri... Sektör değil, teknoloji seçerek yükselecek Bursa!

Yeşil dönüşüm de en yalın anlatımıyla bu demek zaten: Bol bol duman ve atık yaratan geleneksel üretimin yerine dumanı ve atığı azaltan ya da 'sıfırlayan' üretime geçmek. Tam da Yeşil Bursa'ya yakışan değil mi?

FIRSAT...

Çünkü, eskiden karbon emisyonlarını azaltmak, atık yönetimini daha iyi yapmak para kaybettirebiliyordu. Hem ülkelere hem şirketlere... Yeşil teknolojiler bu argümanı yıktı. Artık yeşil teknolojiler, geleneksel yöntemlere göre daha fazla verimlilik artışı sağlayabiliyor. Kârlılıkları da artırıyor. Mesela plastik sanayinde, mevcut teknolojilerle 7-8 aşamada gerçekleşen üretim, bio-teknoloji kullanıldığında 3-4 aşamaya iniyor. Zaman ve enerji tasarrufunun yanında yüzde 20'den fazla verimlilik artışı getiriyor. Üstelik karbon emisyonları, atık su yönetimi gibi sürdürülebilirlik sorunlarına çözüm getirebiliyor.

Hiç şüphesiz, yeşil teknolojilere dönüşüm sürecinin bir maliyeti var. Hem teknolojilerin gelişmesi hem de yayılması maliyetli... Geleneksel değer zincirlerinin ve bu zincirlere bağlı üretim yapan ve hizmet veren şirketlerin buna intibakı gerekecek.

Öte yandan, ortam bunun için uygun. Batı'da negatif faiz oranları gereken yatırımların yapılması ve intibak sürecini kolaylaştırıyor. Covid-19 ve varyantları da bu sürecin uzamasına zemin oluşturuyor. Ucuz finansman yapılamayanı hızla yapılabilir hale getiriyor. Dünyada da fonların, yeşil işlere ve yeşil teknolojilere akacağı görülüyor. Bütün çağrılar buna göre şekilleniyor.

Dahası, Yeşil Mutabakat şimdi artık fiili bir bütçeye sahip. Avrupa Birliği, virüs sonrası toparlanma sürecinin ağırlığını yeşil mutabakata veriyor. Bu da öncü nitelikteki kamu harcamalarını ve yatırımlarını gerektirecek. Gereken ilgi ve çabayı gösterdiğimizde, yeşil mutabakatın itici gücü konumunda olacak bu harcamalardan, bizim de pay almamız için hiç bir neden yok.

Bu noktada, yeni destek mekanizmalarının her biri çok önemli. 100 milyar Euro bütçeli Horizon Europe (Ufuk Avrupa) çerçeve programı şimdi tamamen bu yeşil işler üzerinden kurgulanıyor. Bursa şirketleri, BTSO'nun öncülüğü ve katkılarıyla TÜBİTAK'tan, TEYDEB desteklerinden en fazla yararlananlar arasında. AB, Türkiye'nin yeşil dönüşüm maliyetini karşılamaya hiç hevesli değil. Ama Ar-Ge projelerine katılımını destekliyor. Şimdi projeleri ve alınan payı artırma zamanı! Büyük dönüşüm için her bir cent'e ihtiyaç olacak.

Otomotiv sektörü başta, Bursa'da yıllardır yatırım yapan Avrupalı firmaların varlığı da önemli. Bursa'nın Avrupa ile birlikte yeşil dönüşümüne pozitif bir zemin oluşturuyor.

Ekonomik kalkınmanın temelini teknolojiye bağlı değişiklikler oluşturuyor. Bu hep böyle oldu. Yine öyle olacak. Yeni dönemin, öncekinden farklı, büyüme, yüksek karbonlu sektörlerden değil, düşük karbonlulardan gelecek.

Düşük karbonlu teknolojileri benimsemek demek, faaliyet gösterdiğimiz geleneksel sektörün düşük karbonlu hale getirmek demek. Sadece imalat sektöründe değil, lojistik ve diğer hizmet sektörlerinde de...

Türkiye'nin ihracatında büyük payı olan lokomotif sektörler düşük karbonlu hale gelmeden, yani yeşile dönüşmeden ekonomi dönüşmez.

Şimdi Bursa'nın mevcut konumunu, lokomotif sektörlerdeki yerini, bunların içerideki ve dışarıdaki payını şöyle bir düşünün...

Eminim, neden 'Bursa dönüşmeden Türkiye dönüşmez' dediğime ve 'Yeşil dönüşümün adresi Yeşil Bursa olacak' iddiasında bulunduğuma siz de hak vereceksiniz.

Sefer LEVENT
Hürriyet Gazetesi Ekonomi Müdürü

Ticaretin En Kritik Virajında Karar Vermek Zor Gaz mı, Fren mi?

Senaristlerin bile "bu kadarını hayal edemeyiz" dediği bir dönemden geçiyoruz. Bu yazının kaleme alındığı, 2021'in son çeyreğine girmeye hazırlandığımız şu günlerde maalesef felaket haberlerinin ardı arkası kesilmiyor. Koronavirüs kılık değiştirip karşımıza çıkmaya, canalmaya devam ediyor. Ege ve Akdeniz'deki orman yangınları ise yüreğimizi dağlamış durumda.

Bu felaketleri tahmin etmek ne kadar imkansızsa felaketlerin yol açtığı ticari zorlukları kestirmek de o kadar imkansız.

Tarihe not düşmek için gelin son bir yılda yaşadığımız bazı gelişmeleri hatırlatalım:

Kovid-19 salgını, akıllı telefonlardan bilgisayarlara, askeri ekipmanlardan otomobillere kadar birçok teknolojik ürünün üretiminde kullanılan çiplerin arzında da küresel bir kriz yaşanmasına neden oldu. Salgın sırasında akıllı telefonlar ve elektronik ürünlere yönelik talebin beklenmedik şekilde artmasıyla benzeri görülmemiş bir çip kıtlığı yaşadık. Otomotiv başta olmak üzere teknoloji içeren tüm sektörler büyük bir dalgalanma yaşadı. Üretim hatlarını durduran fiyatları zıplatan kıtlık ekonomideki dengeleri altüst etti.

KONTEYNER KRİZİ

Çin, Kovid-19 salgınında ABD ve Avrupa'ya göre pandemi kısıtlamalarını daha hızlı bitirip normale döndü. Fakat boş konteynerler kısıtlamaların kısmen devam ettiği Avrupa ve ABD'de mahsur kaldı. Bir anda ortadan kalkan konteynerler dünya ticaretinde hiç yaşanmamış yeni bir krizin başrolünü üstlendi. Konteynerin yetersiz olması, dünya genelinde hem konteynerin fiyatını hem de navlunu tüm dünyada yükseltti.

Salgınla değişen tüketici davranışları bazı sektörlerde talep artışına yol açarken, tedarik zincirlerindeki bozulmalar da ithal ara malların maliyetlerini artırdı. Yüksek girdi maliyetleri, arz kıtlığı ve sektörel bazda artan talepten kaynaklı enflasyon riskleri ülke ekonomileri için hala bir tehdit konumunda.

Döviz kurlarındaki artışlar, enflasyondaki dalgalanmalar, talepte salgın ve felaketlere bağlı ani iniş çıkışlar ve daha birçok tahmin edilemez gelişme iş dünyasının pozisyon alma kabiliyetini adeta bir sınavdan geçiriyor.

Bu kadar çok bilinmeyen olduğu dönemlerde ticaret yapmak hele de kâr elde etmek ciddi bir başarı.

ZORLUKLAR YANSIMIŞ

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın hazırladığı İlk 250 Büyük Firma Araştırması'nı incelediğimde geride bıraktığımız dönemin zorluklarının verilere yansıdığını gördüm.

Otomotiv ana ve yedek sanayi, makine teçhizat, tekstil, tarım-gıda Bursa ekonomisinin lokomotifleri 4 sektör. Bu 4 sektörde de satışlar TL bazında gerilemiş. Tarım, gıda ve hayvancılıkta 2012 yılındaki zirveden hayli uzak noktadayız. Tekstilde de ciddi düşüş yaşanmış. Diğer iki sektörde satışların 2019 seviyesinde kaldığı görülüyor. Pandemi nedeniyle tüketici alışkanlıklarında yaşanan değişiklikler talebi ciddi derecede etkiliyor. Özellikle tekstilde yaşanan düşüşün talepteki azalmadan kaynaklandığını düşünmek yanlış olmaz.

Tarım, gıda ve hayvancılık dışında satışları düşen 3 ana sektörde katma değerdeki artış dikkat çekici. 4 ana sektörde çalışan sayısı korunmuş. Satışlardaki düşüşe rağmen çalışan sayısının korunmasında yasal düzenlemelerin ve yasakların da etkili olduğunu varsayabiliriz.

KATMA DEĞER DÜŞÜŞTE

Kâr rakamlarına ise iki farklı pencereden bakmamızda fayda var. Tarım, gıda ve hayvancılık dışında üç ana sektörde TL bazındaki kâr artışı dikkat çekici. Ancak dolar bazındaki genel tabloya baktığımızda 1 milyar 568 milyon dolarlık toplam kârın 2019 yılındaki 1 milyar 563 milyon dolar ile hemen hemen aynı olduğu görülüyor. Toplam satışlardaki 6.5 milyar dolarlık düşüşe rağmen kârın korunması olumlu olarak görülebilir. Aynı tabloyu toplam katma değerde de söylememiz mümkün. Zira 2019 yılındaki 3.5 milyar dolarlık toplam katma değer 2020'de sınırlı bir artışla 3.6 milyar dolara ulaşmış.

KUR VE FAİZ ÖNEMLİ

Özetlersek, Bursalı şirketlerin bilançolarında sadece satışların değil kur ve faizin de etkisi büyük. Küresel çalkantılar nedeniyle bu dönemde kur ve faiz tahmini yapmak çok zor. Ancak altın kural işlemeye devam ediyor. Satışlar önemli ama kur ve faizi iyi yöneten kazanır... Dünyadaki ekonomi savaşları küresel salgınlar ve diğer felaketler nedeniyle ticaretin en kritik virajındayız. Savrulmamak için gaza mı basmalıyız yoksa temkinli olup freni mi yoklamalıyız? Karar vermek zor...

Pandemide Fark Yaratan Bursa

Hasan Ali ÇAVUŞ
Olay Gazetesi Yayın Kurulu

2020 çok zor ve acılarla dolu bir yıl oldu.

Yeni tip koronavirüs (Covid-19), dünya genelinde milyonlarca kişiyi hayattan kopardı.

Salgınlammücadelekapsamındaalınanönlemler,hayati durma noktasına getirdi.

İnsanlar evlerinden çıkamadı, işyerleri kapandı.

Özellikle hizmet sektörü uzun süre iş yapamadı.

Hiç kuşkusuz zorlu süreç, Türkiye ekonomisini fena vurdu.

Bursa da bundan nasibini aldı tabii ki...

'Sanayi başkentinde' çarklar döndü dönmesine ama nasıl?

Sanayiciveişinsanları,işiniçindençıkabilmekiçinbüyük uğraş verirken, zaman zaman da Covid'in aralarından kopardığı arkadaşları, personelleri için gözyaşı döktü.

Ancak bu zorlu süreçte devletin sıcak eli, onlara da bir nebze olsun nefes aldırdı.

Kısa çalışma ödeneği, vergi ve sosyal güvenlik priminde sağlanan avantajlar başta olmak üzere verilen destekler, ödeme kolaylıkları ve krediler yara sardı.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın (BTSO) da eli hep taşın altındaydı...

Üyelerinin ayakta kalması için Oda olarak durmadan çalışırken, zaman zaman da Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burcak'ın sesini yükselttiğine tanık olduk.

Burcak'ın zorlu süreçte, destek çağrısı yaptığı şu sözlerini sık sık duyduk:

"Zor bir dönem ile karşı karşıyayız. Her gün üyelerimizden yoğun talepler alıyoruz. Merkezi bütçeden işletmelerimize pozitif ayrımcılıkla hibe desteğinin verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Yasaklardan olumsuz etkilenen üyelerimizi korumak adına onları pandemi sonrası döneme sağlıklı bir şekilde ulaştırmak istiyoruz."

Bu ifadelervehazırlanan kapsamlı raporlar, Ankara'dan güzel sonuçlar getirdi.

BTSO hem verdiği desteklerle hem de önemli kazanımlara öncülük etmesiyle fark yarattı.

Peki BTSO'nun ve devletin verdiği destek ve emekler, Bursa'da ne derece etkili oldu?

Bu noktada elimizdeki en net karne şu an itibarıyla, BTSO 250 Büyük Firma Araştırması-2020.

Şimdi gelin hep birlikte bu kapsamlı araştırmanın sonuçlarından birlikte bir çıkarım yapalım.

Bursa'nın 250 büyük şirketinin 2020'de bir önceki yıla göre, üretimden satışları yüzde 17,7 artarak 139,4 milyar lirayı, net satışları da yüzde 14,7 yükselişle 189 milyar 73 milyon lirayı aştı.

Yine yarattıkları katma değer yüzde 21 artışla 30,6 milyar liraya, öz kaynakları ise yüzde 22 yükselişle 49,9 milyar liraya ulaştı.

Buna karşın çalışan sayısı 151 bin 741'den 149 bin 22'ye geriledi.

Kan kaybı yaşanan bir diğer alan da ihracat oldu.

250 devin dış satımı, zaman zaman sınır kapılarının kapanmasının ve dış pazarlardaki daralmanın etkisiyle yüzde 14,2 düşüşle 9 milyar 885 milyon dolara kadar indi.

Neyse sadede gelelim...

Sonuç itibarıyla, söz konusu firmaların 2020 yılı faiz ve vergi öncesi kârı yüzde 37,8 artışla 20 milyar 289 milyon lira, dönem kârı ise yüzde 42,5 artışla 12 milyar 637 milyon lirayı aştı.

Yani her şeye rağmen kârlı bir yıl...

Buraya kadar güzel.

Ancak can sıkıcı nokta, rakamları dolar bazında değerlendirdiğimizde ortaya çıkıyor.

Net satışlar 2019'a kıyasla 29 milyar 75 milyon dolardan 26 milyar 933 milyon dolara, katma değer 4 milyar 465 milyon dolardan 4 milyar 364 milyon dolara, dönem kârı da 2 milyar 597 milyon dolardan 1 milyar 800 milyon dolara geriledi.

Kurdaki istikrarsız seyir 2020'de doları 5,95 liradan 7,40 liraya, Euro'yu ise 6,66 liradan 9,11 liraya taşıyınca durum böyle oluyor haliyle...

Sanayiciveişinsanları birçok konuda olduğu gibi kurda da istikrar istiyor ama bu son dönemde maalesef mümkün olmuyor.

Yılbaşında yol haritaları hazırlanırken öngörülen döviz kuruyla, yıl sonunda karşılaşılan rakam bütün hesapları altüst ediyor.

Arka arkaya gelen enerji zamları ve hammadde fiyatlarındaki sert yükselişler de cabası.

Ama, her şey bir yana...

Dünyayı esir alan, 4,5 milyona yakın insanı hayattan koparan, dünya ekonomisinde ağır yaralar açan koronavirüs salgınına rağmen, 'Sanayi kenti' Bursa yıkılmadan ayakta kalmayı başardı!

Özellikle bazı sektörlerde verilecek hibe destekler, atılacak yapısal reform adımları, ivedilikle ulaşılabilecek toplumsal bağışıklık ve yeni bir ihracat hamlesi, Bursa'yı 2023'te çok farklı bir noktaya taşıyabilir.

Bu arada yerli otomobil için bir parantez açmak istiyorum.

Bursa'nın son yıllardaki en büyük kazanımı olan proje hızla ilerliyor.

İki yıl önce bu sayfalarda kaleme aldığım yazıda, Bursa'nın otomotiv sektöründeki gücüne işaret ederek, şu satırları yazmıştım:

'Hala üretimi için adres aranan yerli otomobil de Bursa'dan yollara çıkarsa kimse şaşırmasın.'

Tam da tahmin ettiğim gibi oldu.

Fabrikanın yapımı Gemlik'te hızla sürüyor.

"Türkiye'nin Otomobili" Bursa'da üretilecek.

Bunu da, zorlu süreçte şehrin önemli bir kazanımı olarak not düşmekte fayda var.

Ayrıca BTSO öncülüğünde uzay ve havacılık konusunda önemli adımlar atılıyor.

GUHEM'in açılışı bu sürece farklı bir vizyon kattı.

Özetle...

Dünyayı kasıp kavuran salgına meydan okuyan Bursa'yı bundan sonra kimse tutamaz.

Namık GÖZ
Bursa Hakimiyet Gazetesi Köşe Yazarı

Bursa'nın başarı sırrı: 'Öldürmeyen şey güçlendirir'

Son 4 yılda başımıza gelmeyen kalmadı. 2018'deki döviz krizi ile başlayan süreç hala devam ediyor.

Neler olmadı ki bu 4 yılda...

Gökten bir taş yağmadığı kaldı...

Deprem, orman yangınları, sel ve en önemlisi etkisiz hala sürdüren koronavirüs pandemisi. Anadolu topraklarının kaderi olan depremi bir yana bırakırsak tümü küresel iklim değişikliğinin sonuçları. Bilim insanlarına göre, iklim değişikliği nedeniyle şok edici olaylarla karşılaşmaya devam edeceğiz.

Tabii ki tüm bu olayların ekonomiye yansımaları kaçınılmaz. Salgınla birlikte artık hayatımızda yeni normal diye bir kavram bile ürettik.

Dünya ekonomisi salgının etkisiyle son yılların en sert daralmasını 2020'de yaşadı yüzde 3,6 küçüldü. Bunun etkisi gelişmekte olan ülkelerde daha fazla hissedildi. Bu noktada Türkiye'nin pozitif ayrışmasını görüyoruz. Tüm olumsuz etkilere rağmen üçüncü çeyrekteki toparlanma sayesinde ekonomik büyüme 1,8 olarak gerçekleşti.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın açıkladığı 250 Büyük Firma Araştırması'nın teknik analizlerinde görüldüğü gibi pandemi koşullarına rağmen üreten ve kâr eden bir Bursa ekonomisi var. 250 firmanın iç ve dış satışları 2019 yılında yüzde 11 büyürken, 2020'de pandemiye

rağmen yüzde 14,7 arttı.

Gerçi ihracat ve istihdamda 250 büyük firma pandemiden olumsuz etkilense de Türkiye ve özelinde Bursa krizi en az hasarla atlama başarısını nasıl gösterdi?

Bunu Alman Filozof Nietzsche'nin 'Öldürmeyen şey güçlendirir' sözüyle açıklamak mümkün.

Benzerini 2002 ve 2008 krizlerinde de görmüştük. Bursa işletmeleri aldıkları derin yaralara rağmen her iki krizden de daha güçlenerek çıkmışlardı.

Önceki iki kriz döneminde ihracatı tanıyan ve geliştiren işletmeler, girişimcilik ruhuyla ellerinde bir çanta, dünyayı dolaşarak pazar çeşitlendirmesine giriştiler ve başarılı oldular.

Bu kriz öncesi ise artık bilinçli hale gelen firmalara BTSO'nun Küresel Fuar Acentesi başta olmak üzere projeleri yol gösterdi. Yeni ihracatçılar ve yeni sektörlerin dünya ölçeğinde başarılarına tanık olduk. Hep örnek veririm; bebek çocuk giyim sektörü bunlardan biri...

Kurulan bu altyapı ve dünyanın kaliteli üretimi tanınması sayesinde kriz döneminde Türk firmalarının kapıları çalındı. Gerçi bazı sektörlerin tamamen ihracata dönmesi iç piyasada olumsuzluklara neden oldu ama firmaların mali yapıları daha da güçlendi.

Hizmet sektörü ve onun en önemli ayağı olan turizmde istenilen noktalara ulaşılamadı. Diğer sektörlerde ise firmaların temel üretimlerine devam etmeleri ve tasarruf yapmaları sayesinde kriz hasarını en aza indirdiler.

Bu arada BTSO'nun kriz dönemindeki başarısına da vurgu yapmakta fayda var. Salgın döneminde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde yapılan girişimler çok çabuk geri dönüş aldı. BTSO birçok konuda öncülük yaptı. Örneğin kredi yerine hibe konusunu ilk dillendiren BTSO Başkanı İbrahim Burkay'dı.

BTSO istihdam konusunu da sosyal bir görev olarak gördü. Pandeminin ilk günlerinde BTSO öncülüğünde 90'ı aşkın sivil toplum kuruluşu istihdamı korumak adına ortak bildiri yayınlayan şehirlerden biri Bursa oldu. OSB'lerde işçi çıkarmayacağız kampanyası kısa sürede yankı buldu ve ardından kısa çalışma ödeneği gibi destekler geldi. İşçi çıkarma yasağı ve kısa çalışma ödeneği gibi destekler resmi rakamlara göre sadece Bursa'da istihdamı 30 bin artırdı.

Böylesine bir krizi en az hasarla atlatan Bursa şimdi geleceğe daha güvenle bakıyor. İş dünyasının geleceğe güvenle bakmasının en önemli göstergesi elbette ki yeni yatırım iştahı ve üretimin artmasıdır.

Bunu nerede görüyoruz?

Üretimde çarkların dönmesinin göstergesi elektrik

kullanımında ortaya çıkıyor. Son verilere göre Bursa, sanayide elektrik tüketimi artış oranında Mayıs ayında Türkiye rekoru kırdı. Yüzde 61'lik oranla İstanbul, İzmir, Ankara ve Kocaeli'ni geride bıraktı.

Yatırım iştahını ise yeni nesil sanayinin adresi olarak gösteren TEKNOSAB'da görüyoruz. Bursa'nın yıllık 40 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmasını sağlamanın yanı sıra gelecekteki sanayi profilini oluşturacak TEKNOSAB'da ilk fabrikalar yükselmeye başladı. Önümüzdeki yılın birinci çeyreğinde ise üretim başlayacak.

Başka bir örnek vermek gerekirse Bursa'da üretimin temel direği olan KOBİ OSB ile ilgili taleplerdeki rekor sayı.

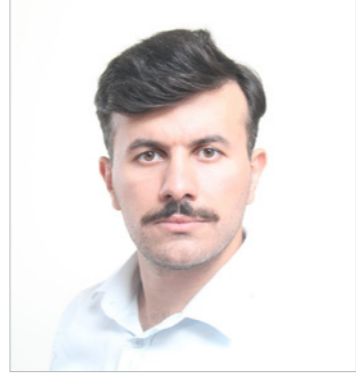
Tıpkı TEKNOSAB gibi yerli milli otomobilin üretileceği TOGG fabrikası inşaatı da hızla yükseliyor.

Önümüzdeki yıllarda sanayi tarihi yazıldığında 1961 yılında ilk OSB, ardından ilk otomobil fabrikalarının Bursa'da kurulması gibi TEKNOSAB ve TOGG'a ayrı bir başlık açılacağından eminim.

Bunun yansımalarını yıllar önce BTSO sloganıyla ortaya koymuştuk: Bursa büyürse Türkiye büyür...

Bursa, krizi atlatıp ayağa kalktıysa, Türkiye de ayağa kalkıp yeni hamlelerle koşacaktır...

Nurullah Nuri YAVUZ
Bursa Ekonomi Gazetecileri Derneği
(BEGD) Başkanı

Bursa Metamorfozda mı, Koza Boğmasında mı?

Biyolojik bir terim olan 'metamorfoz'un en bilindik anlamsal karşılığı, ipekböceğinin kelebeğe dönüşmesidir. Bu başkalaşım, insan ömrü açısından kısa süreli görünse de büyük bir enerji ve devinimle meydana gelen 'mucizevi' nitelikte bir değişimdir. İlk algıyla, 'ipekböceği yetiştiriciliği' bağlamından bakıldığında Bursa'da dünden bugüne sayısız metamorfoza tanıklık edenler olduğu gibi üründen zarar edeceğini düşünerek 'koza boğması' denilen yöntemle kelebeğin doğumuna fırsat tanımayanlarda oldu.

İmgesel olarak ise kent ekonomi tarihi de metamorfozlar ve koza boğmalarıyla doludur. Şehirdeki sektörel varlığın, zaman içerisinde ne denli değiştiği/dönüştüğü/başkalaştığı tarihsel bir gerçeklik olarak ortadadır. Aynı şekilde bazı sektörlerin de koza boğmasına uğradığı görülmektedir.

Kentin geleceği açısından geçmişten günümüze yaşanan süreçlere ışık tutacak bilgi belleğini oluşturmak, yayınlamak ve korumak, önemli bir misyondur. Ki Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın, yaklaşık çeyrek asırdır sürdürdüğü 'İlk 250 Büyük Firma Araştırması', hem veri çeşitliliği hem de bulgularıyla şehrin ekonomisindeki dinamizme ilişkin saptamalar yapma fırsatı tanıyan önemli bir saha çalışmasıdır. İşte 2020 yılını yansıtan bu çalışmada paylaşılan istatistikler de başlıkta yönelttiğimiz 'Bursa metamorfozda mı, koza boğmasında mı?' sorusuna yanıt vermektedir.

Dünya ekonomilerini boğan Yeni Tip Koronavirüs (Kovid-19) salgının ortaya çıktığı ve etkili olduğu 2020'de Bursa'nın performansına 'İlk 250' perspektifinden bakılınca yüksek kur, enflasyon ve faiz baskısıyla da mücadele eden ülke ekonomisi içinde kentimizin ayrı bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Salgının yıkıcılığı ve zorlu piyasa koşullarına karşı Bursa'nın gösterdiği direnç, hem potansiyelini hem de yeni şartlara ayak uydurabilme becerisini yansıtmaktadır. Şüphesiz Kovid-19'un etrafını bir koza gibi sardığı sektörlerin yaşadığı metazori değişim, ülkemiz ve Bursa için yeni fırsatlar sunmaktadır. Özellikle dijitalleşme sürecinin hız kazandığı bu dönemde Bursa'nın ritme ayak uydurması, kritik öneme sahiptir. Araştırmadaki kârlılık tablosu, enflasyon ve kur etkisiyle değerlendirildiğinde kentimiz adına kuşkusuz önemli bir başarıya işaret etmektedir. Ancak bu başarının daha güçlü ve sürdürülebilir kılınması adına çok çalışmanın yanında kendimizi yenileme zorunluluğu içinde olduğumuz da üzerine düşünülmesi gereken bir hakikattir. Bu noktada 'İlk 250' içinde bilişim sektörünün eksikliği hissedilmektedir. Ayrıca ipleri teknoloji ve katma değerli üretim için salgın atmosferini bir metamorfoza dönüştürmek elimizdedir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhuriyetin 100'üncü yılı için işaret ettiği ihracat hedefinden bugün için uzakta olsak da 2013'ten bu yana ülkemiz içinde ve etrafında yaşananlar düşünülürse bu yıl 200

milyar dolar seviyesine erişen ihracatta Bursa'nın rolü, yadsınamayacak derecede nettir. Öyle ki BİTİSO Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burcuoğlu'nun 'Bursa Büyürse Türkiye Büyür' mottosu da kentin ülke ekonomisindeki yeri ve rolü açısından kritik denklemin yansımasıdır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre Bursa, 2020'de salgının ortaya çıktığı mart ayı sonrası yalnızca nisan ve mayıs aylarında ihracatta kayıp yaşamış haziran ile birlikte yeniden aylık 1 milyar dolar seviyesinin üstünü görmüştür. Bursa, 2020 yılını kesinleşmeyen rakamlara göre 13 milyar dolarlık performansla tamamlamıştır. 2019'a kıyasla Bursa'nın toplam ihracattaki kaybı yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. BİTİSO'nun 'İlk 250' araştırmasında yer alan devlerin de 2020 yılı toplam ihracatında 2019'a göre yüzde 14'lük bir kayıp göze çarpmaktadır. Bu paralellüğün dışında Bursa'nın 2020'de 13 milyar dolar seviyesindeki toplam ihracatının yaklaşık 10 milyar dolarlık bölümünün söz konusu İlk 250 büyük firma tarafından gerçekleştirilmiş olması da dikkat çekmektedir. Bu meyanda BİTİSO'nun Bursa'nın ihracatçı kent kimliğini güçlendirmek adına geliştirdiği bir takım proje ve çalışmalar, vizyoner niteliktedir. Yeni ihracatçı firma çıkarma çabasının zamanla oluşacak ekosistemle kent adına önemli kazanımlar sağlayacağına şüphe yoktur.

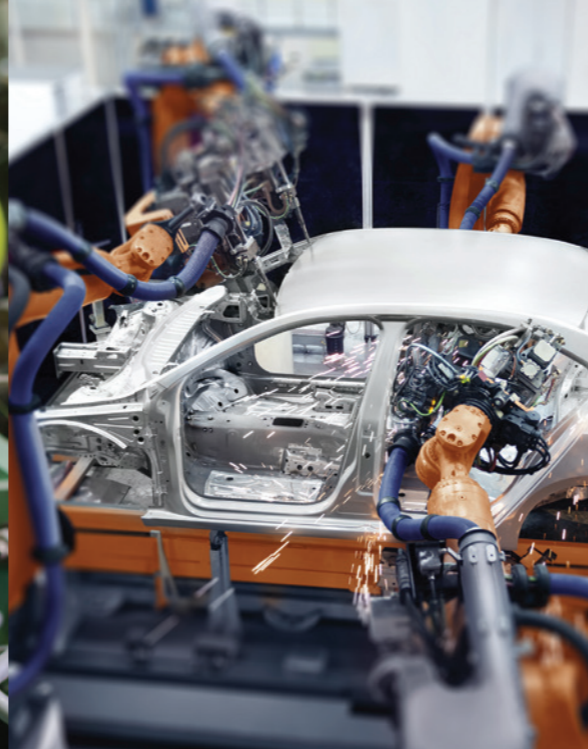
İlk 250'de kâr eden firma sayısının 224 ile son 5 yılın en yüksek seviyesinde olması, kârlılığın da 2019'a kıyasla artmasına rağmen toplam istihdamdaki

yüzde 1,8'lik gerileme düşündürücüdür. Her ne kadar yüksek kur etkisiyle kârlılık 2019'a göre dolar bazında düşük gerçekleşse de istihdamı korumak ve artırmak Bursa'nın büyüme misyonunun bir parçasıdır. İşsizliğin en düşük olduğu büyükşehirler arasında yer alan Bursa'da beşeri sermayenin güçlenmesi de başarı kriterleri arasında yer almaktadır. Genel bir değerlendirmeyle 2020 yılından en ufak yarayla çıkış hem iş dünyasının hem de iş gücünün karşılıklı fedakârlığı ile gerçekleşmiştir.

İlk 250 firmanın sektörel dağılımı incelendiğinde 2019'da 2 firmayla sıralamada yer bulan turizm sektörünün 2020'de temsil edilememesinin Kovid-19 kaynaklı olduğu herkesin malumudur. 2020, turizm için tam anlamıyla kayıp yıl olarak geride kalmış ve sektör tam anlamıyla koza boğumuna uğramıştır. Aşı ve mevsimsel etkilerle salgının hız kesmesiyle normalleşme kalıcı hale geldiğinde turizmin, değişen alışkanlıklarla birlikte yeni bir döneme evrileceği öngörülmektedir.

Dünya tarihi açısından kırılma noktalarından biri haline gelen Kovid-19 yılında Bursa'nın tüm olumsuz şartlara rağmen çarkları döndürebilmesi, umut vericidir. İyimser bir yaklaşımla da kent ekonomimizin Kovid-19'da boğulmadığı kanaatinde görüş birliği sağlanabilmektedir. 'İlk 250'deki veri ve bulgular, Bursa için yeni bir metamorfoz dönemi çağrışımı yapmaktadır. Dilerim kentimiz ekonomisi, budönüşüm çağına başarıyla uyum sağlar ve Bursa kelebeği tüm renkleriyle dünyadaki yayılımını sürdürür.

Bursa
İlk 250
Büyük Firma
Araştırması
2020

**SEKTÖREL
SIRALAMALAR**

SEKTÖREL SIRALAMALAR

AĞAÇ, ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	ÇİLEK MOBİLYA ANONİM ŞİRKETİ	371.764.165	180.036.887	235.273.686	300.550.497	113.942.859	96.971.046	14.781.742	685	301.886.334
2	MOBİPA MOBİLYA TEKSTİL İNŞAAT NAKLİYE PETROL ÜRÜNLERİ SÜPER MARKET VE TURİZM SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	320.199.359	41.092.299	94.817.860	186.856.071	19.189.225	25.170.431	-	207	586.147
3	NAYMAN ORMAN ÜRÜNLERİ AKARYAKIT İNŞAAT TURİZM GIDA OTOMOTİV NAKLİYE TEKSTİL MOBİLYA LOJİSTİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	219.324.578	16.407.543	18.869.277	191.931.652	2.108.664	12.721.099	2.696.512	39	9.170.234
4	KONFIDA AMBALAJ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	228	210.339.174
5	-	193.347.319	6.038.524	49.498.861	153.312.023	1.939.350	2.037.906	115.220	42	-
6	TECE DEKOR KAĞIT BASKI VE EMPRENYE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	ORKAV ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	142.471.758	4.438.052	14.154.186	69.781.148	3.386.912	2.782.257	-	20	-
TOPLAM		1.633.751.533	351.269.268	557.369.869	1.209.597.808	197.369.954	220.777.873	-	-	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

ÇEVRE VE GERİ DÖNÜŞÜM

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	KARATAŞ SAÇ VE BORU, TURİZM, SANAYİ DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	257.227.022	-	47.386.859	269.273.290	-	-	17.997	-	-
2	SOYİÇ İNŞAAT NAKLİYAT METAL GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	RAMSOY METAL GERİ DÖNÜŞÜM İNŞAAT NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	KARATAŞ DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	163.205.642	-	68.791.009	162.964.654	-	-	-	-	-
5	BURKASAN PLASTİK ATIK YÖNETİMİ VE ÇEVRE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	139.792.207	-	45.236.779	73.350.528	-	-	-	-	-
TOPLAM		947.376.184	99.062.742	213.572.891	601.844.882	47.383.680	58.258.263	-	560	486.302.789

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

ÇİMENTO, TOPRAK ÜRÜNLERİ VE MADENCİLİK

Sıra No Firma ve Müesseseler

	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL	
1	BURSA ÇİMENTO FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	294.463.040	62.961.996	444.309.829	598.999.559	16.947.783	6.460.949	-	240	281.861.864
2	DİNÇER ÇİMENTO BETON MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	259.816.479	-	-	683.844.381	-	-	9.766.150	215	259.816.479
3	SOMA ÇİMENTO MADENCİLİK BETON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	14.570.499	-	-
4	BURSA BETON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	241.874.992	27.764.969	57.975.654	161.614.300	7.703.589	13.221.106	-	149	241.371.220
5	TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ ŞİŞECAM DÜZCAM BURSA FABRİKASI ŞUBESİ	175.656.418	-	-	-	-	-	-	352	-
TOPLAM		-	-85.567.707	453.101.219	2.455.820.478	-231.318.735	126.318	29.884.562	-	1.041.937.599

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

EKONOMİK İLİŞKİLER VE FİNANS

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	SULTAN YETKİLİ MÜESSESE ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	ÖZBAĞ KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	EKONOMİK YETKİLİ MÜESSESE ANONİM ŞİRKETİ	-	844.501	5.466.108	-	-	350.822	-	9	-
TOPLAM		1.161.206.755	8.298.933	38.203.198	49.751.148	829.096	1.640.530	-	138	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

ELEKTRİK - ELEKTRONİK

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ ANONİM ŞİRKETİ	1.837.002.836	160.845.649	369.169.700	1.126.119.396	77.370.722	91.275.504	92.753.882	520	1.653.748.499
TOPLAM		1.837.002.836	160.845.649	369.169.700	1.126.119.396	77.370.722	91.275.504	92.753.882	520	1.653.748.499

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

ENERJİ

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	LİMAK ULUDAĞ ELEKTRİK PERAKENDE SATIŞ ANONİM ŞİRKETİ	6.152.527.581	-	515.446.422	2.083.991.652	306.253.139	294.846.371	-	-	-
2	ULUDAĞ ELEKTRİK DAĞITIM ANONİM ŞİRKETİ	1.633.666.754	-	581.082.807	3.464.103.541	15.886.110	410.772.148	-	-	-
3	BURSAGAZ BURSA ŞEHİRİÇİ DOĞALGAZ DAĞITIM,TİCARET VE TAAHHÜT ANONİM ŞİRKETİ	1.442.308.983	116.246.707	421.463.436	988.744.577	69.293.028	75.380.426	-	279	1.441.405.162
4	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	587.746.469	810.894.713	1.844.099.755	8.764.209.962	258.860.426	33.754.244	-	30	39.032.761
5	EDİNCİK ENERJİ ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM		-	1.657.468.089	-	-	-	-	-	881	1.613.733.714

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ	4.112.765.248	-	1.434.846.492	3.420.423.629	-	-	11.704.532	4.021	3.426.086.914
2	PRO YEM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2.923.515.566	-	-	-	-	-	-	-	2.658.831.551
3	TAT GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	1.532.266.437	-	643.840.891	1.275.021.693	187.295.802	-	29.777.000	-	-
4	GEMLİK GÜBRE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	12.422.538	-	-
5	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.323.108.581	-	103.018.700	605.535.409	-	-	49.240.498	2.121	1.256.073.189
6	KÖFTECİ YUSUF HAZIR YEMEK TEMİZLİK CANLI HAYVAN ET MAMÜLLERİ ENTEGRE GIDA İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.304.616.929	349.345.900	222.474.506	469.034.988	15.958.866	82.562.807	-	6.525	855.421.015
7	ERBAK-ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM ANONİM ŞİRKETİ	973.388.385	102.242.709	84.125.521	417.103.358	20.718.915	78.906.391	32.858.681	897	-
8	TARFAŞ TARIMSAL FAALİYETLER ÜRETİM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	875.165.852	-	70.573.261	406.073.314	-	95.427.115	-	415	853.332.952
9	S.S. MARMARA ZEYTİN TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	739.389.211	142.324.836	601.392.245	686.635.980	96.440.591	71.803.927	33.889.609	390	708.947.244
10	ULUDAĞ İÇECEK TÜRK ANONİM ŞİRKETİ	672.851.240	77.270.993	346.780.988	814.353.095	17.314.537	119.664.473	6.760	348	672.851.240
11	BOLACALAR UN YEM YAĞ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	514.069.206	77.790.219	159.862.095	229.778.965	-	-	-	45	505.482.382
12	SAMANCI GIDA TARIM HAYVANCILIK VE ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	374.970.180	20.950.609	35.494.267	179.077.396	-	-	23.921.728	29	-
13	SABAHYILDIZI İÇECEK PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	8.034	-	-
14	AROMA BURSA MEYVE SULARI VE GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	287.769.553	-	-	-	-	-	-	-	281.875.807
15	PENGUEN GIDA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	26.008.874	-	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK

Sıra No Firma ve Müesseseler

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
16	EMEK YAĞ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	270.132.594	-	32.629.586	76.081.483	5.644.525	-	295.868	132	270.132.594
17	FINE FOOD GIDA SANAYİ VE TİCARET İHRACAT-İTHALAT ANONİM ŞİRKETİ	266.530.561	103.523.685	181.542.575	631.948.231	64.904.485	91.662.770	15.082.573	595	255.616.951
18	MAY-AGRO TOHUMCULUK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	255.601.022	69.071.774	159.703.063	346.146.871	22.005.124	50.244.935	14.459.491	327	252.983.187
19	ÖNAL YEM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	236.748.943	15.579.269	79.911.827	137.699.644	8.432.412	-	-	101	159.832.650
20	VERİM GIDA ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	232.702.223	-	-	-	-	-	1.723.585	-	-
21	YELKENLER TAVUKÇULUK TAŞIMACILIK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	4.568.880	200	-
22	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	220.493.782	91.456.620	127.834.773	186.917.527	59.271.278	29.404.538	28.522.743	481	207.104.450
23	GÜNGÖR ZEYTİN GIDA VE AMBALAJ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	201.389.835	24.020.027	166.443.468	249.033.781	5.289.512	11.056.044	439.288	336	195.919.540
24	ÖZAKGÜN GIDA MADDELERİ PAZARLAMA İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	12.801.493	-	53.343.705	-	-	-	176	-
25	PENGUEN PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	181.958.180	258.234	404.157	32.142.573	203.252	262.978	24.991.877	-	-
26	DEMİR DAMIZLIK CİVCİV VE YUMURTA ÜRETİM SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	171.082.512	17.545.991	13.924.310	53.592.079	8.983.394	14.960.276	12.147.352	97	99.499.347
27	AKPOLAT HAYVANCILIK GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	EDEMEN ET VE ET ÜRÜNLERİ TARIM HAYVANCILIK NAKLİYE GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	146.932.255	-	-	-	2.782.696	5.495.222	-	-	-
29	BEGÜM REFERANS GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	145.845.890	41.057.114	9.537.048	61.731.964	291.754	5.040.077	-	900	55.482.634
30	EMİN HELAL ET VE GIDA ANONİM ŞİRKETİ	142.548.358	9.708.488	3.492.023	92.468.752	140.933	3.984.795	305.973	102	142.427.198
TOPLAM		20.774.738.893	3.259.989.852	6.511.445.021	15.687.314.448	1.228.690.499	1.927.988.177	327.992.983	21.179	15.836.693.112

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

HAZIR GİYİM

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	1.847.429.052	26.819.597	22.625.782	1.121.171.282	5.431.019	34.855.362	236.236.811	71	-
2	ÖZ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	438.189.669	-	15.387.322	235.858.653	-	-	45.408.707	-	-
3	BURSA Lİ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	389.384.605	105.252.221	70.693.170	515.431.110	17.698.093	92.646.261	-	534	189.247.752
4	-	-	-	-	294.197.285	-	38.194.178	38.983	-	-
5	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	23.989.638	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	223.280.759	40.229.845	3.589.566	119.851.445	-	32.620.493	29.143.315	249	210.872.024
TOPLAM		3.637.854.502	397.017.865	390.912.181	2.582.084.166	137.505.635	316.611.508	-	2.444	1.379.830.284

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

HİZMET, EĞİTİM, DANIŞMANLIK

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	BURULAŞ -BURSA ULAŞIM TOPLU TAŞIM İŞLETMECİLİĞİ TURİZM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	BINTED BURSA İNSAN KAYNAKLARI TAAHHÜT EĞİTİM, DANIŞMANLIK HİZMETLERİ, İMAR İNŞAAT VE TİCARE LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	BUSEB BURSA SERBEST BÖLGE KURUCU VE İŞLETİCİSİ ANONİM ŞİRKETİ	179.142.962	64.273.114	488.647.484	555.342.347	54.580.156	63.795.153	-	73	-
TOPLAM		1.025.586.589	527.837.557	700.547.938	1.342.562.196	-157.463.227	-79.445.136	-	7.852	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

İNŞAAT

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	BAKYAPI İNŞAAT ENERJİ MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	408.892.967	49.432.065	157.524.706	610.533.987	32.387.490	51.018.191	-	73	408.061.988
2	AKYÜKSELEN İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	367.231.801	52.606.924	63.537.599	262.015.373	45.079.419	57.194.952	-	99	361.528.959
3	SİMGE MAT MADENCİLİK ASFALT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-	23.300.500	-	-	-	1.466.379	-	362	173.491.075
4	SİNTA SANAYİ İNŞAAT TAAHHÜT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	142.429.396	55.365.668	190.652.147	273.239.186	23.303.653	10.029.833	-	451	142.190.216
TOPLAM		-	180.705.157	-	-	-	119.709.355	-	985	1.085.272.238

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

KİMYA

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	BURKAY UĞUR KAUÇUK KİMYA VE PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	519.773.429	-	71.299.142	555.780.692	18.727.983	-	-	99	27.838.039
2	RUDOLF DURANER KİMYEVİ MADDELER TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	485.679.277	189.223.115	425.619.381	440.141.309	158.747.420	139.654.643	9.169.126	235	325.405.000
3	SÖZAL KİMYA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	313.164.205	52.560.255	76.563.557	259.967.007	32.487.694	56.643.819	6.077.246	170	102.257.545
TOPLAM		1.318.616.911	-	573.482.080	1.255.889.008	209.963.097	-	-	504	455.500.584

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

LOJİSTİK

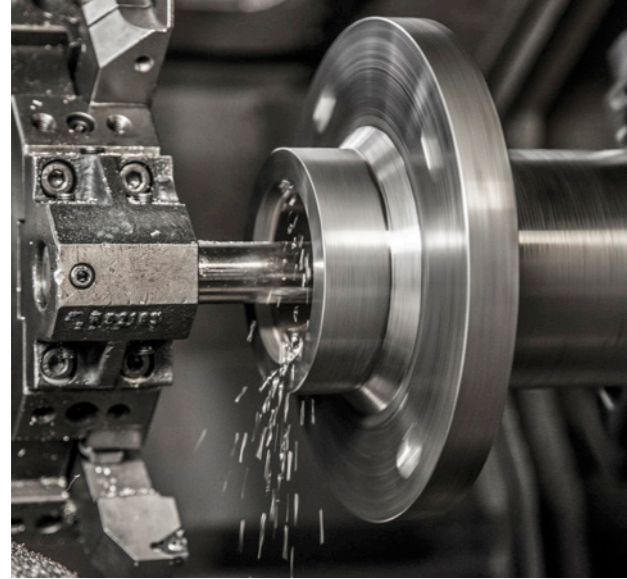
Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	GEMPORT GEMLİK LİMAN VE DEPOLAMA İŞLETMELERİ ANONİM ŞİRKETİ	474.781.242	262.297.889	501.963.035	1.155.248.664	158.433.074	287.990.235	-	546	-
2	BARSAN GLOBAL LOJİSTİK ANONİM ŞİRKETİ	247.595.782	-	-	-	-	-	-	490	-
3	LİMA LOJİSTİK HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM		-	285.955.357	531.807.837	1.215.052.741	177.780.808	307.311.048	25.420.972	-	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

MAKİNE VE TEÇHİZAT

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	BOSCH SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	8.371.395.862	-	-	-	-	-	-	7.507	5.714.209.104
2	BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.876.890.995	-	654.505.296	1.625.423.297	-	-	-	-	1.660.967.208
3	DURMAZLAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	841.917.441	-	-	-	-	-	73.392.747	-	715.186.766
4	WARMHAUS ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	544.102.046	-	-	-	-	-	26.329.155	388	525.322.111
5	ERMAKSAN MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	498.246.941	-	-	-	-	-	50.575.000	-	464.977.796
6	COPA ISI SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	424.941.481	-	106.643.499	416.646.867	-	-	36.830.699	292	-
7	KAPLANLAR PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	408.969.091	16.912.912	11.526.584	350.003.726	7.390.190	5.512.382	48.690.986	23	845.850
8	KAPLANLAR SOĞUTMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	372.776.016	166.543.401	162.441.600	483.861.622	105.820.632	122.193.017	5.376	464	208.583.591
9	-	-	-	-	-	-	-	3.806.352	-	-
10	-	191.690.112	-	-	128.277.672	-	-	219.172	300	-
11	PAKKENS YEDEK PARÇA VE MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	5.187.222	-	-
12	ŞAHTERM ELEKTRİKLİ ISITICILAR SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	182.396.435	70.740.383	-	-	45.644.697	54.404.262	11.975.534	547	171.880.607
13	HKS HAS ASANSÖR KAÇUK PLASTİK METAL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	170.114.299	-	-	48.542.839	-	-	16.511.542	34	-
15	HASPAR ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	17.597.011	-	-
16	BESTHERM İKLİMLENDİRME SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	153.118.464	-	8.246.382	130.299.928	-	-	-	100	-
17	ELEKTROTEKS ELEKTRONİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	132.203.019	55.380.583	76.948.532	134.908.222	34.979.797	38.361.747	117.295	179	124.441.889
TOPLAM		14.943.549.127	3.597.407.774	5.124.536.019	13.391.762.033	671.089.163	1.592.817.910	1.383.611.145	13.822	10.770.579.981

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

METAL

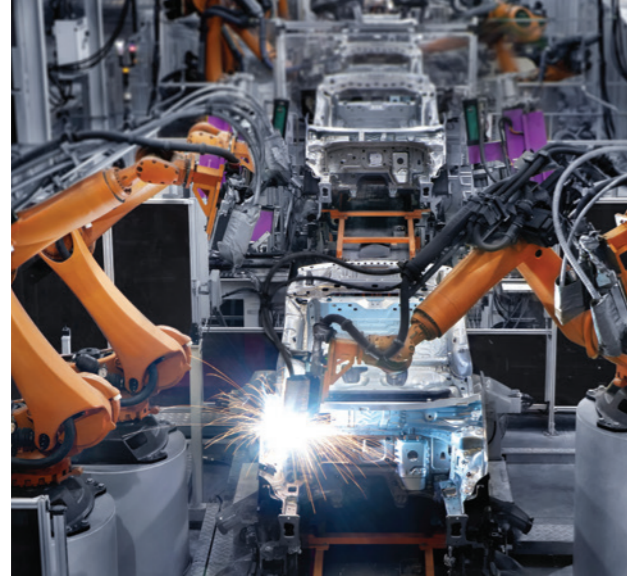
Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	BORÇELİK ÇELİK SANAYİİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	7.728.139.388	-	-	-	-	-	-	-	6.809.491.293
2	ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	1.960.204.329	-	-	-	-	-	-	1.095	1.946.129.251
3	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	1.428.211.632	598.197.517	-	1.363.286.592	-	336.102.753	142.527.267	2.212	1.374.597.544
4	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	834.745.513	234.943.298	608.421.283	706.197.578	166.158.469	164.011.940	39.839.011	454	805.864.123
5	P.M.S.METAL PROFİL ALÜMİNYUM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	435.624.133	-	112.995.865	362.876.564	3.875.922	47.041.009	28.919.512	-	396.471.108
6	PARLADI METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	422.313.109	19.538.205	31.291.918	214.771.523	5.784.333	15.139.657	4.800.000	103	-
7	CANSAN ALÜMİNYUM PROFİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	MİPAR METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	320.198.778	9.136.183	55.282.386	213.799.111	1.815.692	9.602.996	79.758	80	286.039.710
9	BURSA KAYNAK MAKİNE İNŞAAT YEDEK PARÇA NAKLİYE VE METAL İŞLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	251.394.738	21.069.718	54.910.379	143.342.646	17.554.211	18.651.940	-	33	247.157.815
10	MERTSE SAÇ, METAL, OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	202.145.827	11.928.590	82.743.573	152.540.072	5.273.383	8.946.747	-	70	-
11	GÖKÇELİK ÇELİK EŞYA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	182.350.135	33.010.325	-	-	-	-	8.579.987	203	164.847.139
12	KIRAÇ GALVANİZ TELEKOMİNİKASYON METAL MAKİNE İNŞAAT ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	ÜÇGE MAĞAZA EKİPMANLARI PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	168.830.382	99.238.836	275.033.694	305.578.283	66.134.668	45.560.559	-	365	164.386.945
TOPLAM		14.521.045.133	2.963.146.691	3.078.798.462	10.274.527.013	1.127.885.653	2.316.151.043	528.503.422	6.704	12.780.730.019

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

OTOMOTİV ANA SANAYİ

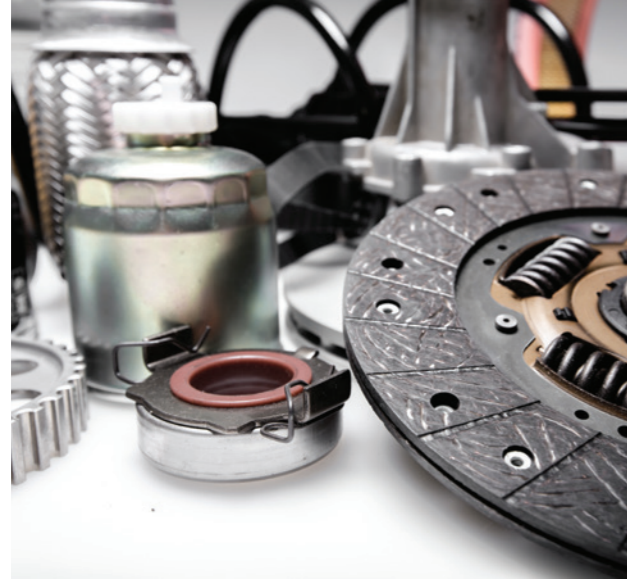
Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	OYAK RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	31.241.977.176	-	-	-	-	-	3.046.965.244	7189	31.241.977.176
2	TOFAŞ - TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ	24.738.963.602	2.565.773.781	2.469.613.741	14.227.534.132	1.542.300.368	3.505.252.378	1.544.235.037	6.719	20.718.883.452
3	KARSAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.398.949.539	294.042.479	446.288.851	2.333.642.842	70.325.204	403.850.941	109.470.897	1.064	1.296.156.162
4	GÜLERYÜZ KAROSERİ, OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	143.731.476	29.434.096	31.525.480	100.625.637	-	-	13.261.864	183	127.144.619
TOPLAM		57.523.621.793	-	-	-	2.621.255.098	3.933.219.525	4.713.933.042	15.155	53.384.161.409

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

OTOMOTİV YAN SANAYİ

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	YAZAKI SYSTEMS TECHNOLOGIES TÜRKİYE OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	156.309	-	-
2	BEYÇELİK GESTAMP OTOMOTİV SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	1.976.247.506	-	-	1.714.573.924	-	-	-	1.986	1.794.014.765
3	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.584.875.429	-	1.302.121.678	-	322.326.241	-	-	3.281	1.561.153.665
4	-	-	-	-	-	-	-	59.221.138	-	-
5	TI OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	19.916.753	-	-
6	COŞKUNÖZ METAL FORM MAKİNA ENDÜSTRİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	886.318.635	-	-	-	-	-	6.360.721	-	886.318.635
7	LEONI KABLO VE TEKNOLOJİLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	886.055.849	-	-	-	-	-	-	172	853.158.921
8	CHASSIS BRAKES INTERNATIONAL OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	858.866.822	-	-	-	-	-	-	-	-
9	YAZAKI OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	769.306.490	-	-	-	-	-	109.622.521	-	-
10	POSCO TNPC OTOMOTİV ÇELİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	718.128.059	-	-	-	-	-	8.350.193	-	-
11	FOMPAK AMBALAJ VE POLİÜRETAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	15.735.328	-	-
12	ROLLMECH AUTOMOTIVE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	481.448.449	-	-	27.953.931	-	-
13	T.K.G. OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	635.785.217	-	-	-	-	-	27.516.917	-	-
14	ODELO OTOMOTİV AYDINLATMA ANONİM ŞİRKETİ	623.241.188	-	-	1.399.347.285	-	-	48.012.615	-	590.785.380

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

OTOMOTİV YAN SANAYİ

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
15	B-PLAS BURSA PLASTİK METAL İNŞAAT ENERJİ MADENCİLİK JEOTERMAL TURİZM SİVİL HAVACILIK VE TARIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	553.986.278	-	-	-	-	-	-	423	489.869.618
16	AKWEL BURSA TURKEY OTOMOTİV ANONİM ŞİRKETİ	508.711.039	170.671.987	220.130.229	353.957.225	-	-	43.267.051	812	469.554.079
17	-	501.812.698	-	-	-	-	-	11.198.353	-	487.943.035
18	APTIV TURKEY TEKNOLOJİ HİZMETLERİ LİMİTED ŞİRKETİ	486.026.457	-	484.384.849	697.447.247	-	-	-	-	486.026.457
19	AK-PRES METAL YEDEK PARÇA MAKİNE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	467.280.417	-	-	-	-	-	12.860.403	-	404.758.907
20	GRAMMER KOLTUK SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	80.565.666	51.951.294	175.737.983	21.774.091	36.565.762	51.885.365	504	452.381.027
21	SARIGÖZOĞLU HİDROLİK MAKİNA VE KALIP SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	461.090.283	-	-	-	-	-	1.276.313	212	355.322.625
22	ORAU ORHAN OTOMOTİV KONTROL SİSTEMLERİ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	458.296.469	-	-	-	-	-	36.935.112	982	-
23	YAZAKI WIRING TECHNOLOGIES TÜRKİYE ELEKTRİK SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	30.241.343	-	-
24	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	55.523.982	-	-	6.032.086	55.925.668	18.554.352	477	-
25	-	419.758.920	-	-	-	-	-	-	169	335.574.984
26	FEKA OTOMOTİV MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	419.186.273	-	-	-	-	-	21.143.600	-	413.616.450
27	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	418.548.825	-	225.608.194	413.048.493	-	-	-	-	-
28	ERMETAL OTOMOTİV VE EŞYA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	404.280.883	-	-	-	-	-	9.200.542	673	357.434.802

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

OTOMOTİV YAN SANAYİ

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
29	CONTITECH LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	388.794.269	-	-	-	-	-	-	-	-
30	FORMFLEKS OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	41.036.952	762.366	977	-
31	VIBRACOUSTIC CV AIR SPRINGS OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	376.079.011	124.762.353	-	-	-	59.360.071	50.564.595	-	370.478.526
32	COŞKUNÖZ KALIP MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	324.293.570	-	-	-	-	-	4.885.233	-	-
33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	A-PLAS GENEL OTOMOTİV MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	318.445.351	-	-	-	-	-	1.257.300	-	-
35	HAKSAN OTOMOTİV MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	310.593.535	-	221.828.677	302.035.472	-	-	17.714.386	298	170.221.100
36	ŞEM LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	292.789.902	-	-	-	-	-	180.418	-	-
37	TREDİN OTO DONANIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	4.896.269	-	-
38	SIRENA MARINE DENİZCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	267.859.811	-	-	946.777.122	-	-	26.232.417	707	265.011.489
39	COŞKUNÖZ HOLDİNG ANONİM ŞİRKETİ	261.047.533	-	-	-	-	-	32.893.386	-	-
40	ŞAHİNCE OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	254.767.428	-	28.453.521	188.019.976	-	22.479.353	3.300.271	-	254.104.387
41	ŞEM OTOMOTİV DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	248.540.666	-	-	-	-	-	29.283.278	-	-
42	ÇELİKFORM GESTAMP OTOMOTİV ANONİM ŞİRKETİ	237.208.035	60.138.320	55.550.166	192.239.114	-	-	9.803.297	-	214.954.646

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

OTOMOTİV YAN SANAYİ

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
43	BAYRAK LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	228.092.431	-	-	-	-	-	-	-	-
44	FKT KOLTUK SİSTEMLERİ ÜRETİM VE DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	219.062.048	-	37.410.967	109.978.894	-	-	12.411.676	-	109.978.894
45	BEYÇELİK GESTAMP TEKNOLOJİ VE KALIP SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	214.914.935	-	-	179.342.733	-	-	-	233	214.914.935
46	PRESİMSAN HİDROLİK, MAKİNE, KALIP, YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	1.860.869	-	-
47	UPK OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	197.125.215	-	-	-	-	-	180.432	-	-
48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49	-	-	-	-	-	-	-	1.003.010	-	-
50	SAZCILAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51	FREUDENBERG SEALING TECHNOLOGIES SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	22.832.831	-	-
52	RAICAM HİDROLİK ANONİM ŞİRKETİ	170.268.683	-	-	-	-	-	24.359.609	-	168.811.735
53	YPS OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	169.465.017	-	39.221.122	181.133.262	-	-	2.019.687	323	162.492.100
54	DOĞU PRES OTOMOTİV VE TEKNİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	168.508.789	-	-	-	-	-	20.128.088	455	-
55	PRESMETAL OTOMOTİV YAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	164.774.257	-	-	-	-	-	281.336	-	-
56	-	-	-	-	-	-	-	16.557.365	-	126.404.618

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

OTOMOTİV YAN SANAYİ

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
57	SKT YEDEK PARÇA VE MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	163.931.501	-	108.158.181	144.387.602	-	-	8.667.365	375	155.251.621
58	ELRINGKLINGER TR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	163.230.487	-	-	-	-	-	11.093.959	-	-
59	UPK İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	162.312.099	-	-	-	-	-	22.678.328	-	-
60	M.S.K. ÇELİK DÖVME YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
61	PILOT TAŞIT KOLTUKLARI SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	159.972.151	-	-	-	-	-	11.391.981	-	-
62	TOKSAN YEDEK PARÇA İMALAT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	156.544.231	-	-	-	-	-	7.114.984	-	-
63	YARIŞ GRUP OTOMOTİV VE TARIMSAL MAKİNA YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	150.964.442	-	-	-	-	-	529.200	-	139.946.648
64	ŞAHİNKUL MAKİNA VE YEDEK PARÇA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	145.019.977	-	23.627.437	91.631.560	-	-	171.878	312	143.301.547
65	İMORTAŞ OTO YEDEK PARÇA İMALAT ORGANİZASYON VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	117.343.533	137.626.011	-	38.647.373	11.585.219	222	-
66	SEGE TAŞIT KOLTUKLARI VE OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	62.230.267	-	-	-	34.541.835	-	340	139.813.812
67	NSK OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
68	KOÇERSAN MAKİNA SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM		29.972.220.449	7.684.848.416	12.057.036.867	27.632.274.766	3.483.313.521	4.397.365.320	1.479.258.078	39.400	24.333.760.849

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

PERAKENDE TİCARETİ

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE TEKSTİL SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	1.797.716.274	550.499.712	616.648.640	1.497.388.353	111.954.655	224.884.294	-	5.110	1.479.630
2	İNALLAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	821.750.989	30.960.399	49.151.010	285.902.018	9.156.888	25.480.669	-	239	51.096.625
3	OTOKOÇ OTOMOTİV TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	610.673.971	-	-	-	-	-	-	130	-
4	MENGERLER TİCARET TÜRK ANONİM ŞİRKETİ	580.347.444	80.406.056	-	146.513.612	-	43.881.554	-	153	-
5	KOÇASLANLAR OTOMOTİV İNŞAAT TAŞIMACILIK PETROL ÜRÜNLERİ GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	566.514.477	23.085.006	38.326.523	177.866.564	5.039.996	18.060.070	-	145	-
6	-	-	60.202.208	14.130.925	118.746.358	3.697.604	8.449.073	-	987	21.252.225
7	FURPA GIDA TEKSTİL KUYUMCULUK İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	39.102.874	19.173.184	140.971.468	4.629.920	5.105.309	-	-	-
8	VARLI PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	SİMPET AKARYAKIT VE SERVİS HİZMETLERİ TURİZM TAŞIMACILIK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	286.190.690	-	32.370.123	101.853.963	7.088.450	-	-	-	-
10	KORAY SPOR SPOR MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	279.278.678	56.919.929	79.655.467	210.993.467	23.607.982	29.137.254	-	341	-
11	FENUĞURSAN GIDA-TEMİZLİK MADDELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	260.871.127	10.079.756	23.011.733	188.429.993	794.781	-	-	445	-
12	BATI KURUMSAL TEDARİK ÇÖZÜMLERİ VE SATINALMA HİZMETLERİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	255.537.528	-	-	-	-	-	-	-	-
13	BANOTO OTOMOTİV TURİZM İNŞAAT VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	250.677.002	18.203.157	22.991.207	81.980.144	9.350.419	12.953.115	-	110	16.974.621
14	LOKMAN KOÇASLAN OTOMOTİV SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	9.436.584	-	-	-	8.922.542	-	-	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

PERAKENDE TİCARETİ

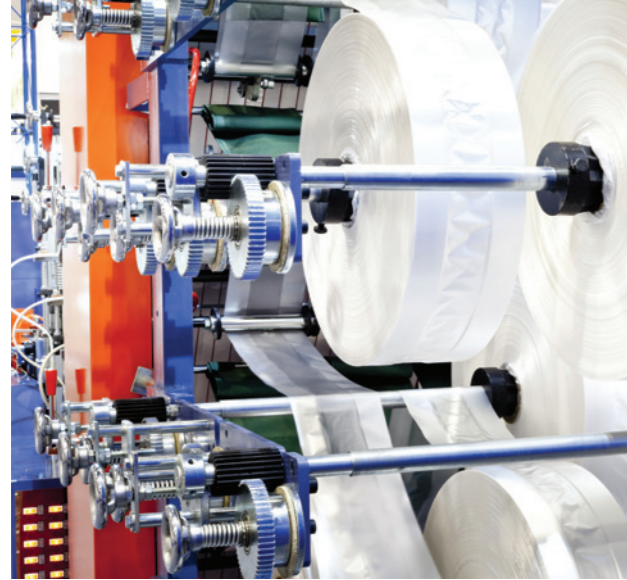
Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
15	BKM KİTAP KIRTASIYE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	11.247.727	-	168.407.014	-	3.789.309	-	312	-
16	NESKAR OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	191.486.491	10.942.826	35.998.128	86.023.028	4.046.592	4.582.785	-	91	4.886.879
17	MAKYAĞSAN MAKİNA YAĞ SANAYİ VE PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	178.412.545	19.470.948	22.498.508	106.731.212	8.429.571	10.206.385	51.404	90	-
18	KARAGÜLLE CAM TAŞIMACILIK İNŞAAT İNŞAAT MALZEMELERİ GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	SERTEPE OTOMOTİV İNŞAAT TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	126	-
20	ÜÇGE DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	153.706.096	32.401.989	56.681.189	70.017.436	27.801.530	27.211.170	19.056.873	5	-
21	KOŞTULAR GIDA İNŞAAT TARIM VE HAYVANCILIK SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	152.535.176	12.450.866	15.542.430	34.515.193	286.192	6.032.403	-	154	492.530
22	COŞKUNÖZ DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	151.825.109	-	-	-	-	-	21.509.092	-	-
TOPLAM		8.427.439.204	1.021.361.920	1.181.923.958	3.868.732.155	293.921.289	474.729.786	51.111.865	9.785	125.015.186

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

PLASTİK

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	ESKAPET AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	465.033.404	-	-	365.606.579	-	-	36.547.396	-	438.546.020
3	EPSAN FZ KİMYA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	391.740.526	-	150.463.187	259.396.162	-	-	24.063.855	87	379.524.781
4	EPSAN PLASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	276.428.099	-	66.171.746	192.255.194	-	-	3.838.356	70	234.491.784
5	PLASTİPAK TURKEY PLASTİK AMBALAJ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	184.220.660	-	-	-	-	-	9.557.817	57	177.788.724
6	AYPLASTİK AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	169.894.031	14.229.787	26.193.633	84.241.134	2.093.660	12.728.542	-	160	129.496.481
TOPLAM		-	355.037.353	558.647.294	1.532.163.664	208.047.953	299.591.606	82.014.960	881	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

TEKSTİL

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı [V.Ö.] TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
1	KORTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.945.057.437	1.213.146.345	1.455.970.081	5.369.788.366	317.406.803	573.225.847	-	2.262	1.942.937.461
2	ALMAXTEX TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.438.824.724	370.912.404	132.768.287	814.689.957	-	-	183.595.193	3.904	1.395.759.928
3	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	1.233.227.381	513.470.820	160.565.770	1.535.252.679	-	315.244.209	-	1.972	1.000.635.677
4	HARPUT TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	803.002.697	317.938.946	323.181.833	905.769.036	85.724.800	164.532.885	3.962.482	1.365	683.930.120
5	ORMO YÜN İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	941.384.660	-	-	993.021	-	-
6	ÖZDİLEK EV TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	603.984.045	239.194.446	262.047.182	511.222.229	87.390.549	125.135.785	17.057.416	1.559	537.287.864
7	AKBAŞLAR TEKSTİL ENERJİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	599.493.166	95.541.922	146.944.859	817.767.291	-	110.071.810	-	1.458	597.695.119
8	GÖLİPLİK ŞEREMET TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	435.864.821	182.976.145	537.616.244	575.457.032	137.506.009	138.859.977	723.580	608	434.786.873
9	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	427.370.861	-	-	-	-	-	-	-	409.474.660
10	FİTAŞ FANTAZİ İPLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	420.405.940	125.117.233	116.404.995	420.881.405	57.240.451	140.021.429	-	945	417.904.218
11	POLYTEKS TEKSTİL SANAYİ ARAŞTIRMA VE EĞİTİM ANONİM ŞİRKETİ	417.522.943	-	-	556.091.485	-	-	15.454.066	597	413.666.035
12	İŞIKSOY TEKSTİL İNŞAAT TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	374.780.709	70.190.750	238.397.414	409.581.922	31.662.262	64.173.613	6.407.171	754	374.747.751
13	GES TEKSTİL DIŞ TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	345.198.261	1.958.750	4.441.620	80.485.804	677.000	686.523	46.716.056	6	-
14	FİTAŞ DIŞ TİCARET PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	343.242.692	5.799.860	3.314.748	175.191.249	2.532.874	19.459.412	46.128.796	9	-

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

TEKSTİL

Sıra No Firma ve Müesseseler

		Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı /Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
15	İLAY TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	332.145.630	180.406.224	196.233.502	453.888.204	60.368.303	120.024.187	-	458	314.784.251
16	YILMAZ SÜNGER KUMAŞ DÖŞEME MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	34.983.666	-	-	-	26.121.297	835.252	121	-
17	WEAVERS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	286.407.520	-	-	-	48.833.620	32.725.489	27128.360	-	-
18	TAŞDELEN TEKSTİL SANAYİ TİCARET VE TURİZM ANONİM ŞİRKETİ	278.686.299	17.552.160	-	-	-	11.743.811	56.560	28	691.716
19	ACARSOY TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	419	-
20	-	-	-	-	-	-	-	36.519.689	-	-
21	-	-	9.955.638	23.728.565	90.797.049	-	4.774.582	38.005.641	-	-
22	-	-	-	-	-	-	-	8.908.685	-	-
23	İLAY DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	254.935.277	8.780.573	5.859.794	67.229.960	-	7.665.921	34.677.349	8	-
24	E.N.A. TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	249.044.488	78.814.763	350.711.715	452.116.444	-	-	4.355.000	390	238.453.997
25	-	231.646.958	99.564.277	127.193.863	197.699.391	39.727.535	58.427.802	15.410.436	496	199.283.000
26	BERTEKS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	211.009.173	126.772.478	255.214.907	282.092.776	69.127.067	70.746.778	-	635	206.599.379
27	ORHAN KARAKOÇ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	208.214.515	44.009.787	81.429.370	260.964.523	-	16.997.787	558.095	720	206.529.401
28	BİSEM-PARADİSE TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	205.340.634	-	-	145.405.474	-	-	-	-	164.176.682

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

SEKTÖREL SIRALAMALAR

TEKSTİL

Sıra No Firma ve Müesseseler

Sıra No	Firma ve Müesseseler	Net Satışlar TL	Katma Değer TL	Özkaynaklar TL	Aktif Toplamı TL	Dönem Kârı / Zararı (V.Ö.) TL	FAVÖK (Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kârı / Zararı) TL	İhracatı \$	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)	Üretimden Satışlar TL
29	-	200.976.841	22.112.556	121.835.726	179.741.930	14.661.024	45.473.014	355.971	81	46.176.821
30	BERTEKS PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	170.333.645	15.138.361	40.758.505	102.245.872	9.992.215	8.710.341	-	19	-
31	DINA/VANELLI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	23.808.958	19	-
32	BURSALI DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	165.564.414	2.667.199	2.501.216	136.462.264	123.672	1.194.538	-	5	-
33	AKDEM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	165.235.053	16.403.787	29.637.750	93.999.808	3.867.190	6.892.087	13.886	190	163.673.085
34	BEZTAŞ TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ	160.922.603	45.477.715	109.178.860	260.314.454	17.472.251	53.168.219	-	308	156.125.900
35	FBN TEKSTİL ANONİM ŞİRKETİ	156.916.781	4.853.757	67.960.267	180.641.924	1.782.238	11.221.472	9.955.735	29	4.516.814
36	BURKAY TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	153.876.787	-	75.900.329	331.371.290	17.519.946	-	-	276	153.876.787
37	MEGA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	279	149.690.298
38	MARTEKS MARMARA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	146.369.978	60.148.483	115.150.489	143.979.955	37.553.038	35.804.311	-	289	146.369.978
39	AYMES EV TEKSTİL İTHALAT İHRACAT SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	145.505.297	36.260.087	45.947.691	139.496.071	16.217.193	31.594.501	-	250	122.217.479
40	TURKUAZ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHRACAT İTHALAT PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ	144.580.233	1.015.418	3.728.326	56.581.571	1.011.943	931.746	18.889.342	-	-
42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	ALTINSU TEKSTİL ENERJİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	-	-	-	-	-	-	841.965	-	-
TOPLAM		16.069.159.484	4.990.394.856	7.500.836.723	19.040.864.083	1.741.225.027	3.151.703.844	781.574.172	24.412	11.878.144.314

Söz konusu firma verilerinin açıklanmasını istemediği için bu kategorideki bilgilerine yer verilmemiştir.

Bursa

İlk 250
Büyük Firma
Araştırması
2020

ORTAK AKLIN
GÜCÜYLE
GELECEĞİN
KENTİNE

BURSA
BÜYÜRSE
TÜRKİYE
BÜYÜR

ORTAK AKLIN
GÜCÜYLE
GELECEĞİN
KENTİNE

BURSA
BÜYÜRSE
TÜRKİYE
BÜYÜR